

LUNDS
UNIVERSITET

Facköversättarutbildningen

Rasmus Persson
Kännärsvägen 8C:204
226 45 LUND

EXAMENSARBETE HT 2006

DEL 1: ÖVERSÄTTNING

Från eurokratspråk till klarspråk

Om klarspråk i EU-texter med utgångspunkt i en svensk
översättning av *L'avenir de la politique de cohésion*

Handledare:
Katarina Lundin Åkesson
Språk- och litteraturcentrum
Vesta Sandberg
Språk- och litteraturcentrum

1 **L'AVENIR DE LA POLITIQUE DE
COHESION
CONTRIBUTIONS DU CESE AU
DEBAT**

**SAMMANHÅLLNINGSPOLITIKENS
FRAMTID
EESK:S BIDRAG TILL DEBATTEN**

5

Préface

Pour le Comité économique et social européen (CESE), la politique de cohésion représente, à côté du marché unique, un pilier fondamental de l'Union européenne. Il s'agit en effet de garantir une cohésion économique, sociale et territoriale qui soutienne l'idée de l'égalité des chances. C'est en assurant la participation de toutes et de tous, quelque [sic!] soit leur origine, leur milieu social ou leur implantation géographique, que l'Union trouvera le potentiel et les forces nécessaires pour promouvoir son projet d'intégration et de développement durable et en faire un exemple pour le monde.

L'existence d'instruments qui agissent concrètement en faveur de la cohésion au niveau de l'Union est un trait fondamental de la construction européenne selon un modèle communautaire auquel le CESE est très attaché. Il s'agit de l'application du principe de solidarité, entre pays, entre régions, entre les couches de la population et entre les générations.

Cette politique est essentielle également parce qu'elle permet à l'Union

Förord

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) anser att sammanhållningspolitiken precis som den inre marknaden är en grundpelare i Europeiska unionen. Denna politik skall säkra ekonomisk, social och territoriell sammanhållning och främja principen om lika möjligheter för alla. Genom att se till att var och en blir delaktig, oavsett ursprung, samhällsskikt och geografisk förankring, kommer EU att kunna utnyttja sin potential och finna kraft att förverkliga planerna om integrering och hållbar utveckling, och därmed utgöra ett exempel för övriga världen.

EESK anser att instrument som konkret främjar sammanhållningen på EU-nivå är ett väsentligt drag i EU:s utvecklingsprocess. Det gäller alltså att efterleva principen om solidaritet mellan länder, regioner, samhällsskikt och generationer.

Denna politik är även väsentlig av den anledningen att Europeiska unionen

européenne d'être reconnue et perçue tous les jours par le citoyen : un parc technologique en Finlande, un pont au Royaume Uni, un projet de développement rural en France, l'aéroport d'Athènes en Grèce ou une école au Portugal ont comme caractère commun d'avoir reçu l'aide des fonds européens. Mais cette politique si importante est parfois décriée. On remet en cause son fonctionnement, on s'appesantit sur ses lourdeurs, on déplore les retards de mise en oeuvre. Toutes ces critiques, même si elles sont parfois justifiées, ne remettent pas en cause les principes et le bien-fondé d'une politique de cohésion économique, sociale et territoriale au niveau de l'Union. Elles soulignent surtout la nécessité de la réformer en profondeur à l'heure où l'on parle de la société de la connaissance dans une Europe qui s'élargit.

C'est à ce titre, que le CESE a fait de nombreuses propositions qui sont reprises dans cette publication. Certaines concernent également la question fondamentale de la participation de la société civile et de ses organisations à la mise en oeuvre des actions de cohésion grâce à un partenariat renforcé.

Par ses travaux, le CESE entend contribuer au débat lancé sur l'avenir de la politique de cohésion après 2006. Il doit

därigenom blir synlig och märkbar i medborgarnas vardag: en teknologisk anläggning i Finland, en bro i Storbritannien, ett projekt för landsbygdsutveckling i Frankrike, en flygplats i Aten och en skola i Portugal – gemensamt för dessa projekt är att de har fått stöd från EU:s fonder.

Detta viktiga politiska område har dock fått utstå en del kritik. Man ifrågasätter om det verkligen fungerar, man betonar den byråkratiska stelheten, man beklagar sig över långsam implementering. Att en del av denna kritik ibland är befogad gör dock inte EU:s ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningspolitik mindre viktig eller berättigad. Kritiken understryker snarare hur nödvändigt det är att grundligt omarbета denna politik i en tid då man talar om det kunskapsbaserade samhället i ett växande EU.

Därför har EESK lagt fram ett antal förslag som återges i denna publikation. Vissa förslag gäller även den väsentliga frågan om det civila samhällets delaktighet i genomförandet av sammanhållningsåtgärderna via förstärkt partnerskap.

Genom sitt arbete har EESK för avsikt att delta i debatten om sammanhållningspolitikens framtid efter 2006. Denna

	être ouvert à tous les citoyens de l'Union qui ont leur mot à dire sur des politiques et instruments qui touchent à leur vie quotidienne.	debatt bör vara öppen för unionens alla medborgare som vill komma med synpunkter på den politik och de instrument som påverkar deras dagliga liv.
70	C'est aux citoyens et aux organisations de la société civile que s'adresse cette brochure, pour alimenter leurs réflexions et nourrir les débats...	Denna broschyr vänder sig till medborgare och till organisationer i det civila samhället och är tänkt att ge näring åt tankar och debatter.
	Henri MALOSSE	Henri Malosse
75	Président de la section spécialisée "Union économique et monétaire, cohésion économique et sociale"	Ordförande i facksektionen "Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning"
80	I. LE DEBAT SUR L'AVENIR DE LA POLITIQUE DE COHESION	I. DEBATTEN OM DEN FRAMTIDA SAMMANHÅLLNINGSPOLITIKEN
85	Malgré les progrès réalisés ces dernières années, des disparités considérables persistent entre les États membres et, surtout entre les régions. Elles s'aggraveront encore dans une Europe élargie à 25 États membres.	Trots att stora framsteg gjorts de senaste åren kvarstår stora skillnader mellan medlemsstaterna och framför allt mellan olika regioner. Dessa skillnader kommer att bli ännu större efter att EU utvidgats till 25 medlemsstater.
90	Les données fournies par la Commission indiquent un doublement des écarts de revenu entre les régions les plus riches et les plus pauvres de l'UE des 15. En effet, le rapport entre le revenu par habitant des régions les plus riches (définies comme celles qui présentent le revenus [sic!] le plus élevé et regroupant 10 % de la population) et celui des plus pauvres (définies comme celles qui affichent le	Uppgifter som kommissionen lagt fram tyder på att inkomstskillnaderna mellan de rikaste och fattigaste regionerna kommer att fördubblas vid utvidgningen. Kvoten mellan inkomsten per capita för de rikaste regionerna (definierade som de 10 % av befolkningen som har de högsta inkomsterna) och för de fattigaste (definierade som de 10 % av befolkningen som har de lägsta inkomsterna), som idag
95	revenu le plus bas, et qui regroupent 10 %	är 2,6, kommer i EU-25 att bli hela 4,4. I

de la population) qui est de 2,6, sera de 4,4 dans une UE à 25. Dans une UE à 27, ce rapport s'élèverait à 6.

100 48 régions des États membres actuels (regroupant 18 % de la population de l'UE) ont un revenu par habitant en PPA¹ situé en dessous des 75 % de la moyenne de l'UE à 15 (données relatives à l'an 2000). Dans une Europe élargie à 25, 67 régions au total (regroupant 26 % de la population) auront un niveau de revenu par habitant inférieur à 75 %; seules 30 régions (12 % de la population de l'UE actuelle à 15) seront éligibles aux aides dans le cadre de l'objectif 1.

110 Dans une Europe élargie, les disparités régionales en matière d'emploi vont également s'accroître. Le taux de chômage sera en moyenne de 2,4 % pour les 10 % de la population qui vivent dans les régions les plus prospères et de 22,6 % pour les 10 % de la population qui vivent dans les régions moins favorisées.

120 En outre, le vieillissement de la population dans les pays européens provoquera davantage encore de transformations dans l'Europe élargie.

125 L'intégration des pays candidats aura pour effet une réduction du taux d'emploi au sein de l'Union et aura une incidence significative sur la composition sectorielle de l'emploi. Le poids relatif de l'emploi agricole passera de 4,4 % dans l'UE à 15 à

ett EU-27 skulle kvoten uppgå till 6.

48 regioner i de nuvarande medlemsstaterna (motsvarande 18 % av EU:s befolkning) har en inkomst per capita i PPP² som understiger 75 % av genomsnittet i EU-15 (siffror från 2000). I EU-25 kommer sammanlagt 67 regioner (motsvarande 26 % av befolkningen) att ha en inkomst per capita som understiger 75 % av medelvärdet, och endast 30 regioner (12 % av det nuvarande EU-15) kommer att kunna få stöd i egenskap av mål 1-regioner.

I ett utvidgat EU kommer de regionala skillnaderna att öka även vad gäller sysselsättningen. Arbetslösheten kommer i snitt att ligga på 2,4 % för de 10 % av befolkningen som bor i de rikaste områdena och 22,6 % för de 10 % som bor i de minst gynnade områdena.

Dessutom kommer ännu fler förändringar i det utvidgade EU att förorsakas av att de europeiska ländernas befolkning blir äldre.

Genom att kandidatländerna integreras kommer sysselsättningsgraden inom EU att sjunka, och även sysselsättningens fördelning mellan olika sektorer kommer att påverkas markant. Lantbrukets del av sysselsättningen kommer att öka från

5,5 % dans l'UE à 25 (7,6 % dans l'UE à 27), tandis que la part relative du secteur des services diminuera et que celle de l'industrie se maintiendra.

Si l'adhésion à l'UE suffira, en soi, à améliorer les perspectives économiques des nouveaux pays comme de l'Union européenne des Quinze, en élargissant les possibilités d'échanges commerciaux et par le biais d'investissements directs étrangers, le Comité estime en revanche peu probable, à défaut de l'aide économique appréciable fournie par les Fonds structurels, que les économies de ces pays soient en mesure de rattraper leur retard économique suffisamment rapidement pour répondre aux aspirations légitimes que nourrissent leurs citoyens.

Dans ce cas, étant donné que les États membres pris individuellement peuvent difficilement concevoir des politiques capables de rétablir un certain équilibre économique, il deviendra de plus en plus important d'unir et de coordonner les efforts de cohésion au niveau communautaire.

Le Comité souligne notamment la nécessité de prendre des mesures qui, dans le cadre des fonds structurels, réduiront les déséquilibres régionaux en matière de compétitivité et de productivité. Ce n'est que grâce à cela que l'ensemble des régions de l'Union européenne sera en

4,4 % i EU-15 till 5,5 % i EU-25 (7,6 % i EU-27), medan servicesektorns andel kommer att minska och industrins kommer att förbli densamma.

Även om de nya länderna, bara genom att ansluta sig till EU, förbättrar de ekonomiska utsikterna både för sig själva och för länderna i EU-15 genom förbättrade möjligheter till handelsutbyten och med hjälp av utländska direktinvesteringar, håller kommittén för osannolikt att de nya länderna, utan ansenligt ekonomiskt stöd från strukturfonderna, skulle kunna hämta in sin ekonomiska eftersläpning snabbt nog för att möta medborgarnas befogade förväntningar.

Eftersom en enskild medlemsstat knappast kan upprätta tillfredsställande ekonomisk jämvikt på politisk väg, kommer det alltså bli av allt större vikt att förena och samordna sammanhållningsinsatserna på gemenskapsnivå.

Kommittén vill speciellt betona att strukturfondsåtgärder blir nödvändiga för att bekämpa obalans mellan olika regioner vad gäller konkurrenskraft och produktivitet. Endast på så sätt kommer samtliga regioner i EU att kunna dra fördel av de möjligheter som den snabba

165 mesure de profiter des possibilités que globaliseringen skapar. Detta är en
crée l'accélération de la mondialisation. naturlig förlängning av Lissabonstrategin,
Cela s'inscrit dans le prolongement de la och innebär att utvecklingen av mänskliga
stratégie de Lisbonne et place le resurser kommer bli en huvuduppgift för
développement des ressources humaines den framtida politiken i fråga om
170 au coeur de la future stratégie de cohésion ekonomisk och social sammanhållning.
économique et sociale.

Mis sur le même plan, l'élargissement et le Risken är överhängande att utvidgningen i
processus de mondialisation risquent fort kombination med globaliseringsprocessen
d'avoir comme conséquence économique får till följd att **divergensen mellan**
175 générale **d'accentuer la dynamique central- och ytterområden förstärks**
centre/périphérie de l'UE dans son inom hela EU. Man använder ofta
ensemble. On parle souvent de dualisme ekonomisk dualism som term för en
économique pour une économie qui se ekonomi som kännetecknas av en
caractérise par un centre prospère, avec un blomstrande medelpunkt, med hög
180 taux d'emploi élevé et une forte sysselsättningsgrad och stark ekonomisk
dynamique économique et par une utveckling samt ytterområden med
périphérie à croissance lente; le Comité långsam tillväxt – ett bekymmer som har
s'est déjà penché sur la question behandlats av kommittén tidigare, och en
auparavant et il note que la Commission a risk som kommissionen uttryckligen
185 admis explicitement ce risque dans son erkänt i sin andra rapport om
deuxième rapport sur la cohésion. sammanhållningen.

En réalité, ce terme décrit la coexistence I själva verket betecknar termen att det
de deux économies parfaitement distinctes föreligger två helt separata (och eventuellt
(et potentiellement divergentes) au sein olikartade) ekonomiska sfärer inom ett
190 d'un même territoire économique. La ekonomiskt område. Problemet i dessa fall
situation est problématique du fait que les är att marknadskrafterna, om de får fritt
forces du marché, si elles s'exercent spelrum, har en benägenhet att förstärka
librement, sont davantage susceptibles de snarare än utjämna denna tudelning av
renforcer que de renverser ce processus ekonomin. Denna ekonomiska dualism
195 d'économie "à deux vitesses". Ce riskerar att få en skadlig inverkan på hela
dualisme économique risque d'être regionens långsiktiga produktions-
préjudiciable au potentiel de production à kapacitet i och med att ytterområdenas

200 long terme de l'ensemble de la région en produktionskapacitet och konkurrenskraft
détruisant le potentiel productif et försvagas. Man riskerar även att få en
compétitif de la périphérie. On risquerait ohållbar splittring av den ekonomiska och
également de voir apparaître une sociala sammanhållningen.
divergence inacceptable dans la cohésion
économique et sociale.

205 S'il faut admettre que les entreprises ont Det är förstås en fördel för företag att vara
tout intérêt à être situées dans le centre belägna i den ekonomiska medelpunkten,
économique, les politiques de cohésion och därför bör den ekonomiska och
économique et sociale doivent s'efforcer sociala sammanhållningspolitiken syfta
d'accroître le pouvoir d'attraction des till att göra ytterområdena mer attraktiva
régions périphériques. Cependant, ce n'est från företags synpunkt. Bästa sättet att
210 pas en limitant arbitrairement la liberté åstadkomma detta är dock inte att
d'implantation des entreprises qu'on y godtyckligt inskränka möjligheterna att
parviendra le mieux mais plutôt en etablera företag, utan man bör istället
continuant à concevoir et à appliquer des förlöpande utforma och driva en politik
politiques qui visent à améliorer la som syftar till att förbättra ytterområdenas
215 compétitivité des régions périphériques, konkurrenskraft, genom att investera i
en investissant dans le capital humain, en humankapital, modernisera den
modernisant l'infrastructure économique ekonomiska infrastrukturen
(les systèmes de communication et de (kommunikationer och transport) och
transport) et en prenant des mesures qui vidta åtgärder som gör området mer
220 augmentent l'attrait de la zone en général attraktivt i allmänhet (institutioner för
(équipements pour la recherche et la forskning och utbildning, satsningar på
formation, amélioration de närmiljön etc.).
l'environnement, etc.).

225 L'argument qui plaide en faveur d'un Det som talar för att EU:s strukturpolitik
"affinage" et d'un approfondissement des bör finslipas och fördjupas är helt enkelt
politiques structurelles de l'UE est simple att endast några centrala regioner annars
: si l'on n'intervient pas, seules quelques kommer att kunna dra ekonomisk nytta av
régions centrales de l'UE seront en mesure globaliseringen och utvidgningen.
de tirer un profit économique de la Samtidigt kommer många perifera
230 mondialisation et de l'élargissement. Dans områden (såsom bergsområden och öar)

le même temps, les nombreuses régions périphériques (dont les zones montagneuses et les îles, régions très défavorisées s'il en est) ne peuvent qu'être perdantes, en tout cas en termes relatifs.

Le Comité fait remarquer que si la répartition géographique de l'activité économique sur l'ensemble de l'UE n'a pas fondamentalement changé au cours des vingt ou trente dernières années, l'effet combiné de l'Union monétaire européenne, de l'élargissement aux PECO et de l'accélération de la mondialisation favorisera certainement encore plus, au cours de la prochaine décennie ou au-delà, la concentration de l'activité économique. Par conséquent, tout plaide en faveur de l'extension des interventions structurelles de l'UE pour répondre aux nouveaux défis qui se posent et qui pourraient avoir des conséquences dramatiques.

II. LES IDEES DU CESE SUR LA FUTURE POLITIQUE EUROPEENNE DE COHESION

L'élargissement de l'Union à des pays qui connaissent des situations tout à fait inédites ainsi que l'avènement de l'économie de la connaissance appellent une réforme fondamentale d'une politique qui a fait ses preuves, mais a révélé également de profondes faiblesses.

Le Comité réaffirme son appui aux principes d'une politique communautaire

att bli missgynnade, åtminstone relativt sett.

Kommittén vill påpeka att den geografiska fördelningen av den ekonomiska aktiviteten inom EU inte har förändrats särskilt mycket de senaste 20-30 åren, och att den sammanlagda effekten av den europeiska monetära unionen, utvidgningen med de associerade länderna i Central- och Östeuropa och den snabba globaliseringen säkerligen kommer att bli en förstärkning av denna fördelning under nästa decennium och även längre fram. Följaktligen talar allting för att en utökning av EU:s strukturåtgärder är det bästa sättet att möta de nya utmaningar som skulle kunna få allvarliga konsekvenser.

II. EESK:S TANKAR OM EU:S FRAMTIDA SAMMANHÅLLNINGSPOLITIK

EU:s utvidgning till att innefatta länder med helt annorlunda förutsättningar och uppkomsten av den kunskapsbaserade ekonomin är två skäl till att det behövs en grundlig omorganisation av den politik som visat sig fungera tillfredsställande men även visat sig ha allvarliga brister.

Kommittén vill återigen uttala sitt stöd för en sammanhållningspolitik på gemen-

de cohésion, autant comme l'expression
265 d'un attachement aux valeurs de solidarité
que par souci pragmatique d'une meilleure
compétitivité qu'on ne pourrait atteindre
avec des territoires et des groupes sociaux
qui resteraient à l'écart. Cet appui signifie
270 aussi que cette politique, d'une manière ou
d'une autre, devra s'appliquer autant à la
réduction des écarts entre les régions
qu'entre les groupes sociaux. L'objectif de
cette politique n'est pas, tant soit peu, de
275 gommer des écarts, mais plutôt de donner
aux territoires et catégories les moins
favorisés des atouts (infrastructures,
éducation, organisations de la société
civile) qui leur permettront de surmonter
280 leurs handicaps et de rattraper leur retard.

Il est essentiel de mettre la politique de
cohésion en adéquation avec les grands
objectifs stratégiques de l'Union
285 européenne, notamment les stratégies de
Lisbonne et Göteborg, que le Sommet
européen de Barcelone en mars 2002 a
tenté de rendre cohérentes. Les
engagements de la Charte européenne des
290 petites entreprises ainsi que les
considérations sur la qualité des services
publics, réaffirmés à Barcelone, doivent
aussi être intégrés au débat sur les
priorités. Le Comité est favorable à des
295 orientations contraignantes intégrant les
priorités politiques de l'Union et élaborées

skapsnivå, både för att visa att man
värdesätter solidaritet och för att rent
konkret främja konkurrensen, som skulle
hämmas om vissa områden och sociala
grupper hamnade på efterkälken.
Kommittén stödjer därmed också en
politik som på ett eller annat sätt utformas
för att minska klyftor inte bara mellan
olika områden utan även mellan olika
sociala grupper. Syftet med denna politik
är inte att helt och hållet utplåna alla
olikheter, utan snarare att ge de minst
gynnade områdena och grupperna vissa
tillgångar (infrastruktur, utbildning,
organisationer i det civila samhället) som
hjälpes dem att övervinna de hinder som
ligger i deras väg och komma ikapp
övriga regioner eller grupper.

Det är av största vikt att samman-
hållningspolitiken ligger i linje med EU:s
större strategiska mål, bland annat
Lissabon- och Göteborgsstrategierna, som
man vid EU-toppmötet i Barcelona i mars
2002 försökte förena. I debatten om
prioriteringarna bör hänsyn även tas till de
löften som avges i den europeiska stadgan
för småföretag och de frågor som gäller
kvaliteten på de offentliga tjänsterna,
ämnen som återigen betonades i
Barcelona. Kommittén är positivt inställd
till tvingande riktlinjer som inkluderar
EU:s politiska prioriteringar och som
utformats gemensamt av medlemsstaterna,

en partenariat avec les États membres, le Comité des régions et le Comité économique et social européen.

300 Alors que la puissance publique tend, un peu partout, à se recentrer sur ses prérogatives régaliennes au détriment de l'action économique directe, l'intervention communautaire devrait également se

305 concentrer sur l'essentiel, à savoir la création d'un environnement favorable à l'activité économique et à l'innovation: d'abord avec les infrastructures de base matérielles et immatérielles prises dans un

310 sens très large, ensuite au moyen de l'amélioration des ressources humaines.

Les subventions directes aux entreprises peuvent provoquer des effets négatifs: délocalisations d'entreprises d'un site vers

315 l'autre, "chasse aux primes" et distorsions de concurrence. L'innovation dépend bien plus de la capacité des hommes et de l'environnement général que de subsides.

Les entreprises, notamment les petites et moyennes, sont soucieuses aujourd'hui de

320 disposer d'infrastructures de base de qualité, d'un bon niveau d'éducation et de qualifications adaptées à leurs besoins.

Le consensus social par le dialogue ainsi

325 que l'existence d'organisations relais dans la société, autonomes, bien structurées et capables de fournir des services d'intérêt collectif tels que la représentation et l'information, peuvent être considérés

Regionkommittén och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.

Då statliga myndigheter i allmänhet tenderar att fokusera på lagstiftande istället för direkta ekonomiska åtgärder, bör insatserna på gemenskapsnivå vara inriktade på det mest väsentliga, nämligen att skapa ett gynnsamt klimat för ekonomisk aktivitet och förnyelse. För det första genom förbättrad grundläggande materiell och immateriell infrastruktur i vidaste bemärkelse, för det andra genom utveckling av mänskliga resurser.

Direkta subventioner till företag kan ge oönskade resultat, såsom företagsflytt, bidragsjakt och snedvriden konkurrens. Förnyelsen är i mycket större utsträckning avhängig av medborgarnas förmåga och de allmänna förutsättningarna än på bidrag. I synnerhet små och medelstora företag är idag måna om att ha en bra grundläggande infrastruktur samt god utbildningsnivå och ändamålsenliga kvalifikationer hos de anställda.

Idag anser man att statsbidrag inte är lika gynnsamma för den ekonomiska utvecklingen som ett socialt samförstånd baserat på en dialog, och självständiga, välstrukturerade länkorganisationer som kan tillhandahålla tjänster av allmänt

330 aujourd'hui comme des conditions bien intresse, såsom representation och
plus propices au décollage économique informationsspridning.
que des subventions.

La perspective d'un développement durable, au centre d'une nouvelle stratégie
335 adoptée au Sommet européen de Göteborg Målet att åstadkomma en hållbar
au printemps 2001, rencontre l'adhésion utveckling, en av huvudlinjerna i den nya
de principe des forces économiques et Göteborg våren 2001, får principiellt stöd
sociales. Il faudrait en tirer toutes les av arbetsmarknadens och näringslivets
conséquences. aktörer. Det är viktigt att inse vad detta
innebär.

340 Il est important d'évaluer les priorités et Det är likaså viktigt att utvärdera EU:s
méthodes d'action de l'Union européenne, prioriteringar och handlingsmetoder när
par rapport au thème de l'économie de la det gäller den kunskapsbaserade
connaissance. Selon les données fournies ekonomin. Enligt uppgifter från
345 par la Commission³, 14 % du territoire de kommissionen⁴ är 50 % av EU:s
l'Union européenne concentre 50 % de la välfärdsproduktion samt utgifter för
production de richesses et des dépenses en forskning och utveckling samlade inom
recherche/développement. Un des enjeux 14 % av EU:s area. Ett av målen för
de la politique de cohésion pourrait être de sammanhållningspolitiken skulle kunna
faciliter la diffusion des nouvelles vara att underlätta spridningen av ny
350 technologies et d'accroître ainsi les teknologi och därmed öka möjligheterna
possibilités, pour les régions les moins för de minst gynnade regionerna att bli
favorisées, d'accéder à l'économie de la delaktiga i den kunskapsbaserade
connaissance. ekonomin.

La compétitivité des régions

355 L'objectif d'une politique de cohésion Målet för en förnyad sammanhållnings-
rénovée doit être de permettre à politik måste vara att ge hela EU-området
l'ensemble du territoire communautaire de möjlighet att anpassa sig till den
s'adapter aux défis de l'économie de la kunskapsbaserade ekonomins utmaningar
et de contribuer ainsi à ce och att därigenom bidra till att alla
360 que toutes les régions puissent prendre en regioner kan uppfylla målen i Lissabon-
compte les objectifs de Lisbonne. strategin.

L'Union européenne doit être capable EU bör kunna åstadkomma en stark

désormais de retrouver le chemin d'une croissance forte. Première puissance industrielle et commerciale du monde, l'Union européenne, depuis 20 ans, apparaît toujours comme un outsider, dépendante de l'extérieur pour relancer son économie. Cette situation est anormale. Dotée depuis le 1er janvier 2002 sur la majorité de son territoire d'une monnaie unique, l'UE doit être capable de s'affirmer comme un acteur majeur sur la scène mondiale, capable de trouver des ressources propres à sa croissance.

L'exemple de l'Italie avec le Sud, de la France avec ses zones rurales et périphériques ou de l'Allemagne plus récemment avec les nouveaux Länder, démontre combien le manque de cohésion peut freiner le progrès économique et social d'un pays. Il en va de même pour l'Union européenne, dont la politique de cohésion doit être poursuivie et renforcée.

Bien qu'elle ait déjà obtenu des résultats très encourageants depuis 20 ans d'existence en permettant aux pays bénéficiant de la politique de cohésion de rattraper leur retard économique, ses résultats en matière de rattrapage des régions, à l'intérieur des pays, ont été moins convaincants, puisque les disparités infranationales n'ont pas diminué, parfois se sont aggravées.

La Commission devrait étudier des

tillväxt den närmaste tiden. Trots att EU är världens främsta industri- och handelsmakt har unionen i 20 år framstått som en outsider, som är beroende av omvärlden för att stimulera sin ekonomi. En sådan situation är inte rimlig. Större delen av EU har sedan den 1 januari 2002 haft en gemensam valuta, och därmed borde EU kunna hävda sig som en av de ledande aktörerna på världsmarknaden och hitta resurser som främjar den egna tillväxten.

Exempel som Italiens södra del, Frankrikes landsbygd och på senare tid även Tysklands nyaste delstater visar till vilken grad svag sammanhållning kan bromsa ett lands ekonomiska och sociala utveckling. Samma sak gäller för EU, varför sammanhållningspolitiken måste drivas vidare och förstärkas. Man har under de 20 år som den tillämpats fått mycket uppmuntrande resultat, och de länder som fått dra nytta av sammanhållningspolitiken har kunnat komma ikapp ekonomiskt, men när det gäller regionala skillnader inom de olika länderna har resultaten inte varit lika övertygande; dessa skillnader har inte minskat, och på sina håll har de till och med ökat.

Kommissionen bör utforska nydanande

méthodes novatrices de réponses aux défis soulevés par l'élargissement comme, par exemple, la recherche de synergies entre les actions entreprises au titre des Fonds structurels, les crédits aux investissements de la Banque européenne d'investissements et les capitaux privés disponibles. Ces synergies ont un fort potentiel qui pourrait susciter un accroissement des investissements productifs notamment dans les pays entrants.

L'expérience des années précédentes souligne que les pays et les régions qui décollent sont ceux qui réussissent à valoriser et mobiliser leurs atouts, essentiellement les ressources humaines (mais aussi le patrimoine naturel, la situation géographique, ...).

415 **Le modèle social européen**

La lutte contre la pauvreté et l'exclusion sociale ainsi qu'une meilleure mobilisation du potentiel des régions les moins développées sont les traits caractéristiques d'un modèle européen de société auquel aspire une majorité de citoyens dans les États membres et les pays adhérents.

Le modèle social européen et la notion d'économie sociale de marché restent au coeur des dispositions économiques et sociales de l'Union européenne. Comme elles prévoient la participation de tous les acteurs au processus décisionnel en

metoder att möta de utmaningar som uppstår i och med utvidgningen, exempelvis kan man undersöka samverkan mellan strukturfondsåtgärder, investeringslån från Europeiska investeringsbanken och kapital från privata aktörer. Sådan samverkan har stor potential att gynna produktionsfrämjande investeringar, i synnerhet i de anslutande länderna.

Erfarenheter från senare år har visat att de länder och regioner som uppnår den mest positiva utvecklingen är de som lyckas uppåtda och utnyttja sina resurser, och då främst de mänskliga resurserna (men även naturtillgångar, geografiskt läge osv.).

Den europeiska sociala modellen

Kampen mot fattigdom och social utslagning, och bättre utnyttjande av de minst utvecklade regionernas möjligheter, är viktiga inslag i den samhällsmodell som flertalet medlemsstater och anslutande länder eftersträvar.

Den europeiska sociala modellen och en social marknadsekonomi är centrala drag i EU:s ekonomiska och sociala bestämmelser. Då dessa föreskriver samtliga aktörers medverkan i beslutsprocessen i ekonomiska och sociala

430 matière économique et sociale, ces dispositions servent à ancrer les principes de solidarité et d'intégration sociale dans l'esprit des citoyens de l'UE. Éléments incontournables, le modèle social européen est au centre de la lutte contre la pauvreté et l'exclusion sociale dans les États membres de l'UE. Toute tentative de modifier radicalement ces dispositions risque de porter atteinte à la cohésion et d'augmenter les contraintes qui pèsent sur les actions structurelles de l'UE.

440 En même temps, il importe que les dispositions du modèle social européen continuent à soutenir le fonctionnement des marchés de l'emploi européens en favorisant la culture d'entreprise nécessaire pour nourrir le processus de croissance économique. L'emploi, et par là même les secteurs privé et public, restent les armes de prédilection dans la lutte contre la pauvreté et l'exclusion sociale, notamment pour les catégories sociales qui ont traditionnellement du mal à trouver un emploi, à savoir les femmes, les jeunes et les chômeurs de longue durée ainsi que d'autres groupes marginalisés ou défavorisés de la société. Il faut que les politiques communautaires de l'emploi continuent à évoluer de manière à accompagner une économie de marché dynamique, capable de répondre aux défis posés par l'intensification de la

445

450

455

460

frågor, förankras även principer som solidaritet och social integration bland befolkningen i EU-länderna. Den europeiska sociala modellen är en avgörande faktor i kampen mot fattigdom och social utslagning i EU:s medlemsstater. Varje försök att radikalt omforma nämnda bestämmelser innebär en risk för försämrade sammanhållning och ökade påfrestningar på EU:s strukturpolitik.

Samtidigt är det viktigt att bestämmelserna för den europeiska sociala modellen även fortsättningsvis understödjer den europeiska arbetsmarknaden genom att främja det företagsklimat som krävs för att den ekonomiska tillväxten skall få näring. Sysselsättning, både inom privat och offentlig sektor, är det främsta vapnet i kampen mot fattigdom och social utslagning, särskilt vad gäller de sociala grupper som vanligen har svårare att hitta arbete, såsom kvinnor, unga och långtidsarbetslösa men även andra marginaliserade eller missgynnade grupper i samhället. EU:s sysselsättningspolitik måste utvecklas vidare i harmoni med en dynamisk marknads ekonomi som kan möta de utmaningar som kommer av en mer intensiv internationell konkurrens.

concurrence internationale.

Il importe donc de poursuivre, quand cela s'impose, les réformes des pratiques en vigueur sur les marchés de l'emploi de l'UE, lorsque cela permet d'élever le niveau de l'emploi et de progresser vers une plus grande cohésion économique et sociale. Finalement, cela permettra de concentrer véritablement les actions structurelles de l'UE sur les régions qui en ont le plus besoin. Cette réflexion du Comité va dans le sens des conclusions du sommet de Lisbonne, à l'issue duquel les chefs d'État et de gouvernement se sont engagés à moderniser le modèle social européen.

La gouvernance

Face à l'élargissement de l'Union européenne à des pays qui seront les grands bénéficiaires de la politique de cohésion sans avoir ni l'expérience de sa mise en oeuvre ni, souvent, les capacités nécessaires, le CESE est préoccupé par différents signes de mauvaise gouvernance: retards dans la mise en oeuvre des programmes, coopération insuffisante avec les acteurs économiques et sociaux, contradictions entre les différentes politiques de l'Union européenne.

Dans un contexte de mondialisation économique croissante, seule une meilleure gouvernance assurera l'avenir de

Det är alltså viktigt att fortsätta med reformer av gällande praxis på arbetsmarknaden i EU-länderna när detta resulterar i högre sysselsättningsgrad och bättre ekonomisk och social sammanhållning. Då kommer EU:s strukturåtgärder också att kunna koncentreras på de regioner där de behövs mest. Kommitténs synpunkt i denna fråga ligger i linje med slutsatserna från toppmötet i Lissabon, där stats- och regeringscheferna åtog sig att förnya den europeiska sociala modellen.

Styrelsesätt

När EU utvidgas kommer de nya länderna att bli de stora vinnarna på sammanhållningspolitiken, men dessa länder har ingen erfarenhet av att genomföra den, och ofta inte heller de nödvändiga medlen, varför EESK är bekymrade över olika tecken som tyder på bristfälligt styrelsesätt, t.ex. dröjsmål vid genomföranden av program, otillräcklig samverkan med de ekonomiska och sociala aktörerna och motsägelser mellan EU:s olika strategier.

Med en ekonomisk globalisering som bara ökar krävs det bättre styrelsesätt för en tryggad framtida sammanhållningspolitik;

495 la politique de la cohésion, étant donné que sa valeur ajoutée en dépend. Une politique de cohésion efficace doit être lisible, comprise et partagée par les bénéficiaires qui doivent en être les acteurs. Elle doit surtout intégrer l'ensemble des facteurs qui peuvent conduire aux développements économiques, sociaux, culturels, environnementaux et humains. Ces éléments apparaissant de plus en plus comme indissociables.

500 Le CESE renouvelle tout d'abord ses appels en faveur d'une véritable simplification des procédures de mise en oeuvre de la politique de cohésion. Il considère que seule une réforme radicale permettra de maintenir toute sa crédibilité à cette politique fondamentale de l'Union européenne. À cette préoccupation à caractère principalement opérationnel, il conviendra de rajouter l'exigence de mise en place d'un dispositif d'analyse prévisionnelle, d'étude de tendances et d'évolution des paramètres qui déterminent la convergence réelle et les facteurs dynamiques de compétitivité.

505

Le renforcement des capacités d'éducation, de formation et de recherche

525 En cohérence avec les grandes priorités de l'Union, notamment les conclusions du Sommet européen de Lisbonne, la

510

515

520

525

530

535

540

545

550

555

560

565

570

575

580

585

590

595

600

605

610

615

620

625

630

635

640

645

650

655

660

665

670

675

680

685

690

695

700

705

710

715

720

725

730

735

740

745

750

755

760

765

770

775

780

785

790

795

800

805

810

815

820

825

830

835

840

845

850

855

860

865

870

875

880

885

890

895

900

905

910

915

920

925

930

935

940

945

950

955

960

965

970

975

980

985

990

995

1000

1005

1010

1015

1020

1025

1030

1035

1040

1045

1050

1055

1060

1065

1070

1075

1080

1085

1090

1095

1100

1105

1110

1115

1120

1125

1130

1135

1140

1145

1150

1155

1160

1165

1170

1175

1180

1185

1190

1195

1200

1205

1210

1215

1220

1225

1230

1235

1240

1245

1250

1255

1260

1265

1270

1275

1280

1285

1290

1295

1300

1305

1310

1315

1320

1325

1330

1335

1340

1345

1350

1355

1360

1365

1370

1375

1380

1385

1390

1395

1400

1405

1410

1415

1420

1425

1430

1435

1440

1445

1450

1455

1460

1465

1470

1475

1480

1485

1490

1495

1500

1505

1510

1515

1520

1525

1530

1535

1540

1545

1550

1555

1560

1565

1570

1575

1580

1585

1590

1595

1600

1605

1610

1615

1620

1625

1630

1635

1640

1645

1650

1655

1660

1665

1670

1675

1680

1685

1690

1695

1700

1705

1710

1715

1720

1725

1730

1735

1740

1745

1750

1755

1760

1765

1770

1775

1780

1785

1790

1795

1800

1805

1810

1815

1820

1825

1830

1835

1840

1845

1850

1855

1860

1865

1870

1875

1880

1885

1890

1895

1900

1905

1910

1915

1920

1925

1930

1935

1940

1945

1950

1955

1960

1965

1970

1975

1980

1985

1990

1995

2000

2005

2010

2015

2020

2025

2030

2035

2040

2045

2050

2055

2060

2065

2070

2075

2080

2085

2090

2095

2100

2105

2110

2115

2120

2125

2130

2135

2140

2145

2150

2155

2160

2165

2170

2175

2180

2185

2190

2195

2200

2205

2210

2215

2220

2225

2230

2235

2240

2245

2250

2255

2260

2265

2270

2275

2280

2285

2290

2295

2300

2305

2310

2315

2320

2325

2330

2335

2340

2345

2350

2355

2360

2365

2370

2375

2380

2385

2390

2395

2400

2405

2410

2415

2420

2425

2430

2435

2440

2445

2450

2455

2460

2465

2470

2475

2480

2485

2490

2495

2500

2505

2510

2515

2520

2525

2530

2535

2540

2545

2550

2555

2560

2565

2570

2575

2580

2585

2590

2595

2600

2605

2610

2615

2620

2625

2630

2635

2640

2645

2650

2655

2660

2665

2670

2675

2680

2685

2690

2695

2700

2705

2710

2715

2720

2725

2730

2735

2740

2745

2750

2755

2760

2765

2770

2775

2780

2785

2790

2795

2800

2805

2810

2815

2820

2825

2830

2835

2840

2845

2850

2855

2860

2865

2870

2875

2880

2885

2890

2895

2900

2905

2910

2915

2920

2925

2930

2935

2940

2945

2950

2955

2960

2965

2970

2975

2980

2985

2990

2995

3000

3005

3010

3015

3020

3025

3030

3035

3040

3045

3050

3055

3060

3065

3070

3075

3080

3085

3090

3095

3100

3105

3110

3115

3120

3125

3130

3135

3140

3145

3150

3155

3160

3165

3170

3175

3180

3185

3190

3195

3200

3205

3210

3215

3220

3225

3230

3235

3240

3245

3250

3255

3260

3265

3270

3275

3280

3285

3290

3295

3300

3305

3310

3315

3320

3325

3330

3335

3340

3345

3350

3355

3360

3365

3370

3375

3380

3385

3390

3395

3400

3405

3410

3415

3420

3425

3430

3435

3440

3445

3450

3455

3460

3465

3470

3475

3480

3485

3490

3495

3500

3505

3510

3515

3520

3525

3530

3535

3540

3545

3550

3555

3560

3565

3570

3575

3580

3585

3590

3595

3600

3605

3610

3615

3620

3625

3630

3635

3640

3645

3650

3655

3660

3665

3670

3675

3680

3685

3690

3695

3700

3705

3710

3715

3720

3725

3730

3735

3740

3745

3750

3755

3760

3765

3770

3775

3780

3785

3790

3795

3800

3805

3810

3815

3820

3825

3830

3835

3840

3845

3850

3855

3860

3865

3870

3875

3880

3885

3890

3895

3900

3905

3910

3915

3920

3925

3930

3935

3940

3945

3950

3955

3960

3965

3970

3975

3980

3985

3990

3995

4000

4005

4010

4015

4020

4025

4030

4035

4040

4045

4050

4055

4060

4065

4070

4075

4080

4085

4090

4095

4100

4105

4110

4115

4120

4125

4130

4135

4140

4145

4150

4155

4160

4165

4170

4175

4180

4185

4190

4195

4200

4205

4210

4215

4220

4225

4230

4235

4240

4245

4250

4255

4260

4265

4270

4275

4280

4285

4290

4295

4300

4305

4310

4315

4320

4325

4330

4335

4340

4345

4350

4355

4360

4365

4370

4375

4380

4385

4390

4395

4400

4405

4410

4415

4420

4425

4430

4435

4440

4445

4450

4455

4460

4465

4470

4475

4480

4485

4490

4495

4500

4505

4510

4515

4520

4525

4530

4535

4540

4545

4550

4555

4560

4565

4570

4575

4580

4585

4590

4595

4600

4605

4610

4615

4620

4625

4630

4635

4640

4645

4650

4655

4660

4665

4670

4675

4680

4685

4690

4695

4700

4705

4710

4715

4720

4725

4730

4735

4740

4745

4750

4755

4760

4765

4770

4775

4780

4785

4790

4795

4800

4805

4810

4815

4820

4825

4830

4835

4840

4845

4850

4855

4860

4865

4870

4875

4880

4885

4890

4895

4900

4905

4910

4915

4920

4925

4930

4935

4940

4945

4950

4955

4960

4965

4970

4975

4980

4985

4990

4995

5000

5005

5010

5015

5020

5025

5030

5035

5040

5045

5050

5055

5060

5065

5070

5075

5080

5085

5090

5095

5100

5105

5110

5115

5120

5125

5130

5135

5140

5145

5150

5155

5160

5165

5170

5175

5180

5185

5190

5195

5200

5205

5210

5215

5220

5225

5230

5235

5240

5245

5250

5255

5260

5265

5270

5275

5280

5285

5290

5295

5300

5305

5310

5315

5320

5325

5330

5335

5340

5345

5350

5355

5360

5365

5370

5375

5380

5385

5390

5395

5400

5405

5410

5415

5420

5425

5430

5435

5440

5445

5450

5455

5460

5465

5470

5475

5480

5485

5490

5495

5500

5505

5510

5515

5520

5525

5530

5535

5540

5545

5550

5555

5560

5565

5570

5575

5580

5585

5590

5595

5600

5605

5610

5615

5620

5625

5630

5635

5640

5645

5650

5655

5660

5665

5670

5675

5680

5685

5690

5695

5700

5705

5710

5715

5720

5725

5730

5735

5740

5745

5750

5755

5760

5765

5770

5775

5780

5785

5790

5795

5800

5805

5810

5815

5820

5825

5830

5835

5840

5845

5850

5855

5860

5865

5870

5875

5880

5885

5890

5895

5900

5905

5910

5915

5920

5925

5930

5935

5940

5945

5950

5955

5960

5965

5970

5975

5980

5985

5990

5995

6000

6005

6010

6015

6020

6025

6030

6035

6040

6045

6050

6055

6060

6065

6070

6075

6080

6085

6090

6095

6100

6105

6110

6115

6120

6125

6130

6135

6140

6145

6150

6155

6160

6165

6170

6175

6180

6185

6190

6195

6200

6205

6210

6215

6220

6225

6230

6235

6240

6245

6250

6255

6260

6265

6270

6275

6280

6285

6290

6295

6300

6305

6310

6315

6320

6325

6330

6335

6340

6345

6350

6355

6360

6365

6370

6375

6380

6385

6390

6395

6400

6405

6410

6415

6420

6425

6430

6435

6440

6445

6450

6455

6460

6465

6470

6475

6480

6485

6490

6495

6500

6505

6510

6515

6520

6525

6530

6535

6540

6545

6550

6555

6560

6565

6570

6575

6580

6585

6

530 promotion de la compétitivité globale de l'économie par l'introduction des nouvelles technologies devrait être considérée comme un axe essentiel pour la décennie 2000-2010. À cet effet, l'éducation fondamentale devrait représenter une priorité substantielle des programmes de cohésion. L'Union européenne pourrait fixer ainsi, dans le cadre d'orientations pluriannuelles, qu'un minimum de 25 % des concours soient destinés aux capacités en matière d'éducation, de même qu'à celles de formation et de recherche. L'éducation et la formation devraient être pris, ici, au sens très large de manière à comprendre toutes les actions de sensibilisation aux technologies de l'information, tant au sein des entreprises, notamment les plus petites, qu'au niveau des citoyens.

545 Grâce à un renforcement des capacités d'éducation, tant fondamentales, que par la formation qualifiante tout au long de la vie, l'Union pourra participer à la lutte contre les causes de l'exclusion. À cet égard, la diffusion des expériences réussies dans toute l'Union pourrait apporter une réelle valeur ajoutée communautaire.

555 Dans certains pays adhérents, le sort de minorités ethniques souvent marginalisées, sans emploi et sans accès à l'éducation, comme les Roms, est une

2000-2010 vara att främja den globala ekonomiska konkurrensen genom att introducera ny teknologi. Grundläggande utbildning bör därför ha hög prioritet i sammanhållningsprogrammen. Således skulle EU i de fleråriga riktlinjerna kunna föreskriva att minst 25 % av bidragen skall gå till utbildnings-, fortbildnings- och forskningsresurser. Utbildning och fortbildning skall här uppfattas i vid mening, och innefattar alltså alla åtgärder som syftar till att utbilda både företag, speciellt småföretag, och allmänheten i informationsteknik.

Tack vare en förstärkning av utbildningsresurserna, både vad gäller grundutbildning och livslång fortbildning, kommer EU att kunna delta i kampen mot utslagningens orsaker. Spridning av lyckade erfarenheter i hela EU kommer därvid att bli ett verkligt mervärde.

Ett stort bekymmer i vissa anslutande länder är situationen för etniska minoriteter – såsom romerna – som ofta blir marginaliserade, arbetslösa och utan

source majeure de préoccupation. Au-delà de l'aide financière, rarement vraiment efficace, on devrait développer le transfert d'expériences à partir de méthodes ayant fait leurs preuves et favoriser la diffusion des expériences réussies.

565

En matière d'économie de la connaissance, l'éducation et la formation occupent une place centrale.

570

La distinction, héritée du passé, entre la formation professionnelle – qui est éligible au Fonds social européen – et l'éducation – qui n'est pas éligible – est devenue bien désuète aujourd'hui alors que l'Union européenne plaide, à juste titre, en faveur de l'éducation et de la formation tout au long de la vie.

575

La question se pose avec une particulière acuité dans les pays candidats où les besoins de reconversion et de perfectionnement professionnel sont particulièrement importants. Aujourd'hui ce sont souvent les universités, et non plus les ressources naturelles, qui attirent les entreprises ! On pourrait imaginer que, dans le cadre d'une politique de cohésion renouvelée, l'éducation et la formation en deviennent les axes prioritaires pour favoriser l'émergence d'un cycle vertueux

580

585

590

tillgång till utbildning. Hellre än ekonomiskt stöd, som sällan är särskilt effektivt, bör man satsa på utbyte av erfarenheter utifrån beprövade metoder och främja spridning av lyckade erfarenheter.

I den kunskapsbaserade ekonomin spelar utbildning och fortbildning en viktig roll.

Den traditionella distinktionen mellan yrkesinriktad fortbildning, som kan få bidrag från Europeiska socialfonden, och utbildning, som inte kan få det, är idag klart föråldrad eftersom EU – med rätta – förespråkar livslångt lärande.

Frågan är särskilt viktig i de kandidatländer där behovet av omskolning och vidareutbildning är särskilt stort. Idag är det ofta universitet och högskolor, och inte naturresurser, som drar till sig företag. Det är tänkbart att utbildning och fortbildning kan bli den förnyade sammanhållningspolitikens främsta medel för att sätta igång en god cirkel som leder till utveckling och välstånd.

Den andra stora prioriteten gäller grundläggande infrastruktur i vid bemärkelse – samfärdsleder, telenät (speciellt för att ny

595 télécommunication, notamment pour faciliter l'accès aux nouvelles technologies, équipements pour améliorer les structures d'éducation, de formation, de recherche et de diffusion de l'innovation, les équipements pour préserver l'environnement. La perspective du développement durable doit guider en priorité les choix en matière de développement, en particulier en ce qui concerne les voies de communication.

605 **Le partenariat comme instrument de mise en œuvre des fonds structurels**

La bonne gouvernance européenne se fonde sur une démocratie représentative et participative. Le rôle des partenaires économiques et sociaux doit être revu et renforcé. Sur la base des priorités de l'Union européenne, et en partenariat avec les autorités locales, les organisations économiques et sociales devraient participer directement à l'élaboration des priorités. De même, elles devraient être associées au suivi et à l'évaluation au travers de comités de pilotage locaux ou régionaux.

620 Cette approche en termes de partenariat s'est avérée être un facteur déterminant de la réussite des actions de cohésion. Dès lors, le CESE plaide pour qu'elle constitue un vecteur essentiel de la politique de cohésion.

Un partenariat réel avec l'ensemble des

technologie skall bli mer tillgänglig), resurser för att förbättra utbildning, fortbildning, forskning och spridning av förnyelse samt för att bevara miljön. Målet att uppnå en hållbar utveckling bör vara vägledande i de val som gäller utvecklingen, i synnerhet vad beträffar samfärdsleder.

Partnerskap som instrument för genomförande av strukturpolitiken

Ett bra styre av EU bygger på representativ deltagardemokrati. Rollen som arbetsmarknadens och näringslivets parter har bör ses över och stärkas. Arbetsmarknadens och näringslivets organisationer bör, på grundval av EU:s prioriteringar, och i partnerskap med lokala myndigheter, delta i arbetet med att fastställa prioriteringar. Likaså bör de vara delaktiga i uppföljningar och utvärderingar som görs av lokala eller regionala styrgrupper.

Partnerskap har visat sig vara en avgörande faktor för att sammanhållningsåtgärderna skall ge goda resultat. Därför anser kommittén att detta koncept bör göras till ett av huvudinstrumenten för sammanhållningspolitiken.

Ett verkligt partnerskap med samtliga

partenaires économiques et sociaux à tous les stades de la programmation est essentiel à la meilleure mise en oeuvre de ce type de politique. Toute velléité de réduction du rôle du partenariat dans les initiatives de cohésion ne peut que réduire et atténuer la portée et l'intérêt des actions.

À ce jour, l'information et la participation de la société civile demeurent bien trop modestes. Il est indispensable d'assurer une transparence complète de l'application des politiques de cohésion et de tourner le dos aux pratiques confidentielles du passé. Le Comité plaide pour des actions structurées d'information au moyen de réunions de sensibilisation, guides pratiques, informations sur le web et dans les médias. Tout programme devrait dorénavant s'accompagner d'un programme d'information mis en oeuvre au plan local et confié aux organisations locales de la société civile, en leur confiant une fonction de relais.

Préalablement à tout programme européen, une analyse des besoins au niveau régional doit être effectuée en s'assurant de la participation des acteurs économiques et sociaux, par exemple au travers de groupes de pilotages régionaux. Cette phase doit être soutenue par l'UE et être considérée comme le préalable à toute intervention communautaire.

arbetsmarknadens och näringslivets parter i programplaneringens alla faser är nödvändigt för att den här sortens politik skall kunna genomföras på bästa sätt. Varje försök att minska partnerskapets roll vad gäller sammanhållningsåtgärder är dömt att undergräva och försvaga effekten av åtgärderna.

Hittills har det civila samhällets parter varken fått tillräckligt med information eller blivit tillräckligt involverade. Det gamla hemlighetsmakeriet måste nu förpassas till historien; fullständig insyn i genomförandet av sammanhållningspolitiken är en absolut nödvändighet. Kommittén förespråkar strukturerade informationsåtgärder i form av medvetandegörande sammanträden, handledningar samt information på Internet och i media. Samtliga program bör i fortsättningen åtföljas av informationsprogram som genomförs på lokal nivå, och där det civila samhällets lokalorganisationer får en förmedlande roll.

Innan europeiska program genomförs bör en analys av behoven på regionnivå utföras under medverkan av arbetsmarknadens och näringslivets aktörer, t.ex. med hjälp av regionala styrgrupper. Denna analys, som skall understödjas av EU, bör föregå alla åtgärder på gemenskapsnivå.

660 Les acteurs économiques et sociaux de la société civile, retenus en fonction de leur représentativité et de leur légitimité, ainsi que les élus locaux, doivent être associés pleinement et sans limitation tant à la conception, à la mise en œuvre qu'à l'évaluation des actions qui seront menées.

665 Dans cette optique, le CESE estime qu'il y a de grands avantages à tirer de l'établissement d'un seuil minimal de participation, réglementé par voie de règlement communautaire.

670 Le rôle des partenaires économiques et sociaux, le contenu des propositions et les procédures de participation sont divergents nécessairement selon qu'il s'agit de la phase de préparation, de financement, de suivi ou d'évaluation des interventions structurelles de la Communauté. Il importe par conséquent de clarifier ce que l'on attend des partenaires, les dispositions qu'ils doivent prendre afin de garantir un taux de réussite maximum des programmes, à quels niveaux s'articulent les activités de partenariat et quelles sont les instances politiques et techniques au sein desquelles les partenaires doivent intervenir.

680 Le partenariat revêt une importance décisive pour deux phases des interventions structurelles:

685 – la phase "politique" de programmation des fonds et des options générales, soit au

Representativa och lämpliga aktörer från arbetsmarknadens och näringslivets parter liksom lokalt valda tjänstemän bör vara delaktiga fullt ut såväl i utformning och genomförande som i utvärdering av de åtgärder som vidtas.

Därför anser kommittén att det finns stora fördelar med att via EU-förordningar fastställa en lägsta deltagandenivå.

Vilken roll som arbetsmarknadens och näringslivets parter spelar, vad lagförslagen skall innehålla och hur medverkan kommer se ut beror helt på vilket moment av strukturåtgärderna det gäller – förberedelse, finansiering, uppföljning eller utvärdering. Det är alltså viktigt att klargöra vad som förväntas av parterna, vilka åtgärder de bör vidta för att programmen skall lyckas så bra som möjligt, vilken nivå partnerskapet skall yttra sig på och vilka politiska och tekniska instanser som parterna skall medverka i.

Partnerskapet är centralt i två moment av strukturåtgärderna:

– Programplaneringen för strukturfonderna och för allmänna insatser, på

niveau communautaire, soit à celui des États membres;

695 – la phase de suivi et d'évaluation des interventions.

Le Comité fait valoir la nécessité d'une nouvelle formulation, plus détaillée, de l'article 8 du règlement 1260/1999, de manière à établir un cadre clair pour chacune des catégories d'intervenants à chacune des phases d'un programme, depuis la conception jusqu'à l'évaluation, afin de permettre une réelle participation des partenaires économiques et sociaux.

705 Il faut clairement préciser quelles sont les phases du processus auxquelles les partenaires doivent être associés, ainsi que leur pouvoir. Les partenaires devront donc jouer un rôle consultatif et n'auront pas de pouvoir de décision. Accorder aux partenaires économiques et sociaux un tel pouvoir se traduirait par un affaiblissement de la démocratie représentative dans le cadre de laquelle des organes spécifiques sont élus pour la prise de décision. De l'avis du CESE, le droit de vote des partenaires doit se limiter aux organes de préparation, de suivi et d'évaluation et ne jamais s'appliquer aux organes de gestion et de décision concernant les projets, quoique les partenaires doivent siéger au sein de ceux-ci ou y être représentés. Il s'agit d'appliquer les principes de la démocratie

både gemenskaps- och medlemsstatsnivå.

– Uppföljningen och utvärderingen av åtgärderna.

Kommittén vill framhålla att det behövs en ny och utförligare formulering av artikel 8 i förordning 1260/1999 för att en tydlig ram skall fastställas för samtliga involverade grupper i samtliga moment, från utformning till utvärdering av programmet, i syfte att säkra en verklig medverkan från arbetsmarknadens och näringslivets parter.

Det måste klargöras tydligt vilka moment parterna skall vara involverade i, och vilka befogenheter de skall ha. De skall nämligen inte ha beslutanderätt, utan skall ha en rådgivande funktion. Att ge arbetsmarknadens och näringslivets parter beslutanderätt skulle innebära en försvagning av den representativa demokratin, där man utser särskilda organ för beslutsfattande. EESK anser att parternas rösträtt bör inskränkas till förberedelse-, uppföljnings- och utvärderingsorganen, och aldrig gälla de organ som styr och fattar beslut angående projekt; dock bör parterna bör sitta med eller vara representerade i dessa organ. På så sätt tillämpas deltagardemokrati utan att den representativa demokratin äventyras.

participative sans compromettre les principes de la démocratie représentative.

La phase de gestion opérationnelle des interventions continue à être de la compétence des autorités de gestion, afin d'éviter des interférences et une confusion documentaire.

Le Comité estime que l'expérience des pactes territoriaux pour l'emploi pourra fournir des informations importantes quant à la participation et/ou au rôle des partenaires et permettre d'étudier de manière plus approfondie les responsabilités et les limites qui subsistent, tant du fait des administrations publiques que de celui des partenaires économiques et sociaux ou des partenaires institutionnels.

Le CESE recommande donc vivement d'accorder aux partenaires économiques et sociaux un niveau de participation plus approfondi et engageant davantage leur responsabilité, assorti des capacités technique et financière nécessaires, dans le cadre de la gestion des actions relevant des fonds communautaires, et il propose par conséquent l'établissement d'un seuil minimal substantiel d'aides (15 % du volume financier total du CCA, par exemple) que les États membres devraient consentir à travers ce que l'on appelle les "subventions globales", malheureusement très peu utilisées jusqu'à présent.

För att oklarheter och förvirring skall undvikas bör förvaltningsmyndigheterna behålla befogenheten att styra över genomförandet av åtgärderna.

Kommittén anser att erfarenheterna från de territoriella sysselsättningspakterna kan ge värdefull information om parternas deltagande och roll samt möjlighet att mer djupgående utreda ansvarsfördelningen, såväl för de offentliga myndigheterna som för arbetsmarknadens och näringslivets parter och för andra institutioner.

EESK förespråkar således med eftertryck att arbetsmarknadens och näringslivets parter tillåts delta mer djupgående och med mer ansvar i administrationen av strukturfondsåtgärderna och att de får de nödvändiga praktiska och ekonomiska förutsättningarna för detta, och därför föreslår kommittén att det fastställs en viss lägstanivå för understödet (t.ex. 15 % av gemenskapens stödram), som skall kunna beviljas av medlemsstaterna via de s.k. totalanslagen, som tyvärr utnyttjats ytterst lite hittills.

	Les implications financières de l'élargissement	De ekonomiska följderna av utvidgningen
760	Le Comité souscrit à l'avis de la Commission selon lequel "... pour rester crédible, la politique régionale et de cohésion doit pouvoir s'appuyer sur des	Kommittén samtycker till kommissionens åsikt att "regionalpolitiken och sammanhållningspolitiken för att vara trovärdiga måste använda resurser som motsvarar
765	ressources financières appropriées pour faire face aux besoins résultant du nouveau contexte". L'extension des politiques de cohésion en vue d'honorer les obligations découlant de	behoven under rådande omständigheter". För att expandera sammanhållningspolitiken så att den möter de krav som följer av EU:s utvidgning, krävs det att
770	l'élargissement de l'Union nécessiteront [sic!] un accroissement des ressources financières attribuées à ces politiques. Tout en admettant que ce seront	man avsätter större ekonomiska resurser åt sådan verksamhet. Även om det antagligen blir de mest förmögna medlemsstaterna som till största delen får
775	probablement les États membres les plus riches qui prendront en charge la plus grande partie de l'accroissement des dépenses de cohésion, l'augmentation des moyens budgétaires affectés à la cohésion est une conséquence inévitable de	stå för de ökade kostnaderna, blir ökade anslag till sammanhållningspolitiken oundvikligt i och med utvidgningen. Likväl kommer utvidgningen att medföra
780	l'élargissement. Toutefois, l'élargissement entraînera des avantages économiques pour tous les États membres, en particulier pour les économies dynamiques situées au coeur géographique du marché intérieur.	ekonomiska fördelar för samtliga medlemsstater, särskilt för de dynamiska ekonomiska makter som är belägna geografiskt centralt i den inre marknaden. Följaktligen kommer de högre utgifterna för dessa länder delvis att vägas upp av de
785	Dès lors, une partie de l'accroissement de la charge financière supporté par ces pays en raison de l'élargissement sera compensée par les avantages économiques que celui-ci entraînera.	ekonomiska fördelar som utvidgningen innebär.
790	Les répercussions financières directes de l'élargissement en matière de cohésion	Utvidgningens direkta ekonomiska återverkningar på den ekonomiska och

795 économique et sociale, associées au besoin permanent de soutien au titre de l'objectif 1 de la part des régions de l'Union européenne à 15, supposent que le plafond actuel fixé à 0,45 % du PIB pour les fonds structurels devrait presque certainement être revu à la hausse. Le Comité soutient cette perspective qu'il considère comme une conséquence inévitable de l'élargissement. Il convient que la fixation de tout nouveau plafond respecte l'obligation inscrite dans le traité qui consiste à atteindre un plus haut degré de cohésion économique et sociale.

Les aides

• Objectif 1

810 L'aide européenne devrait être dégressive au fur et à mesure des résultats obtenus, être proportionnelle, et bien ciblée sur les priorités définies sous l'égide européenne par un consensus local associant l'ensemble des forces vives de la société et du secteur privé.

815 Dans ce contexte également, il est essentiel que la future politique de cohésion prenne en compte les expériences passées en intégrant les meilleures pratiques au vu des résultats obtenus. Ce principe de base devrait être inscrit comme une condition dans la future réglementation de la politique de cohésion. Dans cette optique, il conviendra de développer et d'améliorer

sociala sammanhållningen, vilka hänger ihop med det varaktiga behovet av mål 1-stöd från EU-15-regioner, kommer med stor säkerhet att innebära att högstanivån för strukturfonderna, som för närvarande ligger på 0,45 % av BNP, måste höjas. Kommittén vidhåller att detta är en oundviklig följd av utvidgningen. Ny högstanivå bör lämpligen sättas med hänsyn till att man i fördraget åtar sig att åstadkomma starkare ekonomisk och social sammanhållning.

Stödåtgärder

• Mål 1

EU-stöd bör reduceras i takt med att resultat uppnås samt vara proportionellt mot behoven och tydligt inriktat på de prioriterade ändamål som under EU:s överinseende utsetts av lokala intressenter från samhället i samförstånd med representanter från den privata sektorn.

Även här är det av högsta vikt att den framtida sammanhållningspolitiken tar hänsyn till tidigare erfarenheter och inkorporerar de praktiska tillämpningar som gett de bästa resultaten. Denna grundprincip bör göras till ett krav i framtida förordningar om sammanhållningspolitiken. Av denna anledning är det lämpligt att utveckla och förbättra metoderna för att utvärdera effektiviteten

825 les techniques d'évaluation de l'efficacité hos strukturfondsåtgärderna.
des interventions entreprises au titre des
Fonds structurels.

Les subventions directes aux entreprises créent de graves distorsions de
830 concurrence entre les régions. Cependant Direkta bidrag till företag ger upphov till
des formes d'aides plus générales peuvent omläggning av konkurrens mellan
être nécessaires sans pour autant perturber olika regioner. Vissa mer allmänna
le marché afin d'encourager l'esprit bidragsformer kan dock vara nödvändiga
d'entreprise: soutien à la création för att stärka företagarandan, och de
835 d'activités nouvelles, aide à la stratégie de behöver inte störa marknaden: stöd till
développement, recherche et formation nya verksamheter eller bidrag till ut-
pour les petites entreprises. vecklingsarbete, forskning och utbildning
för småföretag.

Le CESE préconise ainsi une politique EESK förespråkar således en politik som
active de soutien à la compétitivité des aktivt stödjer konkurrens mellan regioner,
840 régions en faveur des pays/territoires les till förmån för de minst utvecklade
moins développés (objectif 1 de la länderna och områdena (samman-
politique de cohésion) avec des moyens hållningspolitikens mål 1), med
importants, mais ciblés sur l'éducation/la omfattande resurser och med fokus på
formation, les infrastructures et le utbildning, infrastruktur och hållbar
845 développement durable, l'esprit utveckling, företagaranda och små och
d'entreprise et les petites et moyennes medelstora företag samt förmågan hos det
entreprises ainsi que les capacités des civila samhällets organisationer att
organisations de la société civile pour mobilisera lokala tillgångar. Denna politik
mobiliser les énergies locales. Cette bör drivas med beaktande av de grund-
850 politique devra être menée dans le respect läggande principer som sedan 1988 legat
des principes fondamentaux qui ont till grund för sammanhållningsåtgärderna
soutenu les actions de cohésion menées och som även bör ligga till grund för
depuis 1988 et qui doivent continuer à åtgärder i fortsättningen: koncentrerings-
constituer la base des actions de cohésion: stödåtgärderna, programbaserad politik,
855 concentration, programmation, additionalitet och partnerskap.
additionnalité et partenariat.

Le CESE demande le maintien de EESK begär att EU-stöd även fort-

l'intervention de l'Union européenne en faveur des régions de l'UE qui quitteraient de manière statistique l'objectif 1 du fait de l'élargissement, en ciblant l'appui européen aux mesures destinées à favoriser le développement des compétences, l'esprit d'entreprise et la création d'emplois.

Parmi les régions actuellement éligibles à l'objectif 1, certaines continueront à avoir besoin d'aide après 2006. En effet, il ne convient pas qu'elles cessent d'avoir droit à cette aide au seul motif que l'élargissement diminuera automatiquement la moyenne communautaire du PIB par habitant. Dans ce cas, il conviendrait de prévoir des dispositions visant à la suppression progressive des aides ou d'élever le seuil d'éligibilité au-dessus de 75 % du PIB afin de répondre aux besoins légitimes des régions sous-développées dans l'ensemble de l'UE.

• Objectif 2

Aucune perspective claire n'a encore vu le jour en ce qui concerne l'avenir du soutien accordé au titre de l'objectif 2 après 2006. S'il ne fait pas de doute que l'engagement financier global pour l'objectif 1 devra être augmenté, il n'y a pas d'unanimité sur le fait que le soutien au titre de l'objectif 2 devrait en faire les frais.

Un certain nombre de représentations au

sättningsvis skall ges till de regioner som på grund av den statistiska effekten inte längre har rätt till mål 1-stöd efter utvidgningen, och att EU-stödet inriktas på åtgärder som skall främja kompetensutveckling och företagarganda samt skapa nya arbetstillfällen.

Vissa av de nuvarande mål 1-regionerna kommer att behöva stöd även efter 2006. Det vore fel att dessa skulle mista rätten till stöd enbart för att EU:s genomsnittliga BNP per capita sjunker i och med utvidgningen. Därför bör det ordnas så att stödet till dessa regioner minskas successivt, eller så att gränsen för mål 1-stöd (f.n. 75 % av BNP) höjs, för att stödåtgärderna skall tillgodose de behov som faktiskt finns i EU:s mindre utvecklade regioner.

• Mål 2

Det är fortfarande oklart vad som kommer att hända med mål 2-stödet efter 2006. Det är tydligt att större ekonomiska resurser måste läggas på mål 1-åtgärder, men det råder delade meningar om huruvida detta skall ske på bekostnad av mål 2-åtgärder.

I ett antal redogörelser inom kommittén

sein du Comité ont souligné l'importance de ces ressources, notamment lors de chocs inattendus qui déstabilisent des secteurs économiques particuliers aux
895 seins de régions données, et en tant qu'outil de promotion de la diversification économique de régions jusqu'à présent dépendantes d'industries traditionnelles en déclin. L'élargissement comme la
900 tendance croissante à la mondialisation sont tous deux susceptibles d'aggraver ce problème pour les États membres actuels et les nouveaux adhérents.

Le Comité entend insister sur deux points
905 fondamentaux:

– d'une part, certaines ressources des Fonds structurels doivent perdurer afin de permettre à l'Union européenne de faire face à des chocs économiques imprévus
910 qui menacent de déstabiliser dangereusement une région en particulier. Une extension et une plus grande consolidation du programme d'initiatives communautaires peuvent apporter une
915 réponse;

– d'autre part, il convient de tenir compte du fait que les régions géographiquement défavorisées (par exemple les régions périphériques, rurales, montagneuses et
920 maritimes), étant donné leurs besoins très particuliers, doivent continuer à bénéficier d'un soutien dans le cadre des Fonds structurels.

har det klargjorts hur viktiga dessa program är, speciellt som tillgång när särskilda ekonomiska sektorer i vissa regioner skakas av oväntade bakslag, och som medel för att främja ekonomisk diversifiering i regioner som hittills varit beroende av traditionella industrier på tillbakagång. Både utvidgningen och den ökande tendensen till globalisering riskerar att förvärra den här situationen för nuvarande och nya medlemsstater.

Kommittén vill betona två viktiga punkter:

– För det första bör vissa av resurserna i strukturfonderna även fortsättningsvis stå till EU:s förfogande som medel för att neutralisera oväntade ekonomiska bakslag som hotar att störa balansen allvarligt i någon särskild region. Detta kan ske genom utvidgning och ytterligare konsolidering av programmet för gemenskapsinitiativ.

– För det andra bör man beakta att geografiskt missgynnade regioner (t.ex. perifera regioner och landsbygd samt bergs- och kustregioner) har mycket specifika behov, varför de bör kunna få stöd från strukturfonderna även i fortsättningen.

Comme pour les régions relevant de l'objectif 1, le handicap économique est étroitement lié au handicap social et il est fondamental que les efforts au niveau communautaire continuent à être dirigés vers les régions défavorisées en général et non uniquement vers le sous-groupe le plus important au sein de cette catégorie.

Il est toutefois possible de mettre en place des mécanismes de remplacement pour traiter certains aspects des problèmes de cohésion économique et sociale au sein de régions de l'objectif 2, notamment la méthode ouverte de coordination. Les États membres seraient amenés à se fixer des objectifs politiques spécifiques concernant les mesures de cohésion économique et sociale (points de référence) puis à orienter leur politique économique nationale en conséquence. Non seulement cette méthode présente l'avantage de réduire la charge qui pèse sur le budget communautaire mais elle garantit que les décisions sont prises au niveau le plus approprié du système de gouvernance communautaire.

950 • Objectif 3

Quant aux interventions au titre de l'objectif 3, elles sont une composante fondamentale d'une stratégie réussie en vue d'atteindre la cohésion économique et sociale; à cette fin, il est essentiel de mettre en place des passerelles

Liksom för mål 1-regioner hänger ekonomiska problem nära samman med sociala problem, och det är av yttersta vikt att insatserna på gemenskapsnivå även fortsättningsvis inriktas på missgynnade regioner i allmänhet, och inte enbart på de allra värst drabbade bland dessa.

Det är emellertid möjligt att inrätta alternativa metoder, t.ex. den öppna samordningsmetoden, för att åtgärda problem med den ekonomiska och sociala sammanhållningen i mål 2-regioner. Medlemsstaterna skulle då förväntas upprätta specifika politiska målsättningar (riktlinjer) vad gäller åtgärder för ekonomisk och social sammanhållning, och den nationella ekonomiska politiken skulle då orienteras utifrån dessa. Detta skulle inte bara ha den fördelen att man lättar på bördan för EU:s budget, utan man skulle även säkra att besluten fattas på lämplig nivå i gemenskapens styresystem.

• Mål 3

Mål 3-åtgärder är en väsentlig del av en lyckad politik såtillvida att ekonomisk och social sammanhållning uppnås, och därför är det viktigt att upprätta effektiva metoder för att integrera samhällets mest missgynnade grupper på arbets-

d'intégration efficaces vers l'emploi pour les groupes les plus défavorisés de la société. Dans ces conditions, il convient d'envisager le rôle des entreprises – ou de l'esprit d'entreprise – dans la mise en oeuvre de mesures de formation et de reconversion. Bien que cela soit difficile à mesurer, il est généralement admis que les attitudes culturelles et éducatives vis-à-vis de l'esprit d'entreprise jouent un rôle important dans l'exploitation du potentiel régional en matière de développement économique. Le Comité préconise que ces réflexions alimentent le processus de réexamen, tant au niveau de l'Union européenne que des États membres.

La répartition actuelle en objectifs 1, 2 et 3, dont les niveaux d'aides et les orientations en termes d'activités sont variables, devrait de toute façon être remplacée par un système plus flexible. Trois niveaux d'aides pourraient être maintenus, le plus élevé étant celui de l'ancien et du nouvel objectif 1. Pour l'objectif 2 restant, et le précédent objectif 1, l'aide accordée par habitant serait inférieure. Pour les objectifs restants au sein de l'UE élargie, le niveau d'aide serait sensiblement inférieur. Concernant ces dernières aides, elles devraient être entièrement consacrées au développement des compétences et aux échanges d'expériences entre régions.

marknaden. Således bör man reflektera över företagarnas – eller företagarandans – roll i genomförandet av fortbildnings- och omskolningsåtgärder. Det anses allmänt att attityder gentemot företagaranda grundade i kultur och uppfostran har stor, om än svårsmått, inverkan på hur regionens potential för ekonomisk utveckling utnyttjas. Kommittén rekommenderar att dessa tankar tas med i omprövningsprocessen, såväl på gemenskaps- som på medlemsstatsnivå.

Den nuvarande uppdelningen i mål 1, 2 och 3, med varierande bidragsnivåer och åtgärdsinriktningar, bör i varje fall ersättas med ett mer flexibelt system. Tre bidragsnivåer skulle kunna bibehållas, där den högsta beviljas åt gamla och nya mål 1-regioner. Åt återstående mål 2-regioner och tidigare mål 1-regioner skulle beviljas ett mindre bidrag, räknat per capita. För övriga regioner i det utvidgade EU skulle bidragsnivån bli märkbart lägre. Bidrag till de sistnämnda borde helt och hållet reserveras för kompetensutveckling och utbyte av erfarenheter regioner emellan.

- 990 **Les régions défavorisées par des handicaps structurels** **Regioner med strukturella problem**
- Le CESE soutient le maintien de la solidarité nationale et européenne en faveur des territoires souffrant de handicaps structurels graves (régions ultrapériphériques, régions insulaires, régions de montagne, régions enclavées, régions très faiblement peuplées, ...) qui nécessitent un appui spécifique pour éviter la désertification, en matière de services d'intérêt général, notamment les réseaux de communication et de transport (y compris les communications à larges bandes).
- 995
- 1000 EESK anser att EU och medlemsstaterna skall fortsätta visa solidaritet gentemot områden med allvarliga strukturella problem (extremt perifera regioner, ömråden, bergsregioner, isolerade regioner, extremt glesbefolkade regioner, etc.) som för att inte avfolkas behöver speciellt stöd vad gäller tjänster av allmänt intresse, särskilt kommunikations- och transportnät (inklusive bredbandsnät).
- 1005 Les réformes des mesures de cohésion suite à l'élargissement ne doivent pas entraîner un affaiblissement du soutien destiné à ces communautés très vulnérables. Dans ce domaine également, il conviendra de favoriser la poursuite du développement des ressources humaines qui doit rester une priorité fondamentale et qui nécessitera des moyens supplémentaires au niveau de l'UE.
- 1010 De reformer av sammanhållningsåtgärderna som orsakas av utvidgningen bör inte medföra att stödet till dessa högst utsatta grupper reduceras. Även här bör man främja utvecklingen av mänskliga resurser, något som bör ha hög prioritet även i fortsättningen och som kräver ytterligare stöd från EU. Utbyte av lyckade erfarenheter och integrering av dessa regioner i EU:s större politiska arbete skulle bli ett mervärde av solidariteten inom EU.
- 1015 L'apport d'expériences réussies ainsi que l'intégration de ces régions dans les grandes politiques européennes constitueraient la valeur ajoutée de la solidarité communautaire.
- 1020 **Les modalités d'intervention** **Åtgärdsförfaranden**
- Il convient toutefois de préciser clairement que même en ce qui concerne Det bör emellertid sägas tydligt att målet med sammanhållningspolitiken aldrig kan

les régions défavorisées, l'objectif d'une politique de cohésion ne saurait être de gommer les écarts ou d'uniformiser les niveaux de développement. Il y aura toujours, pour des raisons objectives et subjectives, des régions plus prospères que d'autres. L'objectif de la politique de cohésion doit continuer à être, d'une part, de réduire les effets des handicaps structurels (éloignement, insularité, ...) et, d'autre part, de valoriser les potentialités économiques et les initiatives locales. Le véritable développement est entre les mains des populations, des organisations de la société civile, des acteurs publics et des entrepreneurs.

Pour la mise en oeuvre des priorités essentielles, les moyens financiers communautaires doivent venir en complément et en appui des ressources nationales et locales, y compris en recourant plus systématiquement aux fonds privés.

La dégressivité des aides doit être également érigée en principe, afin de ne pas favoriser des réflexes de passivité qui conduiraient à l'assistance permanente. Tout euro public dépensé doit avoir un effet catalyseur.

En ce qui concerne les entreprises, les subventions doivent être proscrites, car elles sont des sources de distorsions de la concurrence, et on doit surtout encourager

vara att sudda ut skillnader eller att utjämna utvecklingsnivåer, inte ens vad gäller missgynnade regioner. Det kommer alltid att finnas regioner med högre välförhållanden än andra, av såväl objektiva som subjektiva skäl. Istället bör sammanhållningspolitikens mål även fortsättningsvis vara att för det första minska konsekvenserna av strukturella problem (för t.ex. isolerade regioner och öar) och för det andra att ta vara på ekonomiska möjligheter och lokala initiativ. Hur stor den verkliga utvecklingen blir är upp till befolkningen, organisationerna i det civila samhället, de offentliga aktörerna och företagen.

För att de väsentliga prioriteringarna skall efterlevas bör EU-stödet komplettera och förstärka nationella och lokala resurser, bland annat genom att privat kapital utnyttjas mer systematiskt.

Stödet bör av princip minska successivt, för att inte uppmuntra till passivitet, som skulle leda till bestående bidragsberoende. De pengar som spenderas måste ha en pådrivande effekt.

Subventioner till företag kan inte tillåtas, då de ger upphov till snedvridning av konkurrensen, och istället bör man gynna tjänster som förbättrar villkoren för små

- les services d'appui aux petites et moyennes entreprises et à la création d'entreprises, et faciliter l'accès aux marchés financiers.
- 1060 Le principe d'additionnalité des ressources (UE, État membre, région, acteurs locaux et privés) est fondamental pour assurer la mobilisation des capacités et favoriser le partenariat. Il doit cependant éviter de rendre les procédures trop complexes et ne pas nuire à la visibilité de l'intervention communautaire.
- 1065 Il faudrait en fait que la notion d'additionnalité soit assouplie, conçue autour de la réalisation d'objectifs plutôt que projets par projets. L'UE pourrait être ainsi la seule source publique d'appui sur ses priorités cibles liées aux objectifs de Lisbonne.
- 1070 Il conviendra de veiller à ce que les programmes des fonds structurels soient conçus et gérés dans le plein respect du principe de subsidiarité. À cette fin, le Comité souligne une nouvelle fois la nécessité d'une politique en faveur d'une implication pleine et active des pouvoirs locaux et des partenaires économiques et sociaux a contrario d'initiatives qui auraient pour seul effet le renforcement du rôle des gouvernements nationaux.
- 1075 Le CESE est opposé à une proposition qui rendrait, dans les faits, le contrôle des Fonds structurels aux gouvernements des
- och medelstora företag och företags-etablering, och förbättra tillgången till kapitalmarknaderna.
- Principen om additionalitet av resurserna (EU, medlemsstater, regioner, lokala och privata aktörer) är grundläggande för att en effektiv mobilisering av resurserna skall säkerställas och för att partnerskap skall gynnas. Procedurerna får dock inte göras för krångliga, och synliggörandet av åtgärderna får inte försämrats.
- Additionaliteten bör faktiskt mjukas upp och knyts till uppnående av mål och inte till enskilda projekt. EU skulle på så sätt kunna bli den enda offentliga källan till stöd för de prioriterade ändamål som hänger samman med Lissabonstrategins mål.
- Strukturfondsprogrammen bör utformas och skötas med full hänsyn till subsidiaritetsprincipen. Därför vill kommittén ännu en gång betona att det krävs en politik som främjar oinskränkt och aktiv delaktighet från lokala myndigheter liksom från arbetsmarknadens och näringslivets parter, i stället för initiativ som inte leder till annat än att de nationella regeringarna får en större roll.
- EESK är emot förslag som i praktiken skulle ge medlemsstaternas regeringar makten över strukturfonderna.

États membres.

1090 Une meilleure répartition des rôles entre l'Union européenne, les États membres et les régions est donc indispensable afin d'éviter les doubles emplois et délais excessifs. L'Union devrait définir les grandes priorités articulées autour des objectifs de Lisbonne, les régions devraient avoir la responsabilité de la mise en oeuvre, le rôle des États membres devrait se concentrer sur le contrôle de

En bättre rollfördelning mellan EU, medlemsstater och regioner är alltså nödvändig om dubbelarbete och långa dröjsmål skall kunna undvikas. EU bör fastställa huvudprioriteringarna med Lissabonmålen i åtanke, och regionerna bör ha ansvaret för genomförandet, medan medlemsstaternas uppgift bör vara att kontrollera att detta fungerar.

1100 bonne fin.

Les analyses des nouveaux besoins et des nouvelles priorités devraient également conduire à prendre en compte d'autres critères d'éligibilité que le seul ratio

Analyser av nya behov och prioriteringar bör också medföra att hänsyn tas till andra kriterier än BNP per capita vid bedömning av rätten till bidrag, såsom isolerat läge, stort avstånd till regionens centrum, svåråtkomlighet, låg utbildningsnivå, bristande företagskultur, kapacitet och potential att tillhandahålla tjänster av allmänt intresse, bristande strukturering av det civila samhället och dess förmåga att främja lokal utveckling, omfattning av partnerskap mellan offentliga och privata aktörer samt kunskap om hur den sociala ekonomin skall skötas.

1105 PIB/habitant, notamment pour les États membres actuels, tels que l'éloignement ou la "périphéricité", la difficulté d'accès, le déficit d'éducation, la faiblesse d'une culture d'entreprise, la capacité et le potentiel de gestion des services d'intérêt généraux, la faiblesse de structuration de la société civile et sa capacité à générer le développement local, le partenariat public/privé, l'apprentissage de la gestion

1115 de l'économie sociale.

Contrats d'objectifs

Des contrats d'objectifs devraient remplacer la programmation rigide des "Documents uniques de programmation" (DOCUP)⁵. Une part importante des programmes devrait être affectée sous la

Målavtal

Det stela systemet med samlade programdokument (SPD)⁶ bör ersättas av målavtal. En betydande del av fonderna bör i form av totalanslag anslås till lokala organisationer som står nära eller

forme de subventions globales à des organisations locales proches ou représentatives des acteurs économiques et sociaux afin de gérer des petits projets. On aurait systématiquement recours aux nouvelles méthodes d'ingénierie financière pour les PME.

Un fonds unique

1130 Dans un souci de simplification et d'intégration, le Comité préconise la mise en oeuvre d'un fonds unique. L'existence de différents instruments pour la politique de cohésion nuit évidemment à la visibilité de l'action de l'Union. Elle peut être également une source de manque de cohérence. Le Comité préconise par conséquent un Fonds unique destiné aux pays et régions en retard de développement. Le fonds unique serait complété par un instrument destiné à tous les acteurs, y compris les organisations économiques et sociales, sur l'ensemble du territoire de l'UE afin de développer les partenariats et des réseaux de coopération et de diffusion des meilleures pratiques. D'autres politiques, notamment la lutte contre l'exclusion, le développement des réseaux transeuropéens, ou celles visant à traiter des situations spécifiques comme les handicaps naturels durables pourraient faire l'objet d'autres instruments.

Le Fonds unique conserverait une logique de fonctionnement pluriannuel, logique

représenterar arbetsmarknadens och näringslivets parter i syfte att sköta mindre projekt. Man skulle också utnyttja nya finansieringsmetoder för små och medelstora företag.

En enda fond

I syfte att förenkla och integrera förespråkar kommittén inrättandet av en enda fond. Att sammanhållningspolitiken förfogar över flera instrument inverkar uppenbarligen negativt på tydligheten i EU:s åtgärder. Det kan även ge upphov till bristande konsekvens. Därför förespråkar kommittén en enda fond ämnad för länder och regioner som hamnat efter i utvecklingen. Denna fond skulle kompletteras av ett instrument ämnat för alla aktörer inom EU, inklusive arbetsmarknadens och näringslivets parter, med syftet att utveckla partnerskap och nätverk för samarbete och för spridning av praktiska erfarenheter. Andra instrument skulle kunna införas för att hantera andra politiska frågor, såsom kampen mot social utslagning, utveckling av transeuropeiska nätverk och åtgärder för att bekämpa specifika problem som t.ex. varaktiga naturbetingade svårigheter.

Fondadministrationen skulle fortsätta skötas på flerårsbasis, något som visat sig

1155 qui s'est révélée utile à la stabilité des projets de développement. Néanmoins, l'expérience a montré que le système des "paquets budgétaires" octroyés à chaque pays a le défaut de figer une situation pour de nombreuses années sans tenir compte des évolutions politiques, économiques et sociales et de laisser croire qu'il s'agit de montants automatiquement dus. Le Comité demande donc que soit étudiée une nouvelle méthode d'allocation du fonds unique, avec des enveloppes indicatives pluriannuelles nationales, mais sans droit de tirage garanti. Une modulation pourrait être réalisée chaque année en fonction des disponibilités budgétaires supplémentaires. Les montants seraient attribués en tenant compte de la capacité des régions ou des acteurs à proposer de bons projets correspondant aux contrats d'objectifs. Au cours de l'élaboration des contrats d'objectifs prioritaires, la participation des ressources publiques nationales et locales, tout comme les investissements du secteur privé et des aides remboursables du secteur privé, devraient aussi être envisagés, en fonction notamment des actions proposées, et selon un mode de calcul prenant en compte les capacités budgétaires publiques et le niveau de développement global du pays considéré.

1160 de nombreuses années sans tenir compte des évolutions politiques, économiques et sociales et de laisser croire qu'il s'agit de montants automatiquement dus. Le Comité demande donc que soit étudiée

1165 une nouvelle méthode d'allocation du fonds unique, avec des enveloppes indicatives pluriannuelles nationales, mais sans droit de tirage garanti. Une modulation pourrait être réalisée chaque

1170 année en fonction des disponibilités budgétaires supplémentaires. Les montants seraient attribués en tenant compte de la capacité des régions ou des acteurs à proposer de bons projets

1175 correspondant aux contrats d'objectifs. Au cours de l'élaboration des contrats d'objectifs prioritaires, la participation des ressources publiques nationales et locales, tout comme les investissements du secteur

1180 privé et des aides remboursables du secteur privé, devraient aussi être envisagés, en fonction notamment des actions proposées, et selon un mode de calcul prenant en compte les capacités

1185 budgétaires publiques et le niveau de développement global du pays considéré.

Parmi les hypothèses à étudier, le Comité

positivt för stabiliteten i utvecklingsprojekten. Erfarenheten har dock visat att systemet med "budgetpaket" som tilldelas varje land har den bristen att läget fixeras för flera år utan att hänsyn tas till politisk, ekonomisk och social utveckling, och dessutom leder det till uppfattningen att länderna automatiskt är berättigade till detta stöd. Kommittén begär således att man undersöker en ny metod att bevilja bidrag från denna nya fond, med preliminära fleråriga nationella anslag, men utan någon garanterad rätt till en viss summa. Justering skulle kunna ske varje år utifrån tillgängligt utrymme i budgeten. Bidrag beviljas då med hänsyn till regionernas eller aktörernas förmåga att föreslå bra projekt som överensstämmer med målavtalen. Under utarbetandet av målavtal där prioriteringar fastställs bör medverkan av nationella och lokala offentliga resurser övervägas, liksom privata investeringar och bidrag från den privata sektorn som skall återbetalas, beroende på vilka åtgärder som är aktuella, och med hänsyn till de offentliga budgetresurserna och den allmänna utvecklingsnivån i landet i fråga.

Kommittén anser att ett alternativ att över-

suggère que le montant total pluriannuel du fonds unique soit fixé à un niveau minimal et que les éventuels excédents issus des marges de croissance, de l'insuffisance de programmes de qualité présentés ou des retards de paiements puissent servir à accumuler des réserves pour faire face à des situations économiques plus difficiles (nécessitant donc des interventions supplémentaires) ou à de futurs élargissements. Cette hypothèse s'inscrirait dans la perspective d'une réforme plus fondamentale du mécanisme de recettes propres de l'Union assurant une plus grande visibilité vis-à-vis du citoyen et une responsabilisation du Parlement européen sur les recettes.

1190
1195
1200
1205
1210

Le Fonds structurel unique serait complété par un instrument financier destiné à tous les acteurs, y compris les organisations économiques et sociales, sur l'ensemble du territoire de l'UE afin de développer les partenariats, des réseaux de coopération et de diffusion des meilleures pratiques.

Échanges d'expériences et coopération

Les actions d'échanges d'expériences et de coopération entre régions demeurent encore trop confidentielles et sans impact réellement significatif. Il est ainsi regrettable que les régions en retard de développement ne puissent bénéficier davantage des expériences réussies menées dans d'autres régions européennes.

väga är att fastställa en miniminivå för det fleråriga totalbeloppet för fonden, varvid eventuellt överskott som beror på tillväxt, på avsaknad av presenterade kvalitativa program eller på försenade betalningar kan lagras som reserv för svårare ekonomiska situationer (som kräver ytterligare åtgärder) eller för framtida utvidgningar. Detta alternativ skulle bli ett led i en större reform av EU:s system för hantering av de egna resurserna och öka tydligheten för allmänheten, samtidigt som Europaparlamentet får ett större ansvar för resurserna.

Den enda strukturfonden skulle kompletteras av ett ekonomiskt instrument ämnat för samtliga aktörer inom EU, inklusive arbetsmarknadens och näringslivets parter, med syftet att utveckla partnerskap och nätverk för samarbete och för spridning av praktiska erfarenheter.

Samarbete och utbyte av erfarenheter

Det samarbete och de utbyten av erfarenheter som nu sker är fortfarande alltför konfidentiella, och de har ingen verklig effekt. Det är beklagligt att de regioner som ligger efter i utvecklingen inte får mer nytta av lyckade erfarenheter från andra regioner i Europa.

Une intensification de ces échanges s'impose donc, par exemple avec la mise en place d'un instrument spécifique qui serait accessible directement aux autorités locales et aux opérateurs économiques et sociaux.

Le Comité souhaite que l'action de l'UE soit bien visible sur le terrain. À cet effet, en plus d'une politique systématique d'information, il faudrait donner les moyens à la Commission européenne d'assurer une présence dans la région bénéficiaire, par exemple sous la forme de délégation de responsabilité, au nom de l'UE, à des agences autonomes à l'égard du pouvoir politique ou à des organisations de la société civile.

La coopération interrégionale

Un consensus large existe sur l'importance de la coopération entre régions et sur la valeur ajoutée communautaire d'une action de l'Union européenne.

Eu égard aux effets de l'élargissement et de la mondialisation, la politique de cohésion doit promouvoir un développement plus polycentrique de l'espace communautaire. Cette orientation politique fondamentale requiert non seulement des objectifs communs mais également la reconnaissance de la diversité européenne.

Malgré des difficultés de mise en oeuvre, les coopérations transfrontalière,

Mer av dessa utbyten är alltså nödvändigt, t.ex. kunde ett specifikt instrument införas som skulle stå till förfogande för lokala myndigheter och arbetsmarknadens och näringslivets parter.

Kommittén vill att EU:s verksamhet skall vara väl synlig ute på fältet. Därför krävs, förutom en systematisk informationspolitik, att Europeiska kommissionen får tillräckliga resurser för att vara närvarande i de regioner som får stöd, t.ex. genom att i EU:s namn delegera ansvar till politiskt oberoende organisationer eller organisationer från det civila samhället.

Samarbete mellan regioner

Det råder stor enighet om vikten av samarbete mellan regioner och om mer-värdet av EU-insatser för gemenskapen.

Med tanke på följderna av utvidgningen och globaliseringen bör sammanhållningspolitiken utformas så att den främjar en gemenskap där det ryms många utvecklingscentra. Detta kräver inte bara att man har gemensamma målsättningar utan även att man accepterar mångfalden inom Europa.

Trots svårigheter med genomförandet anses samarbete över nations- och

transnationale et interrégionale à regionsgränser inom EU som ett väsentligt
1255 l'intérieur de l'Union européenne, sont integrationsinstrument för regioner som
reconnues comme étant des instruments länge bara brytt sig om sitt.
essentiels d'intégration pour des régions
qui ont vécu longtemps dos à dos.

Les régions frontalières internes, souvent 1260 des zones marginalisées, sont en train de
retrouver une nouvelle dynamique au marginaliserade områden håller nu på att
travers de nouvelles solidarités et finna ny kraft tack vare nya förbindelser
complémentarités. Après le 1er mai 2004, och ökad solidaritet. Efter den 1 maj 2004
de nouvelles grandes régions frontalières kommer nya stora interna gränsregioner
1265 internes vont apparaître. Le programme att uppstå. INTERREG-programmet bör
INTERREG doit donc être prolongé et därför förlängas och utvidgas, men med
étendu, mais avec de nouvelles priorités et nya prioriteringar och smidigare styrelse-
un allègement considérable des méthodes metoder, vilket kräver mycket enklare för-
de gouvernance en simplifiant faringsätt.
1270 radicalement les procédures.

Une trop grande dispersion des Åtgärderna i tidigare genomförda program
interventions dans les programmes har blivit alltför utspridda, vilket torde ha
précédents a sans doute été préjudiciable à inverkat negativt på programmens
l'efficacité, à la visibilité et à la lisibilité effektivitet och tydlighet. EESK
1275 des programmes. Le CESE recommande rekommenderar således högre prioritering
aussi un resserrement des priorités autour av de domäner som skulle kunna göra
des axes qui permettraient l'émergence de gränsregioner mer konkurrenskraftiga,
régions transfrontalières compétitives däribland samarbete mellan universitet
comme par exemple: réseau universitaire, och mellan forskningsinstitutioner,
1280 dispositif de recherche, structures gemensamma stödresurser för små och
communes d'appui aux PME, amélioration medelstora företag, bättre
des moyens de communication et de kommunikations- och transportmedel och
transport, programme commun en faveur gemensamma program för hållbar ut-
du développement durable, etc. veckling.

1285 La coopération frontalière avec les pays Samarbetet med tredjeländer (inbegripet
tiers (y compris les "nouveaux voisins de de nya grannarna i öst och tredjeländer

- l'Est" et les pays tiers méditerranéens) doit être également renforcée dans la perspective d'une Europe élargie.
- 1290 L'objectif doit être aussi de créer dans ces régions frontalières un esprit de coopération, favoriser la connaissance de l'autre et mettre en valeur les complémentarités possibles.
- 1295 Afin de soutenir les actions de coopération entre régions, le CESE propose une méthode non bureaucratique et réfute donc que la gestion en soit confiée uniquement aux États membres.
- 1300 Le CESE préconise ainsi l'ouverture d'une structure européenne, d'accès direct pour les régions et les opérateurs économiques et sociaux, qui consente des aides en cofinancement avec les États membres (y compris dans des pays tiers). La gestion de cette structure de coopération pourrait être confiée à une Agence européenne spécialisée, chargée aussi d'organiser des rencontres pour favoriser les échanges d'expériences.
- 1310

Évaluation des actions menées

L'évaluation des actions menées est un élément fondamental pour l'avenir de la politique de cohésion et son acceptation par les populations qui n'en bénéficient pas. Une bonne évaluation ne doit pas consister seulement à contrôler la légalité ou la conformité budgétaire. Elle doit surtout mesurer l'impact effectif des

kring Medelhavet) bör också förstärkas i det utvidgade EU. Målet bör även vara att skapa en samarbetsanda i dessa gränsregioner, att öka den ömsesidiga förståelsen och att uppmuntra regionerna till att dra nytta av varandra.

EESK föreslår att icke-byråkratiska metoder används för att understödja samarbetsprojekt mellan regioner, och anser inte att förvaltningen skall överlämnas helt och hållet åt medlemsstaterna. EESK förespråkar sålunda att ett europeiskt samarbetsorgan inrättas som är öppet för regioner och arbetsmarknadens och näringslivets parter och som beviljar bidrag som finansieras tillsammans med medlemsstaterna (inbegripet tredjeländer). Detta samarbetsorgan skulle kunna förvaltas av ett speciellt EU-kontor som även kunde ha till uppgift att ordna möten för utbyte av erfarenheter.

Utvärdering av åtgärder

Utvärdering av de åtgärder som vidtagits är ett centralt moment för sammanhållningspolitikens framtid och för att de länder och regioner som inte får bidrag skall acceptera politiken. En ordentlig utvärdering bör inte enbart bestå i att kontrollera att åtgärderna är lagenliga eller ligger inom budgetramarna. Den bör

1320 actions menées, tant par rapport aux objectifs de départ, qu'en fonction des conséquences économiques et sociales. Elle doit aussi porter sur l'impact global de la politique de cohésion par rapport à un territoire ou un groupe social donné. Aucune bonne évaluation ne pourra se faire sans une participation active des acteurs économiques et sociaux qui représentent les parties concernées.

1330 En matière d'évaluation, le Comité souhaite que des réunions permettant la prise de parole, directe et sans contraintes, des organisations locales, soient organisées systématiquement dans les régions, sur base d'un questionnaire élaboré au préalable en concertation avec ces mêmes organisations locales. Le Comité pourrait être associé à de telles réunions sur le modèle des auditions qu'il a organisées à Séville et à Presov.

1340 Pour assurer la mise en oeuvre effective des objectifs de Lisbonne, le CESE préconise des programmes d'échange de bonnes pratiques associant les régions de l'Union européenne et les acteurs économiques et sociaux. Ils pourraient porter notamment sur les objectifs suivants: lutte contre l'exclusion, égalité homme-femme, accroissement du niveau d'emploi, diffusion de l'économie des connaissances, augmentation des efforts

framför allt bestå i att undersöka åtgärdernas faktiska resultat, i förhållande såväl till de ursprungliga målen som till de ekonomiska och sociala verkningarna. Den bör även beröra de mer generella följderna av sammanhållningspolitiken för en viss given region eller socialgrupp. En ordentlig utvärdering kan inte genomföras utan aktivt deltagande från de av arbetsmarknadens och näringslivets parter som representerar de berörda parterna.

Kommittén önskar att det systematiskt ordnas utvärderingsmöten i de olika regionerna, där lokala organisationer direkt kan ta till orda utan restriktioner, på grundval av frågeformulär som i förväg utarbetats i samråd med de lokala organisationerna. Kommittén skulle kunna delta i sådana möten på samma sätt som vid mötena som anordnades i Sevilla och Presov.

För att säkerställa att Lissabonmålen genomförs effektivt förespråkar EESK program för utbyte av lyckade praktiska erfarenheter, något som skulle förena EU och arbetsmarknadens och näringslivets parter. Dessa program kan t.ex. fokusera på åtgärder mot utslagning och arbetslöshet, på jämställdhet, på spridning av den kunskapsbaserade ekonomin, på förstärkning av forskningsinsatser, på förbättring av kvaliteten på utbildningar, på

- de recherche, qualité de la formation, esprit d'entreprise, mise en oeuvre de la
- 1355 Charte des petites entreprises. företaganda och på genomdrivande av den europeiska stadgan för småföretag.
- La cohésion dans le cadre des autres politiques communautaires** **Sammanhållning inom andra EU-politiska områden**
- Il est essentiel que les objectifs de toutes les politiques communautaires soient, dans la mesure du possible, cohérents. Si tel n'est pas le cas, il faudra adapter certaines politiques afin de remédier aux problèmes créés par des décisions prises dans le cadre d'autres politiques. Les mesures arrêtées doivent être véritablement coordonnées, ce pourquoi il importe d'assurer la cohérence des activités de cohésion de l'UE et des autres politiques.
- 1360 Det är av största vikt att samtliga sammanhållningspolitiska mål i möjligaste mån ligger i linje med varandra. Om så inte är fallet måste vissa politiska strategier anpassas så att man minimerar de problem som uppstår på grund av beslut inom andra politiska områden. De beslutade åtgärderna bör samordnas väl, och därför är det viktigt att EU:s sammanhållningsåtgärder och den övriga politiken är förenliga.
- 1370 Dans une action efficace de cohésion économique et sociale, la politique régionale européenne doit revêtir une nature horizontale, de sorte que dans toutes les politiques menées par l'UE, il soit tenu compte de leur impact respectif sur les régions et leur développement.
- Om åtgärderna för ekonomisk och social sammanhållning skall bli effektiva måste EU:s regionalpolitik implementeras på ett mer övergripande sätt, så att all EU-politik utformas med hänsyn till konsekvenser för de olika regionerna och deras utveckling.
- 1375 Sans sous-estimer le rôle des autres politiques communautaires, il convient de réexaminer celles concernant les transports et les dispositions relatives à la politique de concurrence concernant les aides d'État à finalité de développement régional qu'il convient de réexaminer [sic!]. Dans la mesure où il n'existe pas encore de politique fiscale commune, les
- De politiska frågor som rör transporter och konkurrensregler gällande statligt stöd för regional utveckling bör ses över, även om betydelsen av övriga frågor inte skall underskattas. Eftersom det fortfarande saknas en gemensam skattepolitik bör medlemsstaterna i dessa frågor ta vederbörlig hänsyn till de regionala aspekterna för att sammanhållningen skall stärkas
- 1380
- 1385

- États membres devront, dans l'action qu'ils mènent en la matière, tenir dûment compte de la dimension régionale, dans le but de renforcer la cohésion sans compromettre la politique de concurrence.
- 1390 Les inégalités en matière de revenus se doublent toujours de divergences et de disparités d'autres types qui détériorent encore la situation des régions relativement pauvres. À cet égard, le Comité rappelle que les PIB par habitant les plus faibles sont liés à:
- une production plus faible par personne employée,
 - 1400 – des niveaux d'instruction et de formation moins élevés,
 - une activité de recherche et développement et d'innovation moins intense,
 - 1405 – une mise en place plus lente des nouvelles technologies de l'information et de la communication.
- Il y a lieu de signaler et d'identifier les carences des politiques communautaires relevant de l'article 159 (c'est-à-dire de toutes les politiques autres que structurelles) du point de vue de l'évaluation chiffrée de leurs répercussions sur la cohésion économique et sociale.
- 1410 Il est proposé que soit instaurée une procédure grâce à laquelle les politiques menées en vertu de l'article 159 seraient elles aussi jugées en ce qui concerne leurs
- utan att det går ut över konkurrenspolitiken.
- Inkomstskillnader åtföljs alltid av andra olikheter som ytterligare förvärrar situationen för de fattigare regionerna. Kommittén vill påminna om att låg BNP per capita hänger samman med
- mindre produktion per anställd,
 - lägre utbildningsnivå,
 - mindre forsknings-, utvecklings- och förnyelsearbete, och
 - sämre tillgång till ny informations- och kommunikationsteknik.
- Bristerna i den EU-politik som omtalas i artikel 159 (dvs. all politik utom strukturpolitik) bör påpekas och utvärderas kvantitativt med avseende på konsekvenserna för den ekonomiska och sociala sammanhållningen.
- Kommittén föreslår att det införs en metod för att mäta de återverkningar som de politiska frågor som omtalas i artikel 159 får för den ekonomiska och sociala

retombées pour la cohésion économique et sociale et notamment leur rôle dans la constitution du profil que présente chaque région en matière de PIB par habitant, de taux d'emploi et de chômage, et de pauvreté.

1425 On soulignera la nécessité de consacrer une étude spécifique à l'élaboration d'un ensemble d'indicateurs (ex ante et ex post) destinés à mesurer l'efficacité des politiques autres que structurelles, sur le modèle de celui qui est en usage pour effectuer la même opération sur les politiques structurelles, étant entendu que les critères appropriés qui seront retenus ne pourront pas avoir une portée générale, valant pour l'ensemble des actions, mais devront être personnalisés pour chacune d'entre elles.

Pour instaurer cette procédure de mesure d'impact sur la cohésion étendue aux politiques relevant de l'article 159 et élaborer une étude spécifique sur la constitution d'un ensemble d'indicateurs permettant d'évaluer leur efficacité, il conviendra de poursuivre sur la voie tracée, notamment en ce qui concerne:

– le devoir de la Commission d'étudier plus avant la question de la cohérence et de l'articulation des politiques communautaires, de manière à assurer que l'ensemble des politiques de la nouvelle période de programmation sera

sammanhållningen, och framför allt för de olika regionernas BNP per capita, sysselsättnings- och arbetslöshetsgrad samt fattigdom.

Det är även nödvändigt att genomföra en undersökning där det fastställs ett antal indikatorer som både på förhand och i efterhand kan användas för att bedöma hur effektiv politiken (utöver strukturpolitiken) är, på samma sätt som strukturpolitiken bedöms idag, med den skillnaden att de fastställda kriterierna inte kan gälla allmänt för samtliga politiska åtgärder utan måste anpassas efter var och en.

Bedömningsmetoden för de politiska frågorna som behandlas i artikel 159 och undersökningen av de indikatorer som kan användas för att utvärdera effektiviteten av åtgärderna bör utformas med hänsyn till

– att kommissionen åtagit sig att vidare undersöka samstämmigheten och överensstämmelsen mellan EU:s olika politiska strategier, så att samtliga strategier under den nya programplaneringsperioden är förenliga med strävan mot ekonomisk och

compatible avec l'objectif de la cohésion économique et sociale, social sammanhållning, och

– les efforts de respect des délais qu'il conviendra de déployer pour que les nouveaux instruments législatifs soient adoptés avant la fin 2005, de telle sorte que l'année 2006 puisse être consacrée à la négociation avec les États membres et avec les régions à propos de la période de programmation 2007-2013. – att ansträngningar måste göras för att hålla de tidsramar som satts upp för att nya lagstiftning skall vara antagen innan utgången av 2005, så att 2006 kan ägnas åt förhandlingar med medlemsstater och regioner om programplaneringsperioden 2007-2013.

On relève qu'il y a lieu de veiller à instaurer un processus triannuel de réexamen et d'évaluation des conséquences du Pacte de stabilité pour l'ensemble de l'UE ainsi que pour l'économie de chacune des régions européennes. En prenant toujours en considération les évolutions qui se dessinent dans l'économie réelle au niveau communautaire et régional, cet exercice doit viser à revoir, en temps utile et de manière efficace, les dispositions et les engagements imposés par le Pacte de stabilité aux systèmes économiques nationaux, le but étant, à l'échelle de l'Union, d'éviter d'éventuelles régressions et de ne pas aggraver encore les épisodes récessifs mais aussi, sur le plan régional, de réduire au minimum les risques de recul de la cohésion. Man kan konstatera att det behövs en procedur för att vart tredje år utvärdera och på nytt granska stabilitetspaktens konsekvenser för hela EU liksom för ekonomin i var och en av EU:s regioner. Denna procedur bör ta hänsyn till de svängningar som förekommer i den konkreta ekonomin på gemenskaps- och regionnivå och syfta till att omgående och effektivt granska de bestämmelser och åtaganden som stabilitetspakten föreskriver för ländernas ekonomiska system, och detta i syfte att på gemenskapsnivå undvika möjliga regressioner och inte ytterligare förvärra lågkonjunkturer, men även att på regionnivå reducera risken till minimum för att sammanhållningen drabbas av bakslag.

C'est une tâche assez complexe que d'articuler et de marier les politiques communautaires non structurelles, en Det är en ganska komplex uppgift att förena och sammanväva den icke-strukturella politiken, framför allt den

1485 particulier la politique économique, avec économiques politiken, med
les objectifs de la cohésion. L'entreprise sammanhållningsmålen. Det förutsätter en
présuppose une étude préalable grundlig förhandsundersökning och kräver
approfondie et exige en tout état de cause i alla händelser att man ser upp för alltför
que l'on se garde de toute simplification grova förenklingar.
1490 excessive.

**La cohésion dans le contexte des
politiques économiques nationales**

Les politiques nationales des différents
États membres jouent un rôle crucial dans
1495 l'élaboration du contexte général qui
influencera de manière significative les
perspectives économiques des régions de
l'UE. Aussi est-il essentiel que les États
membres reconnaissent l'impact régional
1500 de leurs politiques économiques et
s'assurent – dans toute la mesure du
possible – que leurs politiques nationales
renforcent la convergence économique
régionale et non le contraire. En effet, les
1505 études de la Commission sur les régions
soulignent régulièrement que la
convergence économique régionale est
réelle au niveau de l'UE mais que l'on
enregistre des disparités économiques
1510 régionales au niveau des différents États
membres. Cette situation est en grande
partie due à l'impact négatif des politiques
économiques nationales sur les régions.
Le Comité propose que lors du prochain
1515 examen des politiques de cohésion, une
attention accrue soit prêtée à l'impact
régional des politiques économiques

**Sammanhållning inom ramen för
nationell ekonomiska politik**

Medlemsstaternas inrikespolitik spelar en
central roll för utformningen av det
allmänna sammanhang som i stor
utsträckning avgör de ekonomiska
utsikterna för EU:s regioner. Därför är det
väsentligt att medlemsstaterna inser
konsekvenserna på regionnivå av sin
ekonomiska politik och ser till att inrikes-
politiken i möjligaste mån inte försvagar,
utan förstärker, regional ekonomisk sam-
verkan. Kommissionens regionstudier
understryker faktiskt regelbundet att
regional ekonomisk konvergens har ägt
rum på EU-nivå, men att regionala
ekonomiska skillnader förekommer på
medlemsstatsnivå. Detta beror till stor del
på den nationella ekonomiska politikens
negativa effekter på regionerna.
Kommittén föreslår således att det vid
nästa undersökning av sammanhållnings-
politiken ägnas mer uppmärksamhet åt
regionala effekter av nationell ekonomisk
politik och att ordentlig hänsyn tas till
dessa effekter vid utformningen av den
nationella ekonomiska politiken, i de fall

nationales et que des modalités soient prévues afin qu'il soit tenu compte dans le processus d'élaboration des politiques économiques nationales des effets économiques régionaux de celles-ci, lorsque ce n'est pas encore le cas.

III. CONCLUSIONS

1525 • Le Comité préconise une politique active de **soutien à la compétitivité des régions en faveur des pays/territoires les moins développés** avec des moyens importants, mais **ciblés sur l'éducation/la formation, les infrastructures et le développement durable, l'esprit d'entreprise et les petites et moyennes entreprises ainsi que les capacités des organisations de la société civile pour mobiliser les énergies locales.** Cette politique devra être menée dans le respect des principes fondamentaux qui ont soutenu les actions de cohésion menées depuis 1988 et qui doivent continuer à constituer la base des actions de cohésion: concentration, programmation, additionnalité et partenariat.

1545 • Le Comité soutient le maintien de la **solidarité nationale et européenne en faveur des territoires souffrant de handicaps structurels graves (régions ultrapériphériques, régions insulaires, régions de montagne, régions enclavées, régions très faiblement peuplées, ...)** qui 1550 **nécessitent un appui spécifique pour**

där detta ännu inte görs.

III. SLUTSATSER

• Kommittén förespråkar en politik som **aktivt stödjer konkurrens mellan regioner, till förmån för de minst utvecklade länderna och områdena,** med omfattande resurser och med **fokus på utbildning, infrastruktur och hållbar utveckling, företaganda och små och medelstora företag samt förmågan hos det civila samhällets organisationer att mobilisera lokala tillgångar.** Denna politik bör drivas med beaktande av de grundläggande principer som sedan 1988 legat till grund för de sammanhållningsåtgärder som vidtagits och som även bör ligga till grund för åtgärder i fortsättningen: koncentrerad politik, programbaserad politik, additionlighet och partnerskap.

• EESK anser att EU och medlemsstaterna skall fortsätta visa **solidaritet gentemot områden med allvarliga strukturella problem (extremt perifera regioner, ö-områden, bergsregioner, isolerade regioner, extremt glesbefolkade regioner, etc.)** som för att inte avfolkas **behöver speciellt stöd vad gäller**

permettant des cofinancements avec les États membres (y compris dans des pays tiers).

1585

• **L'aide européenne devrait être dégressive au fur et à mesure des résultats obtenus, être proportionnelle, être bien ciblée sur les priorités définies sous l'égide européenne par un consensus local associant les forces vives et le secteur privé.** Il est essentiel que la future politique de cohésion prenne en compte les expériences passées en intégrant les meilleures pratiques. Dans cette optique, il conviendra de développer et d'améliorer les techniques d'évaluation de l'efficacité des interventions entreprises au titre des Fonds structurels.

1590

1595

1600

• **Les subventions directes aux entreprises créent des distorsions de concurrence** destructrices entre les régions. Cependant des appuis plus généraux peuvent être nécessaires sans perturber le marché pour encourager l'esprit d'entreprise.

1605

1610

1615

• **Afin de garantir une meilleure répartition des rôles entre les nombreux niveaux de prise de décisions,** il est essentiel que l'Union européenne prenne des mesures radicales pour que le principe de subsidiarité soit appliqué jusqu'au bout du processus décisionnel. Une

bidrag som finansieras tillsammans med medlemsstaterna (inbegripet tredjeländer).

• **EU-stöd bör reduceras i takt med att resultat uppnås samt vara proportionellt mot behoven och tydligt inriktat på de prioriterade ändamål som under EU:s överinseende utsetts av lokala intressenter från samhället i samförstånd med representanter från den privata sektorn.** Det är av högsta vikt att den framtida sammanhållningspolitiken tar hänsyn till tidigare erfarenheter och inkorporerar de praktiska tillämpningar som gett de bästa resultaten. Av denna anledning är det lämpligt att utveckla och förbättra metoderna för att utvärdera effektiviteten hos strukturfondsåtgärderna.

• **Direkta bidrag till företag ger upphov till skadlig snedvridning av konkurrensen** mellan olika regioner. Vissa mer allmänna bidragsformer kan dock vara nödvändiga för att stärka företagandan, och de behöver inte störa marknaden.

• **I syfte att säkra en bättre rollfördelning mellan de många nivåerna i beslutsfattandet** är det väsentligt att EU vidtar kraftfulla åtgärder för att subsidiaritetsprincipen skall tillämpas genom hela beslutsprocessen. En bättre rollfördelning mellan EU, medlemsstater

meilleure répartition des rôles entre l'Union européenne, les États membres et les régions est indispensable afin d'éviter les doubles-emplois et délais excessifs. **L'Union devrait définir les grandes priorités articulées autour des objectifs de Lisbonne; les régions devraient avoir la responsabilité de la mise en oeuvre.**

1620 **Le rôle des États membres devrait se concentrer sur le contrôle de bonne fin.**

- Eu égard aux effets de l'élargissement et de la mondialisation, la politique de cohésion doit promouvoir un **développement plus polycentrique de l'espace communautaire.** Cette orientation politique fondamentale requiert non seulement des objectifs communs mais également la reconnaissance de la diversité européenne. Malgré des difficultés de mise en oeuvre, les coopérations **transfrontalière, transnationale et interrégionale à l'intérieur de l'Union européenne sont reconnues comme étant des instruments essentiels d'intégration pour des régions qui ont vécu longtemps dos à dos. Les régions frontalières internes, souvent des zones marginalisées, sont en train de retrouver une nouvelle dynamique au travers de nouvelles solidarités et complémentarités.** Après le 1er mai 2004, de nouvelles grandes régions frontalières internes vont apparaître. **Le**
- Med tanke på följderna av utvidgningen och globaliseringen bör sammanhållningspolitiken utformas så att den främjar **en gemenskap där det ryms många utvecklingscentra.** Detta kräver inte bara att man har gemensamma målsättningar utan även att man accepterar mångfalden inom Europa. Trots svårigheter med genomförandet anses **samarbete över nations- och regionsgränser inom EU som ett väsentligt integrationsinstrument för regioner** som länge bara brytt sig om sitt. **Många interna gränsregioner som varit marginaliserade områden håller nu på att finna ny kraft tack vare nya förbindelser och ökad solidaritet.** Efter den 1 maj 2004 kommer nya stora interna gränsregioner att uppstå. **INTERREG-programmet bör därför förlängas och utvidgas,** men med nya prioriteringar och smidigare styrelsemetoder, vilket kräver mycket enklare förfaringssätt.

1635 och regioner är nödvändig om dubbel-
arbete och långa dröjsmål skall kunna
undvikas. **EU bör fastställa huvud-
prioriteringarna med Lissabonmålen i
åtanke, och regionerna bör ha ansvaret
för genomförandet. Medlemsstaternas
uppgift bör vara att kontrollera att
detta fungerar.**

1640

1650 **programme INTERREG doit donc être
prolongé et étendu**, mais avec de
nouvelles priorités et un allègement
considérable des méthodes de
gouvernance en simplifiant radicalement
1655 les procédures.

• **La coopération frontalière avec les
pays tiers** (y compris les “nouveaux
voisins de l'Est” et les pays tiers
méditerranéens) **doit être également**
1660 **renforcée** dans la perspective d'une
Europe élargie qui refuse la création d'un
deuxième mur de Berlin. L'objectif doit
être aussi de créer dans ces régions
frontalières un esprit de coopération,
1665 favoriser la connaissance de l'autre et
mettre en valeur les complémentarités
possibles.

• Le Comité a déjà à de nombreuses
reprises confirmé sa position en faveur du
1670 maintien et du développement des
principes fondamentaux des Fonds
structurels pendant la période qui débute
en 2007. Au-delà du débat déjà évoqué
sur l'avenir de **la concentration, il**
1675 **conviendra de veiller à ce que les
programmes des Fonds structurels
soient conçus et gérés dans le plein
respect de la subsidiarité.** Cela implique
le développement d'une politique en
1680 faveur d'une **implication pleine et active
des pouvoirs locaux et des partenaires
économiques et sociaux.**

• **Samarbetet med tredjeländer**
(inbegripet de nya grannarna i öst och
tredjeländer kring Medelhavet) **bör också**
förstärkas i det utvidgade EU, för att
omöjliggöra att en ny Berlinmur uppstår.
Målet bör även vara att skapa en
samarbetsanda i dessa gränsregioner, att
öka den ömsesidiga förståelsen och att
uppmuntra regionerna till att dra nytta av
varandra.

• Kommittén har vid upprepade tillfällen
förklarat att man anser att de grund-
läggande principerna för strukturfonderna
skall upprätthållas och utvecklas under
programplaneringsperioden som börjar
2007. Utöver vad som sagts om
koncentrering av stödåtgärderna, bör
1675 **man se till att strukturfondspro-
grammen utformas och sköts med full
hänsyn till subsidiaritetsprincipen.**
Detta förutsätter en politik som främjar
oinskränkt och aktiv delaktighet från
**lokala myndigheter liksom från arbets-
marknadens och näringslivets parter.**

1685 • Le renforcement du partenariat et du rôle des partenaires semble être un objectif important auquel il n'est pas toujours donné corps dans la pratique de la consultation et de la concertation. **Dans cette optique le CESE recommande que le droit de vote soit accordé aux partenaires dans les organes de préparation, de suivi et d'évaluation des projets.**

1695 • Un Fonds structurel unique devrait être institué, fonctionnant selon une logique pluriannuelle, mais avec des enveloppes indicatives et une flexibilité permettant de récompenser les régions ou pays qui ont les meilleures capacités avec une réserve de performance. Cette réserve permettrait aussi, d'élaborer des projets innovants, de les mettre en œuvre dans les délais mais aussi d'autoriser l'octroi de crédits d'urgence face à des situations de grande difficulté.

1705 **IV. LES POLITIQUES STRUCTURELLES ET DE COHESION DE L'UNION EUROPEENNE**

Base juridique:

1710 article 158 du traité instituant la Communauté européenne
“Afin de promouvoir un développement harmonieux de l'ensemble de la Communauté, celle-ci développe et poursuit son action tendant au

• Att förstärka partnerskap och parternas roller tycks vara ett viktigt mål som inte alltid förverkligas i rådfrågningar och dialoger. **EESK anser därför att parternas rösträtt bör inskränkas till organen för förberedelse, uppföljning och utvärdering av projekt.**

• Det bör inrättas en enda strukturfond som fungerar på flerårsbasis, men med preliminära fleråriga anslag och en flexibilitet som gör att de mest lämpade regioner eller länderna kan premieras medelst en prestationsbetingad buffert av resurser. Denna buffert skulle även göra det möjligt att utarbeta nyskapande projekt och genomföra dessa inom planerade tidsramar, men även att bevilja stöd i svåra nödsituationer.

IV. EU:S STRUKTUR- OCH SAMMANHÅLLNINGSPOLITIK

Rättslig grund:

artikel 158 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen
”För att främja en harmonisk utveckling inom hela gemenskapen skall denna utveckla och fullfölja sin verksamhet för att stärka sin ekonomiska och sociala

renforcement de sa cohésion économique et sociale. En particulier, la Communauté vise à réduire l'écart entre les niveaux de développement des diverses régions et le retard des régions ou îles les moins favorisées, y compris les zones rurales.”

1720 L'intervention de la Communauté est destinée, à concurrence de 70 %, aux régions présentant un important retard de développement, dans lesquelles vit environ 25 % de la population européenne (UE des 15).

1730 Afin de réduire l'écart de développement entre les régions ainsi que le retard de développement des régions moins favorisées, l'Union européenne a adopté une politique de cohésion dont les instruments financiers sont:

- les Fonds structurels (FEDER, FEOGA, FSE, IFOP);
- le Fonds de cohésion;
- les instruments de prêt et de garantie (BEI, FEI).

1740 Pour les années 2000 à 2006, la dotation financière des Fonds structurels s'élève à 195 milliards d'euros.

1745 Les bénéficiaires du Fonds de cohésion sont les États membres dont le produit intérieur brut par habitant est inférieur à 90 % de la moyenne communautaire: il s'agit actuellement de la Grèce, de l'Irlande, du Portugal et de l'Espagne.

Par l'utilisation coordonnée et

sammanhållning. Gemenskapen skall särskilt sträva efter att minska skillnaderna mellan de olika regionernas utvecklingsnivåer och eftersläpningen i de minst gynnade regionerna eller öarna, inbegripet landsbygdsområdena.”

70 % av EU:s åtgärder är öronmärkta för de regioner som ligger längst efter i utvecklingen och som motsvarar 25 % av EU:s befolkning (EU-15).

För att minska utvecklingsklyftan mellan regioner och hjälpa missgynnade regioner att komma ifatt har EU antagit en sammanhållningspolitik som verkställs med följande ekonomiska instrument:

- strukturfonderna (ERUF, EUGFJ, ESF, FFU),
- Sammanhållningsfonden, och
- låne- och garantiinstitut (EIB, EIF).

Strukturfonderna har under perioden 2000-2006 ett anslag på 195 miljarder euro.

Sammanhållningsfonden ger stöd till de medlemsstater som har en BNP per capita som understiger 90 % av genomsnittet i EU, för tillfället Grekland, Irland, Portugal och Spanien.

Kommissionen föresätter sig att genom

programmée de ces instruments, la Commission se propose d'atteindre les objectifs prioritaires suivants:

1750 • **Objectif 1:** développement et ajustement structurel des régions en retard de développement (intervention du FEDER, du FSE, du FEOGA-Orientation et de l'IFOP);

1755 • **Objectif 2:** reconversion économique et [sic!⁷] des zones en difficulté structurelle (intervention du FEDER et du FSE);

1760 • **Objectif 3:** adaptation et modernisation des politiques et systèmes d'éducation, de formation et d'emploi (intervention du FSE).

1765 **L'objectif 1** concerne les régions dont le produit intérieur brut par habitant est inférieur à 75 % de la moyenne communautaire, les régions ultrapériphériques et les régions à très

1770 faible densité de population.

L'objectif 2 couvre les zones (au niveau des communes) en mutation socioéconomique dans le secteur de l'industrie, les zones rurales en déclin, les

1775 zones urbaines en difficulté, les zones en crise dépendant de la pêche.

L'objectif 3 intervient dans les régions qui ne sont pas couvertes par l'objectif 1.

1780 Les aides structurelles accordées aux zones couvertes par l'un des objectifs prioritaires doivent respecter les principes

samordnat och planerat utnyttjande av dessa instrument uppnå följande prioriterade mål:

• **Mål 1:** utveckling och strukturell anpassning av de regioner som ligger efter i utvecklingen (med hjälp av åtgärder inom ramen för ERUF, FSE, EUGFJ:s utvecklingssektion och FFU).

• **Mål 2:** ekonomisk och social omställning i regioner med strukturella problem (med hjälp av åtgärder inom ramen för ERUF och ESF).

• **Mål 3:** bearbetning och modernisering av politiken och ut- och fortbildnings-system samt sysselsättningssystem (med hjälp av åtgärder inom ramen för ESF).

Mål 1 gäller regionerna med en BNP per capita som understiger 75 % av genomsnittet i EU, extremt perifera regioner och extremt glesbefolkade regioner.

Mål 2 innefattar kommuner som genomgår socioekonomiska förändringar inom industrisektorn, landsbygdsområden på tillbakagång, problemdrabbade stadsområden och krisdrabbade områden som är beroende av fiske.

Mål 3 tillgodoser regioner som inte innefattas av mål 1.

Stöd från strukturfonderna till regioner som sorterar under något av målen ovan skall administreras med beaktande av

- suivants:
- **concentration** des objectifs afin d'optimiser l'allocation des ressources dans les régions ou les zones moins avancées;
 - **complémentarité** entre les actions correspondantes au niveau national, régional et local;
 - **partenariat** avec les autorités compétentes pour la préparation, le financement, le contrôle et l'évaluation des interventions;
 - **coordination** entre les différents fonds et instruments de prêt et de garantie;
 - **additionnalité** des aides communautaires par rapport aux aides des États membres;
 - **subsidiarité** prévue par le traité, qui stipule que les décisions doivent être prises par le niveau de gouvernement le plus proche du citoyen;
 - **compatibilité et conformité** avec les dispositions du traité, les politiques communautaires et le droit dérivé.
- Pour les régions qui n'entrent pas dans le cadre de l'un des objectifs prioritaires, des **initiatives communautaires** ont été prévues:
- INTERREG, pour la coopération transfrontalière, transnationale et interrégionale;
 - URBAN, pour la promotion du développement durable des villes;
- 1785
- 1790
- 1795
- 1800
- 1805
- 1810
- följande principer:
- **koncentrering** av åtgärderna för att optimera fördelningen av resurserna på de områden som ligger längst efter,
 - **komplementaritet** mellan motsvarande åtgärder på nationell, regional och lokal nivå,
 - **partnerskap** med berörda myndigheter vid förberedelse, finansiering, övervakning och utvärdering av åtgärderna,
 - **samordning** mellan de olika fonderna och lån- och garantiinstituten,
 - **additionalitet** hos gemenskapens stödåtgärder med avseende på medlemsstaternas stödåtgärder,
 - **subsidiaritet** i enlighet med EG-fördraget, där det fastställs att beslut skall fattas så nära medborgarna som möjligt, och
 - **förenlighet och överensstämmelse** mellan bestämmelserna i fördraget, gemenskapens politik och sekundärrätten.
- Följande **gemenskapsinitiativ** finns för de regioner som inte ingår i något prioriterat mål:
- Interreg – för samarbete över nations- och regionsgränser.
 - Urban – för främjande av en hållbar utveckling i städer.

- 1815 • LEADER, pour le développement rural; • Leader – för landsbygdsutveckling.
 • EQUAL, pour la coopération transnationale en matière de lutte contre les discriminations et inégalités sur le marché de l'emploi. • Equal – för internationellt samarbete i kampen mot diskriminering och för jämlikhet på arbetsmarknaden.
- 1820 Enfin, les Fonds structurels financent également:
 • des **actions innovatrices**, c'est-à-dire des études, projets pilotes et échanges d'informations visant à améliorer la qualité des aides structurelles dans les zones d'objectifs 1, 2, et 3; • **nyskapande åtgärder**, dvs. studier, pilotprojekt och informationsutbyten som syftar till att förbättra kvaliteten på strukturfondsåtgärder inom ramen för mål 1, 2 och 3, samt
- 1825 • une **assistance technique** aux partenaires, aux bénéficiaires finaux et au public. • **teknisk hjälp** åt arbetsmarknadens parter, åt de slutliga stödmottagarna och åt allmänheten.

¹ Parité de pouvoir d'achat.

² Köpkraftsparitet, förkortning för eng. *Purchasing power parities*.

³ Deuxième rapport d'étape sur la cohésion économique et sociale, COM(2003) 34 final.

⁴ Andra lägesrapporten om den ekonomiska och sociala sammanhållningen, KOM(2003) 34 slutlig

⁵ Le document unique de programmation qui définit l'utilisation des fonds européens.

⁶ Programdokument som bestämmer hur EU-fonderna skall användas.

⁷ Här fattas ordet *sociale*, vilket kunnat konstateras efter jämförelse med övriga språkversioner. *Övers. anm.*

LUNDS
UNIVERSITET

Facköversättarutbildningen

Rasmus Persson
Kännärsvägen 8C:204
226 45 LUND

EXAMENSARBETE HT 2006

DEL 2: ANALYS

Från eurokratspråk till klarspråk

Om klarspråk i EU-texter med utgångspunkt i en svensk
översättning av *L'avenir de la politique de cohésion*

Handledare:
Katarina Lundin Åkesson
Språk- och litteraturcentrum
Vesta Sandberg
Språk- och litteraturcentrum

*Was sich überhaupt sagen läßt,
läßt sich klar sagen.¹*

LUDWIG WITTGENSTEIN

¹ Vad som alls låter sig sägas, kan sägas klart.

Innehållsförteckning

1 Förberedande textanalys.....	4
1.1 Kontexten	4
1.2 Formen	5
1.2.1 Lexikogrammatik	6
1.2.2 Textbindning och komposition.....	7
1.3 Innehållet.....	9
1.4 Relationen.....	9
1.5 Överväganden inför översättningsarbetet.....	10
2 Redovisning av forskningsuppgift	11
2.1 Bakgrund – EU-svenskan och klarspråksarbetet.....	11
2.2 Resultat.....	12
2.2.1 Källspråksorienterade frågor	14
2.2.1.1 Flerordsprepositioner och liknande konstruktioner.....	14
2.2.1.2 Satsgrader och relevans	16
2.2.1.3 Syftningsproblem	17
2.2.1.4 Övriga problem i källtexten.....	18
2.2.2 Överföringsorienterade frågor	21
2.2.2.1 Språkstrukturella skillnader.....	21
2.2.2.1.1 Numerus	21
2.2.2.1.2 Demonstrativer och anaforiska pronomen	22
2.2.2.1.3 Species.....	24
2.2.2.1.4 Komparation av adjektiv	26
2.2.2.2 Normer och interferens i terminologiska frågor.....	27
2.2.2.2.1 Etablerad terminologi finns	27
2.2.2.2.2 Terminologi under framväxt samt EU-jargong.....	29
2.2.2.2.3 Etablerad terminologi saknas	30
2.2.3 Målspråksorienterade frågor	31
2.2.3.1 Textlingvistiska frågor i måltexten	31
2.2.3.1.1 Tematik.....	31
2.2.3.1.2 Konnektivbindning.....	33
2.2.3.2 Idiomaticitet i måltexten samt indirekta metoder.....	35
2.3 Diskussion	37
Referenser.....	39

1 Förberedande textanalys

Här följer en kort presentation och en textanalytisk beskrivning av källtexten, den senare baserad på Hellspong & Ledins (1997) textmodell.

1.1 Kontexten

Källtexten har titeln *L'avenir de la politique de cohésion* och undertiteln *contributions du CESE au débat*. Den är publicerad av EU-institutionen Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, EESK, (fr. *Comité économique et social européen*, CESE) – ett rådgivande organ som företräder ekonomiska och sociala grupper i det s.k. organiserade civila samhället. Med detta avses arbetsgivare, arbetstagare, konsumentrepresentanter, fackföreningar, diverse representanter från olika sektorer som industri, jordbruk, små och medelstora företag, vetenskap, utbildning samt en mängd andra yrkes-, samhälls- och intressegrupper. EESK rådfrågas innan lagar antas inom ett antal områden, och EESK kan även avge yttranden på eget initiativ. De texter som EESK lämnar ifrån sig är alltså resultatet av en dialog inom expertgruppen – kommittén – och de ingår även i den s.k. civila dialogen mellan det civila samhället och kommissionen, som lägger fram förslag till lagstiftning (Europeiska kommissionen 2006a, 2006b).

L'avenir de la politique de cohésion är publicerad 2004, men det föreligger ett starkt intertextuellt samspel med en mängd tidigare publicerade texter från andra genrer inom samma diskurs som exempelvis yttranden, statistiska rapporter och rättsliga dokument. I förordet förklaras att texten syftar till att kommentera och sammanfatta de förslag och utlåtanden som kommittén tidigare lagt fram, och fragment av dessa texter återges ibland med, och ibland utan, tydliga hänvisningar. Redan undertiteln *contributions du CESE au débat* låter dessutom förstå hur kommittén vill att texten ska fungera (vilket förklaras tydligare i förordet): den ska *alimenter [les] réflexions et nourrir les débats* (rad 72). Om man läser förordet lite noggrannare kan man ana ett dolt textsyfte; där förklaras att samhällningspolitiken, och i förlängningen EESK, som har detta som en av sina huvudfrågor, fått en del kritik. Att ”ge näring åt debatten” kan alltså uppfattas som en elegant perfras för att försvara och rättfärdiga sin egen verksamhet, eller åtminstone bemöta den kritik som framförts.

Texten är publicerad via fullt öppna medier och finns tillgänglig både som trycksak (broschyr) och som dokument för nerladdning från EESK:s internetsida (se referenser). Till

det yttre är texten utformad som en informativ eller orienterande broschyr, enligt förordet riktad till EU:s medborgare och organisationer i det civila samhället. Med största sannolikhet har dock texten främst lästs av många politiker och tjänstemän inom EU med betydligt större kunskap om ämnet än de uttryckligen avsedda mottagarna. Som avsändare står EESK, eller möjligen Henri Malosse, dåvarande ordförande i kommitténs facksektion ECO, som skrivit eller i varje fall undertecknat förordet. Med tanke på de intertextuella förhållanden som gäller för texten, och då det är en institution som gett ut texten, är författarna alltså en stor och svår-avgränsad grupp. Diskursen är uppenbarligen politisk, eller mer specifikt europapolitisk, och om man ska avgränsa den ännu mer, skulle man kunna se de socio-ekonomiska frågorna som en egen subdiskurs. Om nu yttre klassificering, och sättet som texten presenteras på, får gälla som genrebestämmande faktorer, och man godtar att texten är en informationsbroschyr, är textmönstret snarare hämtat från den typ av texter som legat till grund för denna framställning – yttrandet från expertgruppen. Den språkliga kod som texten är skriven med är smal, bitvis synnerligen smal, i motsättning till både det uttryckliga syftet och genreklassificeringen. På sina håll närmar sig språket ren jargong, främst i terminologiskt avseende, men även stilistiskt är texten tydligt märkt av den verksamhet där den tillkommit. Detta beror säkert inte på att man inte vill ta hänsyn till läsaren, utan på att skribenterna är mer vana att uttrycka sig för att bli lästa av kollegor och andra ordentligt insatta. En annan bidragande faktor är sannolikt intertextuell påverkan; författarna influeras starkt av hur tidigare texter i ämnet ser ut i språkligt hänseende.

Vad beträffar textens kulturkontext kan man hänvisa till att den här typen av dokument bör vara ytterst sakliga och fria från värderingar och ideologiska ståndpunkter. Faktum är dock att texten ofta åberopar sig både på sakliga motiv och på värderingar och principer som får antas delas av samtliga berörda: solidaritet, deltagardemokrati osv.

1.2 Formen

För att någorlunda smidigt kunna studera den textuella strukturen kvantitativt har jag använt mig av ett onlinebaserat textanalysverktyg (Öquist 2006), som beräknar LIX-värde (läsbarhetsindex), genomsnittlig meningslängd och andel långa ord samt ger en frekvensordlista och diverse andra uppgifter. Analysverktyget LIX utformades ursprungligen för svenska av Carl Hugo Björnsson, som senare anpassat det för tillämpning på franska texter (Björnsson & Hård af Segerstad 1979). Exempelvis har man tagit hänsyn till att ett eliderat ord uppfattas som en

del av efterföljande ord, gjort statistiska undersökningar av olika franska texttyper och genrer, justerat bedömningsskalor och undersökt validitet.

LIX har mött mycket kritik genom åren (se t.ex. Koivisto 2002:8ff), och ska inte över-skattas som analysverktyg. En brist är t.ex. att varje böjd variant av ett givet ord räknas som ett nytt ord, så även i frekvensordlistan. Man bör alltså akta sig för att dra alltför kategoriska slutsatser utifrån detta kvantitativa verktyg, men trots allt kan man få en fingervisning om vilket håll texten lutar åt i de lexikogrammatiska dimensionerna. LIX-värdet för hela källtexten beräknades till 69, och en fransk text räknas som ”mycket svår¹” fr.o.m. LIX-värdet 60 (Björnsson & Hård af Segerstad 1979:20).

1.2.1 Lexikogrammatik

Lexikogrammatiken kan beskrivas som tämligen komplex, med långa nominalfraser, lexikaliserade i varierande grad, och med många adjektiviska bestämningar och attributiva prepositionsfraser. Substantiven är ofta nominaliseringar av verb, ibland av adjektiv. Om detta hade varit en svensk text hade det säkerligen funnits ett stort antal sammansatta substantiv, då sådana förekommer rikligt i parallelllitteraturen.

Inga personliga pronomen förekommer i första eller andra person; då författarna vill åsyfta sig själva skriver man i tredje person, vanligen *CESE*, *le Comité*, eller *il* där man använder pronomen för att syfta på någon av de två förstnämnda fraserna. Adjektiven är många, men de värderande är få, så adjektiven finns inte där för att vittna om författarnas attityder. Adjektiven liksom prepositionsfraserna är mestadels attributiva, men det förekommer givetvis även adverbliell och predikativ användning. Författarna använder mycket långa formord, såsom flerordsprepositioner och motsvarande konstruktioner (t.ex. *dans le cadre de*, *par rapport à*, *au sein de* och *en ce qui concerne*) och många komplicerade koordineringar. LIX-räknaren ger att texten har 39,5 % långa ord (fler än sex bokstäver) och enligt Björnsson & Hård af Segerstad (1979:17f) räknas en fransk text som ”svår²” om den har fler än 32 % långa ord.

Vad gäller syntaxen dominerar hypotaktiska konstruktioner klart över parataktiska, både på fras- och satsnivå, och vänstertunga meningar är inte ovanliga i texten. Föga förvånande finner man inga ofullständiga meningar, men desto fler satsförkortningar. Enligt en snabb beräkning baserad på förekomster av bisatsinledare bör antalet bisatser ligga i storleks-

¹ Fem nivåer urskiljdes på denna skala: mycket lätt, lätt, genomsnittlig, svår och mycket svår.

² Endast tre nivåer urskiljdes här: lätt, genomsnittlig och svår.

ordningen 260-270 i en text med 345 meningar, en uppskattningsvis hög siffra, men här saknas en skala att jämföra med.

På rent lexikal nivå kan sägas att texten innehåller ett stort antal fackord, främst från de ekonomiska och politiska sfärerna. Frekvensordlistan ger att de vanligaste innehållsorden är *régions, cohésion, politique, européenne, économique, union, développement, UE, fonds* och *comité*.

För att göra ett försök att sammanfatta texten i lexikogrammatiska dimensioner: flertalet undersökta kriterier tyder på att texten är nominal och inte verbal – typiskt för en informationstät text – med många långa nominalfraser, många attributiva prepositionsfraser och långa meningar med många samordningar och uppräkningsfraser. Dock finns en hel del bisatser, vilket enligt Hellspong & Ledin (1997:78) skulle tyda på en mer verbal text, men detta gäller inte om många av bisatserna som här är attributiva. I dimensionen specifik-allmän lutar texten klart åt det förstnämnda – typiskt för en specialiserad och fackmässig text – många långa ord, långa formord, många fackord, en hel del räkneord och vänstertunga meningar. Slutligen tycks texten också mer abstrakt än konkret – många abstrakta substantiv såsom nominaliserade verb och adjektiv, och avsaknad av första och andra personens pronomen. Dock verkar det finnas en hel del TSR-adverbial, och huruvida de passiva verben är få eller många är svårt att säga någonting om utan lämpliga kvantitativa analysverktyg. För att citera Hellspong & Ledin (1997:80):

Att [texten] är både specifik och abstrakt kan förefalla paradoxalt, men så är det i många byråkratiska texter. Noga och gärna rutar de in en del av världen som den framträder på långt håll och från en hög utsiktspunkt. Det blir ungefär som en karta i relation till ett landskap – många detaljer men knappast konkret.

1.2.2 Textbindning och komposition

Om man så ska försöka beskriva textbindningen består referensbindningen av många identiska upprepningar, många modifierade upprepningar där en del av beteckningen återanvänds, en del pronominaliseringar och mycket lite varierad upprepning där beteckningen utnyttjar andra innehållsord. Det typiska fallet är en lång nominalfras med diverse bestämningar, och när man ska referera till denna nöjer man sig till slut med nominalfrasens huvudord. Istället för att skriva *le Comité économique et social européen* skriver man *le Comité* när detta räcker som entydig referens. Att varierad upprepning förekommer så lite torde bero på nödvändigheten av just entydighet och precision.

De enda ledfamiljer som verkar förekomma oftare än andra som tema är *CESE* eller *le Comité*, som ofta står som initialt placerade subjekt i meningarna. Detta beror säkerligen på att det är just EESK:s uppfattningar som framförs i texten. Ingen särskild ledfamilj tycks förekomma oftare än andra i rema-position. Satserna verkar inte vara disponerade enligt tema-rem-principen i den utsträckning som man som läsare (och översättare) skulle önska, men detta kan förstås bero på en generell skillnad mellan franska och svenska, eller mellan fransk och svensk skrivkultur, och då kopplas till skillnader i reader/writer responsibility. Tema-upprepning förekommer i viss utsträckning, då vissa ledfamiljer som sagt oftare är tema än andra, temaprogession likaså, men även temaväxling av annat slag är vanligt i texten.

Konnektivbindningen är ganska ofta implicit, och när den är explicit, med utsatta konnektorer, är den ofta vag och otydlig. Återigen kanske vi har att göra med en skillnad mellan fransk och svensk skrivkultur snarare än ett utmärkande drag för just den här texten. Även konnektorer har jag studerat i frekvensordlistan, och de finala konnektiven är mycket vanliga (32 upptäckta förekomster) liksom de adversativa (26). De additiva är svårare att få fram en siffra på, då *et* även fungerar som annat än additiv konnektor, men även dessa är uppskattningsvis många. Det förekommer även ett visst antal temporala konnektiv (18 upptäckta), men de koncessiva (9) och framför allt de kausala (6) konnektiven är relativt få. Den förklaring som ligger närmast till hands är inte att dessa kopplingar är underrepresenterade i texten, utan snarare att dessa kopplingar inte explicit görs lika ofta med hjälp av konnektorer.

Jag har inte upptäckt några retoriska bindningar i egentlig bemärkelse, såsom klassiska stilfigurer, i texten. Retorik i vidare mening, på samma nivå som den "akademiska retorik" som bl.a. Mauranen (1992) diskuterar, alltså i betydelsen av alla de val som en skribent gör för att åstadkomma en effekt på läsaren, kan förstås förekomma, men som väntat är syftet då inte att ge texten rytm eller intensitet utan snarare att ge trovärdighet och/eller prestige åt texten och avsändaren. Här föreligger synbarligen en stor skillnad mellan politiskt relaterade texter och (åtminstone vissa) politiska anföranden.

Texten verkar synnerligen heterogen med avseende på den disposition som de olika delarna har. Man kan se en tendens till en additiv tematisk disposition av kapitlen i del II av texten, och en disposition av textens större delar som går från bakgrund till utläggning till slutsats. Man får ingen större hjälp av metatextuella kommentarer för att orientera sig i texten. Två förekomster av metatext har jag hittat, båda i förordet, och de syftar inte till att tydliggöra kompositionen utan till att introducera och presentera föreliggande text.

1.3 Innehållet

Texten är tydligt monotematisk, med ett explicit makrotema (EU:s sammanhållningspolitik) och med underordnade mikroteman, explicitgjorda främst genom rubricering. Genren ställer vissa krav på tydlighet och strukturering. Makro- och mikropropositioner är svårare att hitta – rubrikerna är mikroteman och inte mikropropositioner – och några tydliga kärnmeningar finns inte.

Frekvensordlistan antyder en stor andel statiska verb (såsom *devoir*, *favoriser*, *concerner*, *convenir* och *permettre*) och även om en del av förklaringen till detta kan vara att de dynamiska verben nominaliseras enklare än de statiska, är många av processerna i texten tillstånd och inte händelser eller handlingar. Ett visst antal mentala processer förekommer också, då det handlar om yttranden från EESK.

Modaliteterna är till stor del faktiska, men det förekommer även en betydande mängd icke-faktiska, då främst deontiska – de handlar om behövlighet (något *bör...*): *doit*, *doivent*, *devrait* och *devraient* finns alla med bland de vanligaste verben/verbformerna. I fallet med verbet *devoir* kan det förstås vara svårt att skilja sannolikhet från behövlighet, då detta verb har många betydelsenysanser.

Texten är skriven utifrån ett subjektsperspektiv präglad av att det hela tiden är EESK, eller i vidare mening EU, som betraktar och anser. Således är subjektsperspektivet knutet till författaren genom explicita omnämmanden och mentala processer. Kraven på saklighet ger ett genomgående utifrånperspektiv (mer sak- än personperspektiv), och det distanserade och överblickande synsättet ger ett (kollektivt, och inte individuellt) fjärrperspektiv. Tidsmässigt skiftar texten mellan då-, nu- och framtidsperspektiv. Ett visst mått av jämförelseperspektiv går också att urskilja, då texten handlar om att motarbeta vissa oönskade skillnader mellan regioner och grupper, om bra och dåliga erfarenheter och om bra och dåliga möjliga framtida handlingsplaner. De jämförelser som görs har dock vanligen tydliga referenspunkter; utan referenspunkter blir jämförelser till tyckande. De metaforer som används har mest att göra med rörelse och spatiala dimensioner, vilket kanske är typiskt för ekonomiskt relaterade texter (jfr termer som tillväxt, uppgång, stagnation etc.).

1.4 Relationen

Den typ av allmänna språkhandlingar som klart dominerar är påståenden. Om man analyserar speciella språkhandlingar finner man en hel del uppmaningar förklädda till påståenden. Omtal används istället för tilltal till dem som berörs av EESK:s yttranden, och bör ta hänsyn till dem.

I meningen *le CESE estime qu'il y a de grands avantages à tirer de l'établissement d'un seuil minimal* (rad 667) nämns det t.ex. inte ens vem som bör fastställa den nämnda lägstanivån. Det är tänkbart att detta indirekta sätt att skriva har att göra med maktrelationen mellan institutionerna – det är kommissionen som rådfrågar EESK, och inte EESK som kommenderar kommissionen. Språkhandlingarna är alltså till det yttre varken positiva eller negativa, utan man konstaterar snarare, med ett visst mått av försiktighet, att ett visst handlingsalternativ vore bättre än ett annat. Dessa konstateranden underbyggs oftast med sakliga argument.

De attityder som röjs i texten utgörs förstås av EESK:s uppfattningar, i påståenden där det klargörs om man är positivt eller negativt inställd till något. Ett visst mått av värdeord används för att uttrycka dessa inställningar, t.ex. *le CESE est préoccupé par différents signes de **mauvaise** gouvernance* (rad 484), men huvudsaken är de sakliga grunderna för uppfattningarna, och inte hur väl eller illa något framställs. En del garderingar förekommer, mestadels i form av sannolikhetsmodaliteter – modala hjälpverb eller adverbial – t.ex. *Ces synergies ont un fort potentiel qui **pourrait** susciter ...* (rad 403) eller *ce seront **probablement** les États membres les plus riches qui ...* (rad 773). Dessa har nog inte så mycket med maktförhållanden att göra som med faktisk osäkerhet om framtida resultat.

I denna text är gränsen suddig mellan vanlig relation och osignerade referat av tidigare texter, från EESK eller från kommissionen. Avsändaren utger sig för att upprepa eller sammanfatta tidigare uttryckta uppfattningar, men eftersom dessa uppfattningar är avsändarens (EESK:s) egna, flyter rösterna ihop.

1.5 Överväganden inför översättningsarbetet

Trots att källtexten inte har någon juridisk verkan har jag valt att respektera punktregeln, och således varken dela upp eller slå samman meningar. Detta främst för att min analys ska få större relevans och bli mer allmängiltig för EU-texter som kategori. Jag har även valt att inte göra några förtydliganden av förkortningar och dylikt, om de inte vanligen förses med förklaringar i den parallelllitteratur som jag funnit. I dessa avseenden är min strävan alltså att min översättning ska bli så lik en autentisk som möjligt.

2 Redovisning av forskningsuppgift

2.1 Bakgrund – EU-svenskan och klarspråksarbetet

När förhållanden gällande EU ska uttryckas på svenska är det fullt naturligt att svenska språket växer och utvecklas; den terminologi och det språkbruk som används för juridiska, politiska, ekonomiska och administrativa texter som gäller svenska förhållanden är helt enkelt inte tillräckliga. Vogel (1988:40f) framhåller att översättaren inte får förespegla identitet mellan olika juridiska sammanhang där endast likhet föreligger, och förespråkar därför att klara avgränsningar görs mellan termer från källspråkets och målspråkets rättsordningar när terminologiska luckor finns. Han menar också att den stora svårigheten i juridiska översättningar inte ligger i övergången från ett språk till ett annat, utan i övergången från en rättsordning till en annan (1988:113). Denna uppfattning delas inte fullständigt av Palmgren (2000:38f), som anser att man inte kan ge en generell lösning, utan istället får se till det enskilda fallet, då det t.ex. kan finnas tillfällen då begriplighet bör gå före entydighet. Koutsivitis (1988:60f) betonar att översättning inom EU är lite speciell, då den berör en och samma rättsordning, men på olika språk; därav kommer behovet av en gemensam, tvärspråklig EU-jargong, som tydligt avviker från nationella författningstexter och dylikt. Detta skulle i någon mån kunna berättiga de skillnader som föreligger mellan nationella myndighetstexter och EU-texter (Koutsivitis 1988:320).

Ehrenberg-Sundin (2000) menar dock att den översättningssvenska som utkristalliserade sig i samband med Sveriges inträde i EU inte bara skiljer sig från Sverige-svenskt språkbruk där så krävs, utan även uppvisar stora omotiverade skillnader gentemot den svenska som man eftersträvat i det klarspråksarbete som pågått i Sverige i flera decennier. EU-svenskan karakteriseras som präglad av ”mångordighet och vaghet, komplicerad meningsbyggnad, nominaliseringar och därmed oklara syftningar” (Ehrenberg-Sundin 2000:144).

En stor del av förklaringen till detta utgörs av källtexternas utseende; ytterst få EU-texter skrivs direkt på svenska. Även om man numera arbetar för klarspråk även inom EU, finns i Frankrike (vars rättstradition och förvaltning präglat EU:s organisation) och många andra kontinentala länder en stark tradition att utforma texter för att läsas av experter och inte av gemene man – därav det svårtillgängliga språket (Ehrenberg-Sundin 2000:144f, *Svenskan i EU* 1998:22; 71). Även i Frankrike månar man förstås om sitt språk, men där ligger fokus för arbetet snarare på att värna om det franska språkets ställning gentemot andra språk, främst

engelska. Bland annat lägger man mycket energi på att finna franska neologismer för utländska företeelser. I det flerspråkiga Belgien är man mindre ängslig för det franska språkets ställning, och inriktar sig mer på att få till stånd mer lättillgängliga förvaltningstexter. (Ehrenberg-Sundin 2000:160f)

Att EU-svenskan påverkas så mycket av franska och engelska beror på att kraven på konformitet mellan språkversionerna är höga, och detta av flera anledningar. Till exempel kan, förutom de juridiska orsakerna, nämnas att parallell läsning av språkversionerna, granskning av översättningarna och ändringar i texterna försvåras om översättningen avviker alltför mycket. Dessutom omfattas många texter av den s.k. punktregeln, som innebär att en mening i källtexten måste svara mot en mening i översättningen. (Edgren 2000:93ff)

Vidare har de komplicerade och svårtillgängliga källtexterna ofta kritiserats för att vara dåligt strukturerade, onödigt långa och illa skrivna, se t.ex. undersökningen av översättningsarbetet inom EU gjord av Wagner et al. (2002). Den komplicerade författarrollen, med olika oidentifierbara författare, som långt ifrån alltid skriver på sitt modersmål (*Svenskan i EU* 1998:71), och det faktum att texterna ofta präglas av kompromisser och kollektiva insatser, försämrar källtexterna ytterligare (Wagner et al. 2002:70). Minst lika hård i sin kritik är den brittiska juristen Xanthaki (2001:653), vilket tyder på att problemet inte bara gäller de språk vars textproduktion främst består av översättning:

[...] titles which do not reflect accurately the substance of the text, extremely long preambles which often include confusing or purely political statements, obscure terminology which is often conflicting even within the same text, clashing and complicated provisions, unworkable texts and generally inefficient legislation.

Källtexternas undermåliga kvalitet samt oviljan att avvika från källtexten är alltså det som gett upphov till denna nya, önskade svenska språkvarietet.

2.2 Resultat

I detta avsnitt kommer jag att presentera olika aspekter av det frågekomplex som är föremål för min djupanalys. Det är uppenbart att klarspråk inte har att göra med en eller ett par språkliga frågor, utan om frågeställningar som tillämpas på språkbruket i sin helhet. Därför kommer detta kapitel, för att på bästa sätt belysa problematiken, att beröra vitt skilda språkliga områden. För att göra det heterogena innehållet mer åskådligt och strukturerat har jag försökt att dela in det i delområden under olika underrubriker. Samtliga dessa delområden är dock underordnade och nära sammanhängande med den övergripande problematiken – att åstadkomma en klar, precis och smidig svenska utifrån given källtext – och de går delvis in i

varandra. Den uppdelning som här gjorts innehåller alltså inga vattentäta skott, och det finns teman som återkommer inom flera delområden. En frågeställning som går igenom hela analysen är i vilken mån översättningen kan och bör avvika respektive ligga nära.

I min schematisering av innehållet, som har sin utgångspunkt i källtexten och därifrån rör sig mot överföringsfasen och måltexten, blir det första problemet förlagornas komplicerade och svårtillgängliga natur, såväl på det lexikogrammatiska som på det textlingvistiska planet. Att åstadkomma klarspråk i översättningar av krångliga och ibland t.o.m. dåliga källtexter är aldrig någon enkel uppgift, och när diskursen kräver en översättning som ligger källtexten nära blir det förstås inte lättare.

I överföringsfasen måste man ta hänsyn till normer som skapats av tidigare översättningar. När källspråksinterferensen är så stor som den oftast är i EU-översättningar uppstår lätt olämpliga normer, och dessa är svåra att ändra på (jfr *Svenskan i EU* 1998:36). Varje EU-institution har sin egen översättningstjänst, och endast informellt samarbete förekommer mellan dessa i terminologiska frågor och dylikt (*Svenskan i EU* 1998:36). Nya svenska termer väljs således sällan medvetet och efter terminologiska undersökningar, utan de blir ofta resultat av språkanvändningen i översättningar. Då dessa varit för inriktade på formmässig överensstämmelse, istället för innehållsmässig, blir termerna lätt både ogenomskinliga och icke-idiomatiska.

De strukturella skillnader som faktiskt föreligger mellan käll- och målspråk ges sällan tillräcklig hänsyn i överföringsfasen, och följderna blir ett forcerat, onaturligt och svårförståeligt språkbruk i översättningen. Detta kommer att exemplifieras med bruket av grammatiska kategorier som numerus, species, komparation etc. Som en röd tråd genom hela processen, men kanske allra tydligast i överföringsfasen, går det faktum att man ofta använder alltför direkta översättningsmetoder, med Vinay & Darbelnets terminologi (1977), där mer indirekta skulle ge bättre resultat. Här rör vi oss på gränsen till de frågor som i högre grad gäller målspråket och bearbetningsfasen, då det i slutändan ofta handlar om idiomaticitet i målspråket (t.ex. bruk av kollokationer).

Om vi rör oss ännu lite närmare den målspråkligt orienterade fasen kommer vi in på textlingvistiska frågor i måltexten. På detta område föreligger ansevärd skillnader mellan språken, och antagligen också mellan svensk och fransk skrivkultur. Mina erfarenheter från arbetet med den här översättningen visar att tematiska omstruktureringar ofta kan ge bättre resultat, liksom modifieringar i konnektiv- och referensbindning.

Beröringspunkter mellan de olika områdena finns som sagt på många håll. Exempelvis kunde indirekta metoder utnyttjas i högre grad för att skapa nya termer, och funderingar kring

referensbindningen går ofta tillbaka på språkstrukturella skillnader t.ex. vad gäller demonstrativa och anaforiska pronomen. Likaså är strukturskillnader i nominalfrasens uppbyggnad högst relevanta för terminologiska avvägningar.

2.2.1 Källspråksorienterade frågor

2.2.1.1 Flerordsprepositioner och liknande konstruktioner

Riklig användning av flerordsprepositioner (*quant à, dans le cadre de, conformément à, en ce qui concerne* etc.) får ses som ett typiskt drag för lagtexter och andra genrer som av tradition skrivs på ett svårtillgängligt språk. I broschyren *Fight the fog: how to write clearly* (1998:9) ifrån kampanjen med samma namn avråder man från att använda flerordsprepositioner där det inte finns ett tydligt behov. I Sverige har klarspråksarbetet pågått längre (se kapitel 2.1), och redan i *Språket i lagar och andra författningar* (1967:14f) förklarar man att flerordsprepositioner är olämpliga där enkla prepositioner fyller samma funktion. Där framförs, precis som i Bergholm (2005:19), författarens strävan efter exakthet som tänkbart skäl till det generösa bruket av flerordsprepositioner, men faktum är att de i många fall enbart tynger texten, och ibland till och med är mindre precisa än enkla prepositioner.

Om det råder delade meningar om huruvida flerordsprepositionerna fyller sin funktion, är det i gengäld uppenbart att de faktiskt används, och därmed att översättaren måste göra det bästa av situationen. Där möjligt är, och där det inte innebär en deformation av källtextens andemening, är det förstås tillrådligt att använda en enkel preposition, så som i exempel 1:

Exempel 1

Les répercussions financières directes de l'élargissement **en matière de** cohésion économique et sociale ... (Rad 790)

Utvidgningens direkta ekonomiska återverkningar **på** den ekonomiska och sociala sammanhållningen ... (Rad 790)

Här upplyser den enkla prepositionen läsaren på ett mycket tydligare sätt än flerordsprepositionen om hur fraserna hänger ihop, samtidigt som meningen blir mer lättsmält. I detta fall hade man kunnat använda en enkel preposition även på franska (*sur*), men många gånger finns det bättre möjligheter till detta i svenskan än i franskan, som istället tvingas ta till en mer komplex konstruktion för att binda samman fraserna. Så t.ex. i följande exempel:

Exempel 2

... les régions géographiquement défavorisées [...] doivent continuer à bénéficier d'un soutien **dans le cadre des** Fonds structurels. (Rad 917)

... geografiskt missgynnade regioner [...] bör kunna få stöd **från** strukturfonderna även i fortsättningen. (Rad 917)

Att i källtexten använda den enkla prepositionen *de* skulle bli mer problematiskt i detta fall, då en prepositionsfras inledd med *de* skulle tolkas som ett objekt (i semantisk och inte syntaktisk mening) till verbalsubstantivet *soutien*. I franskan är man alltså mer eller mindre hänvisad till flerordsprepositioner och dylikt. I svenskan däremot, som gärna bildar enkla prepositionsfraser där andra språk har mer omständliga konstruktioner med högre satsgrad (jfr Ingo 1991:191), kan man med fördel utnyttja den enkla prepositionen *från*, som både ger ett enklare språk och en mer konkret uppfattning om den logiska relationen mellan fraserna.

Andra gånger kan mångordighet i översättningen inte berättigas på något övertygande sätt:

Exempel 3

Quant aux interventions au titre de l'objectif 3, elles sont une composante fondamentale ... (Rad 951)
Mål 3-åtgärder är en väsentlig del ... (Rad 951)

Här används flerordsprepositionen *quant à* av tematiska orsaker, nämligen för att återkalla i minnet en enhet som nämnts tidigare i texten. Just flerordsprepositionen är det enda som skiljer denna konstruktion från den vanliga vänsterdislokationen, en mer talspråklig dubbling av ett satsled, som då ställs i en fri, framförställd position utanför den egentliga satsen, medan ett pronomen fungerar som ställföreträdare inuti satsen. (Larsson Ringqvist 1985) Larsson Ringqvist resonerar även om den här typen av topikintroducerande uttryck (*quant à, en ce qui concerne* etc.) som frivilliga utvidgningar av vanliga vänsterdislokerade led (1985:7). I detta fall skulle man få lite svårt att använda någon motsvarande konstruktion på svenska även om man skulle vilja; det ter sig inte lika naturligt som i franskan och tillhör dessutom ett annat stilregister (Larsson Ringqvist 1985:28).

Att använda en svensk flerordspreposition känns inte helt idealiskt ur klarhetssynpunkt i exempel 4 heller, men här blir det ändå nödvändigt för att sammanbinda fraserna.

Exempel 4

Il est important d'évaluer les priorités et méthodes d'action de l'Union européenne, **par rapport au** thème de l'économie de la connaissance. (Rad 340)
Det är likaså viktigt att utvärdera EU:s prioriteringar och handlingsmetoder **när det gäller** den kunskapsbaserade ekonomin. (Rad 340)

Här blir det tydligt att källtextens kvalitet i slutändan är avgörande för hur lyckad översättningen kan bli; om källtexten innehåller många sådana här vaga och ”lösa” samman-

fogningar av fraser kan man inte uppnå fullständig klarhet och tydlighet i översättningen heller.

2.2.1.2 Satsgrader och relevans

I anvisningar för svenska författningstexter (se t.ex. *Myndigheternas skrivregler* 2004:28) rekommenderas att man undviker opersonliga konstruktioner som t.ex. passivum, till förmån för bl.a. aktiva konstruktioner med *man*. Som Ekerot (2000:54f) konstaterar är detta en omöjlighet i EU-översättningar, om man samtidigt ska lyckas få till stånd en smidig översättning som dessutom inte avviker särskilt mycket från förlagan. I följande exempelmening påvisas en rad anledningar till att passivum är ett nödvändigt grammatiskt grepp om en naturlig svenska ska erhållas.

Exempel 5

Le CESE recommande donc vivement **d'accorder** aux partenaires économiques et sociaux un niveau de participation plus approfondi et engageant davantage leur responsabilité, assorti des capacités technique et financière nécessaires, dans le cadre de la gestion des actions relevant des fonds communautaires, et il propose par conséquent l'établissement d'un seuil minimal substantiel d'aides [...] que les États membres devraient *consentir* à travers ce que l'on appelle les "subventions globales", malheureusement très peu utilisées jusqu'à présent. (Rad 744)

EESK förespråkar således med eftertryck att arbetsmarknadens och näringslivets parter **tillåts** delta mer djupgående och med mer ansvar i administrationen av strukturfondsåtgärderna och att de får de nödvändiga tekniska och ekonomiska förutsättningarna, och därför föreslår kommittén att det fastställs en viss lägstanivå för understödet [...], som ska kunna *beviljas* av medlemsstaterna via de s.k. totalanslagen, som tyvärr utnyttjats ytterst lite hittills. (Rad 744)

Här träffar vi på fyra passiva verb (tre agentlösa) i översättningen, varav två i presens, ett i infinitiv och ett i supinum, vilka i källtexten motsvaras av två infinitiver (*accorder* och *consentir*), ett verbalsubstantiv (*établissement*) och en perfektparticip (*utilisées*).

För att angripa frågan utifrån de syntaktiska förutsättningarna kan man konsultera Ingo (1991:191) som förklarar att svenskan gynnar ytterligheterna på skalan av satsgrader (fullständiga satser och predikatslösa konstruktioner) på bekostnad av de mellanliggande satsgraderna particip, infinitiver och nominaliseringar. Att använda en viss mängd av passiva huvud- och bisatser istället för andra agentlösa konstruktioner är alltså inte atypiskt för svenska språkets karaktär.

Utöver de syntaktiska resonemangen kan tillfogas semantiska skäl. Att ge verben argument som inte finns i källtexten är nämligen, om inte de implicita verbargumenten är uppenbara, att göra översättningen till en egen tolkning – något som översättaren inte kan tillåta sig. Aktiva konstruktioner med det allmänna pronomenet *man* skulle i ovanstående sammanhang antagligen förvirra snarare än öka tydligheten, och *man* skulle i vilket fall som

helst inte kunna användas i samtliga fall i exemplet ovan, då det i så fall skulle ha syftat på olika personer. Ett krav i Europeiska kommissionens skrift *Att översätta EU-rättsakter: Anvisningar* (2005:9) är nämligen att *man* inte får syfta på olika personer i samma textavsnitt.

2.2.1.3 Syftningsproblem

En situation där syftningen ofta vållar problem i svenskan är vid satsförkortningar och andra satsmotsvarigheter, främst infinitivfraser. Det finns en tumregel – den s.k. subjeksregeln – som säger att det underförstådda subjektet (tankesubjektet) bör vara identiskt med satssubjektet. Emellertid finns det mängder av oproblematiska fall där så inte är fallet, bl.a. vid formellt subjekt och då satssubjektet utgörs av en satsförkortning (se *Språkriktighetsboken* 2005:313f). Problematiskt blir det först då satsförkortningen är ett adverbial eller ett initialt placerat fritt predikativ, och då den avsedda tolkningen inte är helt uppenbar. Tolkningen av tankesubjektets referens är nämligen i stor utsträckning beroende av kontexten och inte bara av den subjeksregel som svenska grammatikor beskriver. (*Språkriktighetsboken* 2005:313ff)

Enligt Egerland & Sandberg (2006a) återfinns motsvarande regel i franska grammatikor, även om man där är kategorisk i varierande grad. I Egerlands & Sandbergs (2006a) empiriska studie presenteras ett antal undantag från subjeksregeln i gérondif-konstruktioner, nämligen möjliga tankesubjekt (förutom satssubjektet) som bedömts som grammatiska av en grupp informanter.

I exempel 6 aktualiseras problematiken med subjeksregeln på franska och svenska.

Exempel 6

Le CESE demande le maintien de l'intervention de l'Union européenne en faveur des régions de l'UE qui quitteraient de manière statistique l'objectif 1 du fait de l'élargissement, **en ciblant l'appui européen** aux mesures destinées à favoriser ... (Rad 857)

I källtexten är det oklart vad som är det underförstådda subjektet till presensparticipet *ciblant*. Det skulle knappast kunna vara satssubjektet *Le CESE*; mer troligt är då den tänkta agenten till det direkta objektet verbalsubstantivet *le maintien*. Man kan också tänka sig *l'Union européenne*, alltså ett led som är ännu djupare inbäddat i nominalfrasen, som underförstått subjekt. Inget av dessa fall tas upp uttryckligen av Egerland & Sandberg (2006a, 2006b), men de förefaller vara de enda rimliga tolkningarna. Det föreligger dessutom ingen större skillnad i praktisk innebörd mellan de båda tolkningarna; i båda fallen syftar man på de institutioner som beslutar om EU-stöd.

Vad gäller översättningen står det klart att någon adverbial infinitiv, i stil med ”genom att inrikta EU-stödet”, inte kan användas. Dels för att svenskan då utesluter alla andra tankesubjekt än satssubjektet *EESK*, då subjeksregeln här är högst relevant, dels för att gérondif här snarast uttrycker en additiv koppling. För att på ett enkelt sätt lösa dessa båda problem kan översättaren använda sig av samordnade att-satser i passivum:

Exempel 6'

EESK begär att EU-stöd även fortsättningsvis ska ges till de regioner som på grund av den statistiska effekten inte längre har rätt till mål 1-stöd efter utvidgningen, **och att EU-stödet inriktas** på åtgärder som ska främja ... (Rad 857)

På detta vis undviker man problemet med oklara tankesubjekt, visserligen genom att utelämna de faktiska aktörerna till verbhandlingarna, men de är trots allt uppenbara i sammanhanget. Texten vinner således på utelämningen.

I följande exempel är svenskans subjeksregel starkare än franskans, varför det kan vara lämpligt att explicitgöra ett tänkt subjekt.

Exempel 7

Dans ce cas, il conviendrait de prévoir des dispositions visant à la suppression progressive des aides ou d'élever le seuil d'éligibilité au-dessus de 75 % du PIB **afin de répondre** aux besoins légitimes des régions sous-développées dans l'ensemble de l'UE. (Rad 873)

Därför bör det ordnas så att stödet till dessa regioner minskas successivt, eller så att gränsen för mål 1-stöd (f.n. 75 % av BNP) höjs, **för att stödåtgärderna ska tillgodose** de behov som faktiskt finns i EU:s mindre utvecklade regioner. (Rad 871)

Här är det implicita subjektet möjligen ett allmänt eller obestämt pronomen (av Egerland & Sandberg (2006a) omtalat som *le sujet générique ou arbitraire*), eller en referent som finns i kontexten (Egerland & Sandberg (2006a, 2006b) tar upp även detta fall). Subjektet till *répondre* skulle alltså antingen kunna vara det ekonomiska stödet i sig, eller EU, som betalar ut detta stöd. I översättningen blir subjektet det förstnämnda, men detta har ingen större betydelse för sakinnehållet, utan är mer en formell detalj. Det väsentliga är att texten uppfyller de grammatiska och logiska krav som man kan ställa på den, och inte att översättningen använder samma syntaktiska strukturer som källtexten.

2.2.1.4 Övriga problem i källtexten

Under denna rubrik kommer att diskuteras diverse problem i källtexten som inte hör till något av de tidigare behandlade områdena av språket. Följaktligen är de exempel som avhandlas i det följande mera typiska för det allmänt vaga och abstrakta språkbruk som kännetecknar käll-

texten och dess genre. Medan den svårtillgänglighet och komplexitet som beskrivits tidigare i vissa fall, och i någon mån, gått att förklara och berättiga kommer här att påvisas att texten även innehåller oklarheter och olämpliga uttryckssätt som är svårare att finna motiveringar för.

Följande exempel bevisar att Ehrenberg-Sundin (2000:172f) har täckning för sina påståenden om att det finns ett antal faktorer som avskräcker skribenter från att välja enklare formuleringar framför omständligare (om än mer eleganta) vändningar. Ehrenberg-Sundin menar bl.a. att traditionen i hög grad styr förvaltningspråket, och att rädslan för att avvika från genreförväntningarna har negativ inverkan i detta sammanhang. Några godtagbara anledningar att källtexten ser ut som den gör här verkar inte finnas:

Exempel 8

Aucune perspective claire n'a encore vu le jour en ce qui concerne l'avenir du soutien accordé au titre de l'objectif 2 après 2006. (Rad 882)

Det är fortfarande oklart vad som kommer att hända med mål 2-stödet efter 2006. (Rad 882)

Den utsmyckade formuleringen i källtexten (*Aucune perspective claire n'a encore vu le jour*) och flerordsprepositionen (*en ce qui concerne*) är uttryck för en högtravande och svårtillgänglig stil som sannolikt kan sättas i samband med de av Ehrenberg-Sundin (2000:172f) framförda förklaringarna.

Jämförelser av källtext och översättning i exempel 8 visar också att texten inte på något sätt förlorar vare sig i trovärdighet eller i klarhet på att den får en mer lättillgänglig språkdräkt; detta verkar tvärtom till textens fördel.

De största problemen i exempel 9 är den i allmänhet indirekta, svävande stilen och framför allt meningsbyggnaden som varken är idealisk från syntaktisk eller från tematisk synpunkt.

Exempel 9

*Le consensus social par le dialogue ainsi que l'existence d'organisations relais dans la société, autonomes, bien structurées et capables de fournir des services d'intérêt collectif tels que la représentation et l'information, peuvent être considérés aujourd'hui comme des conditions bien plus **propices au décollage économique** que des subventions.* (Rad 324)

Idag anser man att statsbidrag inte är lika **gynnsamma för den ekonomiska utvecklingen** som ett *socialt samförstånd baserat på en dialog, och självständiga, välstrukturerade länkkorganisationer som kan tillhandahålla tjänster av allmänt intresse, såsom representation och informations spridning.* (Rad 324)

Källtextens mening är tämligen vänstertung, med ett långt inledande subjektsled, vilket gör den svårläst och svåröverskådlig då det finita verbet kommer relativt sent. Det initiala ledet är

dessutom det tematiskt mest centrala (det tydligaste temat), vilket ger ännu en anledning att placera det senare i meningen, medan det led som står sist i källtextens mening närmast utgör bakgrunden i sammanhanget (det tydligaste temat) – helt i strid med tema-remaprintipen. Det ska sägas att franskan har större tolerans än svenskan mot rematiska inledningar (jfr Gettrup et al. 1986:78 där franskan jämförs med danskan), men översättningen vinner likväl på en omkastning av satsleden. För att erhålla en rimligare ledföljd i översättningen har en modulation använts (*plus propices à ... que – inte lika gynnsamma för ... som*), och adjektivet *gynnsamma* får ersätta nominalfrasen *conditions propices*.

I exempel 10 syns tydligt hur onödigt komplicerat språket i EU-texter ofta är.

Exempel 10

Les acteurs économiques et sociaux de la société civile, retenus en fonction de leur représentativité et de leur légitimité [...] doivent être associés pleinement et sans limitation tant à la conception, à la mise en œuvre qu'à l'évaluation des actions qui seront menées. (Rad 660)

Representativa och lämpliga aktörer från arbetsmarknadens och näringslivets parter [...] bör vara delaktiga fullt ut såväl i utformning och genomförande som i utvärdering av de åtgärder som vidtas. (Rad 660)

För det första används i källtexten en omständlig attributiv satsförkortning med en flerordspreposition och två nominaliserade adjektiv, istället för vanliga, enkla adjektivattribut som i måltexten. För det andra innehåller källtextens inledande nominalfras en smärre tautologi; *les acteurs économiques et sociaux* ('näringslivets och arbetsmarknadens parter') ingår alltid i vad man menar med den kollektiva benämningen *la société civile* ('det civila samhället'). Det senare ledet kan alltså strykas utan att information går förlorad.

I exempel 11 är det inte en onödigt krånglig språkform som är problemet, utan tankemässig oklarhet.

Exempel 11

Il y aura toujours, **pour des raisons objectives et subjectives**, des régions plus prospères que d'autres. (Rad 1026)

Det kommer alltid att finnas regioner med högre välbefinnande än andra, **av såväl objektiva som subjektiva skäl**. (Rad 1025)

Den här typen av svävande formuleringar, som egentligen inte säger någonting, skulle man som översättare allra helst vilja stryka helt, men det skulle knappast accepteras i en autentisk situation. Det är dessutom omöjligt att klargöra en från början oklar tanke, så även översättningen får dras med en del sådana här formuleringar.

2.2.2 Överföringsorienterade frågor

2.2.2.1 Språkstrukturella skillnader

2.2.2.1.1 Numerus

Ett område där källspråksinterferens ofta påverkar översättningen negativt är numerus-användning. Som Koutsivitis (1988:330f) påpekar har källspråkets numerusbruk stort inflytande på måltexten, och upprepad användning i kombination med stort behov av precision luckrar efterhand upp normer som tidigare, mer eller mindre kategoriskt, förbjudit ett visst numerus för ett visst ord. Detta stämmer i minst lika hög utsträckning för svenskan som för grekiskan, som tas upp av Koutsivitis. De följande exemplen är tänkta att belysa hur översättaren kan kringgå olämpligt numerusbruk (oftast pluralis) på olika sätt. De metoder jag har använt har dock det gemensamt att översättningen måste frigöra sig lite mer ifrån källtextens form, lämpligen genom någon lite mer indirekt översättningsmetod.

På flera ställen i källtexten stöter man på pluralformer som *économies*, som i många EU-texter helt enkelt översätts med svensk pluralis. I följande exempel har jag valt att undvika pluralformen genom en mer indirekt översättningsmetod.

Exempel 12

En réalité, ce terme décrit la coexistence de deux **économies** parfaitement distinctes ... (Rad 187)

I själva verket betecknar termen att det föreligger två helt separata [...] **ekonomiska sfärer** ... (Rad 187)

Den här sortens transposition – att förflytta betydelsen från substantivet i källtexten till adjektivet i översättningen och infoga ett nytt substantiv – påminner om vad Vinay & Darbelnet (1977:109) kallar *étoffement*. Men medan metoden i de exempel som Vinay & Darbelnet ger syftar till att förstärka ord som inte gärna kan stå för sig själv (ofta prepositioner, pronomen och konjunktioner), är anledningen i det här fallet att undvika ett inte helt idiomatiskt uttryck i måltexten.

I andra fall kan man klara sig undan problemet med enklare medel – genom att helt enkelt använda singularis istället för pluralis:

Exempel 13

... dans les pays candidats où **les besoins** de reconversion et de perfectionnement professionnel sont ... (Rad 579)

... i de kandidatländer där **behovet** av omskolning och vidareutbildning är ... (Rad 578)

Ingenting i utsagans sakinhåll förändras genom detta numerusbyte; det representerar ett perspektivskifte. I källtexten verkar det talas om två skilda behov – dels av omskolning och dels av vidareutbildning – medan den svenska texten framställer det som ett behov med två aspekter. Man kan också tänka sig den franska pluralformen motiveras av att det talas om flera länder, och därmed om flera individuella behov, i vilket fall översättningen snarare betonar att det är ett och samma behov som förekommer i de olika länderna. I båda fallen tycks det både mer logiskt och mer idiomatiskt med en svensk singularis.

I många fall går det alltså bra att översätta det plurala substantivet med singularis, så även när det gäller substantivet *politiques*, men det är uteslutet i exempel 14.

Exempel 14

... contradictions entre les différents **politiques** de l'Union européenne. (Rad 489)
... motsägelser mellan EU:s olika **strategier**. (Rad 489)

Här löses problemet med omöjliga pluralia på lexikal väg: istället för den mest uppenbara översättningen *politik* används *strategi*. Visserligen föreligger en viss betydelseskilnad mellan *politik* och *strategi*, men den är tillräckligt liten för att kunna accepteras som priset för en smidig svenska. Man hade förstås kunnat förfara på samma sätt som i exempel 12 (*étouffement*), men här verkar det lite svårare att hitta ett så generellt substantiv att kombinera med adjektivet *politiska* att man inte inskränker utsagans innebörd.

2.2.2.1.2 Demonstrativer och anaforiska pronomen

I exemplet nedan illustreras än en gång problemet med olämplig plural på svenska, samtidigt som det leder in på en helt annan problematik, som har att göra med den höga frekvensen av demonstrativer i franska. Ofta använder franskan demonstrativ artikel där svenskan istället utnyttjar bestämd artikel (Pedersen et al. 1989:186f), men i detta exempel skulle bestämd artikel fungera mindre bra.

Exempel 15

... **synergies** entre les actions entreprises au titre des Fonds structurels, les crédits aux investissements de la Banque européenne d'investissements et les capitaux privés disponibles. **Ces synergies** ont un fort potentiel ... (Rad 398)
... **samverkan** mellan strukturfondsåtgärder, investeringslån från Europeiska investeringsbanken och kapital från privata aktörer. **Sådan samverkan** har stor potential ... (Rad 399)

I begriplighetens namn valdes *samverkan* framför det något konstlade *synergi*, och singularis av *samverkan* fungerar alldeles utmärkt som motsvarighet till källtextens pluralis. Detta i synnerhet som det svenska substantivet är oräknebart, och alltså kan ha en kollektiv innebörd.

Problemet uppstår i andra meningens början, när källtexten med *Ces synergies* syftar tillbaka på den långa nominalfrasen i föregående mening. Att tillsammans med substantivet använda en demonstrativ artikel i pluralis (*de*) i översättningen är alltså uteslutet, och eftersom en dito i singularis (*cette*) skulle innebära att den heterogena aspekten av referenten förbises, tvingas man söka nya lösningar. Att översätta med *Sådan samverkan* ger en korrekt och smidig svenska, samtidigt som den olikformiga naturen hos referenten troget återges, trots att singularis används.

Exempel 16 är också relaterat till pronomen och anaforisk referens, men här har vi istället att göra med en sorts pronominalisering.

Exempel 16

Le CESE renouvelle tout d'abord ses appels [...]. **Il** considère que ... (Rad 507)

Till att börja med vädjar kommittén återigen [...]. **Kommittén** anser att ... (Rad 507)

Här kan svenskan svårligen använda ett pronomen för att syfta tillbaka på *kommittén*; varken *den* eller *de* fungerar tillfredsställande i detta sammanhang, allra helst som substantivet (och därmed även pronomenet i tredje person) ersätter ett pronomen i första person, då CESE är textens sändare.

Att upprepa substantivet kan alltså vara ett enkelt sätt att undvika problem med val av pronomen. Men översättaren kan även tvingas ta till mer sofistikerade metoder för att kringgå denna problematik:

Exempel 17

Les répercussions financières directes de l'élargissement [...] supposent que le plafond [...] devrait presque certainement être revu à la hausse. **Le Comité** soutient *cette perspective* qu'il considère comme une conséquence inévitable de l'élargissement. (Rad 790)

Inte heller här kan svenskan pronominalisera i samma utsträckning som franskan, och att upprepa substantivet så tätt inpå förra förekomsten skulle bli onaturligt. I dylika fall måste det anses befogat med en något friare översättning:

Exempel 17'

Utvidgningens direkta ekonomiska återverkningar [...] kommer med stor säkerhet att medföra att högstanivån [...] måste höjas. **Kommittén** vidhåller att *detta* är en oundviklig följd av utvidgningen. (Rad 790)

Till att börja med har en indirekt översättningsmetod liknande vad Vinay & Darbelnet kallar *dépouillement* (1977:194) använts, vilken kan beskrivas som motsatsen till *étouffement* (se exempel 12), nämligen i övergången *cette perspective* > *detta*. Vidare, eftersom *vidhålla* med fördel tar en att-sats som direkt objekt, ersätts den relativa bisatsen med en kompletiv bisats. På så sätt försvinner den andra referensen till kommittén och hela meningen blir dessutom tydligare och mer idiomatisk.

I exempel 18 föreligger samma grundläggande problem, men här kringgås svårigheterna att pronominalisera på annat sätt:

Exempel 18

Cette approche en termes de partenariat s'est avérée être un facteur déterminant de la réussite des actions de cohésion. Dès lors, le CESE plaide pour qu'elle constitue un vecteur essentiel de la politique de cohésion. (Rad 620)

Partnerskap har visat sig vara en avgörande faktor för att sammanhållningsåtgärderna skall ge goda resultat. Därför anser kommittén att detta koncept bör göras till ett av huvudinstrumenten för sammanhållningspolitiken. (Rad 620)

Pronomenet *elle* kan svårligen översättas med ett svenskt pronomen; *det* skulle vara helt entydigt, men inte riktigt idiomatiskt, varför svenskan kräver en mer utvidgad referent innehållande ett substantiv. Den utvidgade (fetstilta) frasen i källtexten gör sig däremot rentav bättre i komprimerad form i översättningen, där det ensamma substantivet fungerar alldeles utmärkt. Om man ser *koncept* som en fri översättning av *approche*, skulle man alltså kunna säga att en försiktig kompensationsstrategi utnyttjats här (en semantisk enhet flyttas från ett ställe till ett annat), för att en större följsamhet ska uppnås vad beträffar skillnaderna i referensbindning mellan språken.

I allmänhet verkar klart och idiomatiskt bruk av pronomen och demonstrativer oftast kräva en större hänsyn till språkskillnader i referensbindning. Det största (och mest intressanta) problemet vad beträffar pronomen tycks, av ovanstående exempel att döma, vara de fall där inget pronomen passar in i den svenska texten, och substantiv eller ellips måste användas som referens.

2.2.2.1.3 Species

De resonemang som fördes om numerus i 2.2.2.1.1 går i stor utsträckning att överföra till den grammatiska kategorin *species* (bestämthet). På grund av källspråksinterferens väljer översättaren lätt samma bestämdhetsform som i källtexten, vilket gör att måltexten kan få ett icke-idiomatiskt uttryck. Eftersom icke-idiomatiskt språk lätt blir oklart och svårt att ta till sig

är klarspråk i viss utsträckning avhängigt av idiomacitet, något som bevisar vikten av att frigöra sig från källtextens form där det ger en smidigare svenska.

Exempel 19 visar ett fall där speciesbruket i källtexten utan större problem skulle gå att överföra direkt till svenska, antagligen utan att läsaren reagerar alltför starkt, men där resultatet blir mer idiomatiskt om ett annat species används.

Exempel 19

Dans le même temps, **les nombreuses régions périphériques** (dont **les zones montagneuses** et **les îles**) ... (Rad 230)

Samtidigt kommer **många perifera områden** (såsom **bergsområden** och **öar**) ... (Rad 229)

Källtexten gör här bruk av vad som kallas generisk artikel (Pedersen et al. 1989:116) för att hänvisa generaliserande till de nämnda områdena. I detta sammanhang har svenskan vanligen obestämd form (eller i singularis ingen artikel alls) (Pedersen et al. 1989:116). Det franska uttrycksättet har alltså inte att göra med att de aktuella företeelserna skulle vara omnämnda tidigare.

Det vore som sagt inget språkfel att skriva *de många perifera områdena*, *bergsområdena* och *öarna*, men översättningen ovan ger en smidigare och mer naturlig svenska. På samma sätt förhåller det sig i exempel 20.

Exempel 20

... que la future politique de cohésion prenne en compte **les expériences passées** ... (Rad 816)

... att den framtida sammanhållningspolitiken tar hänsyn till **tidigare erfarenheter** ... (Rad 815)

I franska kan bestämd form användas introducerande, om den aktuella företeelsen på något sätt är given i situationen (Pedersen et al. 1989:114). I svenskan används hellre obestämd form, och i detta exempel skulle bestämd form i översättningen snarast ge intrycket av att man refererar till något som nämnts tidigare i texten. Att bestämd form i källtexten fungerar just här torde bero på att adjektivattributet ”i kraft av sina presuppositioner gör en introduktion överflödig” (Pedersen et al. 1989:114) – det presupponeras att det finns tidigare erfarenheter. Om inte adjektivet eller något annat attribut hade funnits, skulle det ha blivit svårare att använda bestämd form även på franska. Å andra sidan kan ju *erfarenheter* knappast vara något annat än *tidigare*, varför man kan ifrågasätta användningen av adjektivet i källtexten.

I följande exempel talas det om en hypotetisk eller framtida situation, vilket gör att svenskan måste använda obestämd istället för bestämd form, som i källtexten.

Exempel 21

Si l'adhésion à l'UE suffira, en soi, à améliorer les perspectives économiques des nouveaux pays comme de l'Union européenne des Quinze [...], le Comité estime en revanche peu probable, à défaut de **l'aide économique appréciable** fournie par les Fonds structurels, que les économies de ces pays soient en mesure de ... (Rad 136)

Även om de nya länderna, bara genom att ansluta sig till EU, förbättrar de ekonomiska utsikterna både för sig själva och för länderna i EU-15 [...], håller kommittén för osannolikt att de nya länderna, utan **ansenligt ekonomiskt stöd** från strukturfonderna, skulle kunna ... (Rad 136)

I detta exempel bestäms substantivet i källtexten av både adjektiviska attribut och en attributiv satsförkortning som fordrar användning av bestämd artikel. I Pedersen et al. (1989:114ff) förklaras att bestämd artikel alltid används vid determinativa relativsatser, och eftersom den attributiva satsförkortningen i exempel 21 kan ersättas av en determinativ relativsats (*que fournit (fournira) les Fonds structurels*) borde samma princip gälla här.

Att däremot på svenska skriva *det ansenliga ekonomiska stödet* skulle inbjuda till en oönskad tolkning, nämligen att nominalfrasen skulle syfta på något redan existerande ekonomiskt stöd till de aktuella länderna, vilket alltså inte är fallet. Detta framgår tydligt av futurumformen i början av den franska meningen, men eftersom presens används i översättningen kan denna information inte förmedlas på samma sätt i svenska. Istället är det användningen av obestämd form som visar att nominalfrasen refererar till en hypotetisk situation, och hela meningen till en framtida situation³.

Här blir det uppenbart hur detaljer som species utgör en viktig del av textens helhet, både vad gäller språkform och innehåll. Därför är det nödvändigt att ägna dem tillräcklig uppmärksamhet; som dessa exempel visar har de betydelse inte bara för hur idiomatisk texten blir (exempel 19 och exempel 20) utan även för vad texten faktiskt säger (exempel 21).

2.2.2.1.4 Komparation av adjektiv

Komparation är precis som numerus och species ett område där franskans och svenskans system ser väldigt lika ut, vilket ofta leder till en alltför forminriktad överföring som inte alltid ger det bästa resultatet. Detta illustreras i följande exempel.

Exempel 22

... afin de gérer **des petits projets**. (Rad 1125)

... i syfte att sköta **mindre projekt**. (Rad 1123)

Även om positiv i detta exempel hade blivit fullt begripligt fungerar komparativ här bättre än positiv på svenska, och man får ett mer idiomatiskt språk. Vinay & Darbelnet (1977:128f) tar

³ Texten är skriven innan utvidgningen till 25 medlemsstater som ägde rum 1 maj 2004.

upp just detta fall av skillnad i komparationsgrader (positiv i franska – komparativ i engelska), och förklarar att engelskan föredrar det relativa i den implicita jämförelsen, medan franskan gynnar det absoluta i positivformen. Vad Vinay & Darbelnet säger om engelskan tycks alltså, föga förvånande, gälla även för svenskan.

En pendang till ovanstående exempel återfinns i exempel 23:

Exempel 23

... qui détériorent encore la situation des régions **relativement pauvres**. (Rad 1393)

... som ytterligare förvärrar situationen för de **fattigare** regionerna. (Rad 1392)

Översättningen *de relativt fattiga regionerna* skulle ha lämnat utrymme för en misstolkning av adverbet *relativt* som synonymt med *ganska*. Som synes har svenskan tillgång till smidigare uttrycksmedel än franskan i detta fall; betydelsen i det lexikala elementet i franskan (adverbet *relativement*) kan i svenskan uttryckas på grammatisk väg genom en komparativform. Detta är alltså ett exempel på vad som kallas *nivåbyte* eller *level shift* (Ingo 1991:169ff).

Dessa två exempel visar för det första vilken betydelse detaljerna har för idiomiciteten och vilka enkla medel som kan användas för att göra översättningen mer idiomatisk, och för det andra att dessa fall där käll- och målspråket har motsvarande böjningsformer, men inte exakt samma sätt att använda dem, är lätta att förbise.

2.2.2.2 Normer och interferens i terminologiska frågor

De terminologiska problem som jag har hittat kan i grova drag delas in i tre grupper, dels de fall där ett terminologiskt bruk har hunnit etableras (2.2.2.2.1), dels de fall där terminologin inte är etablerad än, men där tendenser finns åt ett eller flera håll (2.2.2.2.2), och dels de fall där etablerad terminologi saknas (2.2.2.2.3). Koutsivitis (1988) gör en uppdelning av den juridiska texten i tre skikt, nämligen standardformuleringar (*formules standardisées*), som det inte finns så mycket av i min källtext, då den egentligen inte är någon juridisk text, facktermer (*termes techniques*), och fri text (*texte libre*). Problemet med denna uppdelning är just att terminologin inte alltid är lika etablerad, och det är inte alltid självklart hur man ska hantera de termfrågor som hör till de senare två av mina kategorier (2.2.2.2.2 och 2.2.2.2.3).

2.2.2.2.1 Etablerad terminologi finns

Ett vanligt problem i de terminologiska frågor där språkbruket är någorlunda enhetligt är att den terminologi som finns är antingen ogenomskinlig eller icke-idiomatisk, eller både och.

För det mesta finns det dock inte så mycket översättaren kan göra åt detta, utan den terminologi som finns måste förstås användas, eventuellt i kombination med förklarande explicitgöranden. Några verkliga tillägg kan dock inte tillåtas i den här diskursen, varför man i hög grad får förlita sig på att läsaren redan är insatt i, eller sätter sig in i, aktuell terminologi.

Flera olika strategier har tillämpats i följande exempel:

Exempel 24

... dans le respect des principes fondamentaux qui ont soutenu les actions de cohésion menées depuis 1988 et qui doivent continuer à constituer la base des actions de cohésion: **concentration, programmation, additionnalité et partenariat.** (Rad 850)

... med beaktande av de grundläggande principer som sedan 1988 legat till grund för sammanhållningsåtgärderna och som även bör ligga till grund för åtgärder i fortsättningen: **koncentrering av stödåtgärderna, programbaserad politik, additionalitet och partnerskap.** (Rad 849)

Den första termen *koncentrering* har i översättningen försetts med en förklaring (*av stödåtgärderna*), som inte ska räknas som ett tillägg utan mer som ett explicitgörande. En mer ordagrann översättning av den andra termen *programmation* vore *programplanering*, men jag har valt att istället ge en tydligare bild av vad som åsyftas. Just översättningen av denna term kan sägas ligga på gränsen för hur mycket man kan tillåta sig att avvika ifrån källtexten. Den tredje och den fjärde termen (*additionalitet* och *partnerskap*) har specifika innebörder i EU-sammanhang och är dessutom tämligen vanliga, varför de kan översättas helt ordagrant. Hur transparenta och idiomatiska de är kan förstås diskuteras, men att ändra i befintlig terminologi är givetvis inget som en enskild översättare kan göra. Dessa två termer är tydliga exempel på att nya svenska termer ofta blir resultatet av språkanvändningen i översättningar som ligger alltför nära källtexten.

Samma sak påvisas i exempel 25:

Exempel 25

Le modèle social européen et la notion d'économie sociale de marché restent au cœur des dispositions économiques et sociales de l'Union européenne. (Rad 423)

Den europeiska sociala modellen och en social marknadsekonomi är centrala drag i EU:s ekonomiska och sociala bestämmelser. (Rad 423)

I ett kapitel som heter just *Le modèle social européen* framgår att *den europeiska samhällsmodellen* vore en bättre svensk översättning av denna term, men när terminologin redan är etablerad finns det inte så mycket till val.

Exempel 24 och exempel 25 tydliggör en stor del av problemet, men inte hela. Även när det finns etablerade svenska termer med precis rätt innebörd, tenderar EU-översättare att ibland göra ordagranna översättningar av de franska termerna:

Exempel 26

L'autre grande priorité concerne les infrastructures de base, prises au sens large: voies de communication, **réseaux de télécommunication**, ... (Rad 591)

Den andra stora prioriteten gäller grundläggande infrastruktur i vid bemärkelse – samfärdsleder, **telenät**, ... (Rad 591)

I de parallelltexter jag undersökt är det inte ovanligt att *réseaux de télécommunication* översätts med *telekommunikationsnät*, trots att det uppenbarligen är *telenät* som avses. Detta är ännu ett tecken på att källspråksinterferensen är olämpligt stor i EU-översättningar.

2.2.2.2 Terminologi under framväxt samt EU-jargong

I följande exempel aktualiseras en term där språkbruket vacklar:

Exempel 27

Le consensus social par le dialogue ... (Rad 324)

... **socialt samförstånd** baserat på en dialog ... (Rad 326)

En tendens finns att använda just *socialt samförstånd*, men även *social enighet* och *konsensus i samhället* förekommer i EU-texter. Kanske ska detta ses som ett tecken på att vi inte befinner oss i skiktet av facktermer (*termes techniques*) utan närmare den fria texten (*texte libre*) med Koutsivitis terminologi (1988). Ingen av dessa tre termer verkar dock vara så mycket bättre än någon annan, varför det ter sig lämpligt att utnyttja den mest använda.

I själva verket tycks det vara ganska vanligt att de fall där man befinner sig mellan de två skikten präglas av en terminologi som är under framväxt, eller ett uttryck som är på väg att bli en del av EU-jargongen. Av denna anledning är det viktigt att ha tillgång till aktuella parallelltexter att konsultera.

I nedanstående exempel är det tveksamt om det verkligen rör sig om en term i egentlig betydelse:

Exempel 28

... un développement plus **polycentrique** de l'espace communautaire. (Rad 1245)

... en gemenskap där det rymms **många** utvecklingscentra. (Rad 1245)

Detta är snarare ett jargonguttryck, men det är (fortfarande) så pass ovanligt att det kan behandlas som fri text, och därmed översättas enligt ovan.

Ibland är EU-jargongen så pass utbredd att det närmast kan ses som ett brott mot normer och förväntningar att t.ex. använda en annan kollokation än den allmänt brukade:

Exempel 29

... retards dans la **mise en oeuvre des programmes** ... (Rad 486)

... dröjsmål vid **genomföranden av program** ... (Rad 486)

Även om *genomförande av program* inte är det mest idiomatiska uttrycket i ”vanlig” svenska, så är det en kollokation som närmast kan sägas ingå i EU-jargongen, liksom *genomförande av politik*.

Den här typen av språkbruk är vad man kan vänta sig som ett resultat av den flerspråkiga rättsordningens inflytande på de enskilda språken. Kanske kommer dessa uttryck så småningom att upplevas som helt idiomatiska även utanför EU-kretsar.

2.2.2.2.3 Etablerad terminologi saknas

I de terminologiska frågor där något konsekvent språkbruk inte har hunnit etableras kan översättaren välja att använda någon av de termer som förekommer, eller finna en egen term, vilket förstås kräver att den är transparent och att det framgår att det rör sig om samma begrepp som tidigare refererats till med andra termer.

Exempel 30

Dans un contexte de mondialisation économique croissante, seule une meilleure **gouvernance** assurera l'avenir de la politique de la cohésion, étant donné que sa valeur ajoutée en dépend. (Rad 492)

En rad olika svenska termer används för det franska *gouvernance*, bl.a. *styrelseformer*, *styrning* och *förvaltning*. Problemet med *styrelseformer* är att det för tankarna till begrepp som statsskick och statsform, som det inte alls handlar om här. I övrigt är det en god idé att bilda en sammansättning med *styrelse*, och det säger mer om vad som ryms i termen än både *styrning* och *förvaltning*. Inte heller *styre* fungerar tillfredsställande. Mitt förslag är:

Exempel 30'

Med en ekonomisk globalisering som bara ökar krävs det bättre **styrelsesätt** för en tryggad framtida sammanhållningspolitik; sammanhållningspolitikens mervärde beror på styrelsesättet. (Rad 492)

Även *styrelsesätt* har vissa konnotationer som får en att tänka på statsskick, men i mindre utsträckning än *styrelseformer*. Frågan är förstås om inte denna termfråga egentligen borde sortera under skiktet fri text.

Följande exempel är ett tydligt fall på en ordkombination som inte hunnit få termstatus:

Exempel 31

... **organisations relais** [...] autonomes, bien structurées ... (Rad 325)
... självständiga, välstrukturerade **länkorganisationer** ... (Rad 327)

Att denna term ännu inte är etablerad ens i franskan märks t.ex. på att bestämningen (*relais*) förekommer både som ett attributivt substantiv, och som en prepositionsfras (*organisations de relais*). De svenska termer jag har hittat är *förmedlarorganisationer* och *förbindelseorganisationer*, som är ungefär likvärdiga i genomskinlighet. Vad gäller idiomacitet överträffas de i någon mån av mitt förslag *länkorganisationer*, varför det senare bör vara att föredra.

2.2.3 Målspråksorienterade frågor

2.2.3.1 Textlingvistiska frågor i måltexten

Ett klart och tydligt språk kräver inte enbart begriplighet och entydighet i användningen av termer och andra lexikala element, utan även relevant och idiomatiskt bruk av de medel som skapar kohesion i texten. Hit hör tematiska frågor, dvs. informationsstrukturen inom meningen, satsen och frasen, liksom konnektivbindning, dvs. de logiska sambanden mellan satser och meningar, och referensbindning, dvs. sambanden mellan referenterna i texten. Vissa problem relaterade till pronomen och anaforisk referens har redan berörts i 2.2.2.1.2, och detta avsnitt kommer därför endast att behandla andra textlingvistiska frågor.

2.2.3.1.1 Tematik

Gettrup et al. (1986:77f) hävdar att det inom tematiken föreligger vissa skillnader mellan franskt talspråk, där tema-remaprintipen styr syntaxen i större utsträckning (bl.a. genom diverse presenteringskonstruktioner), och franskt skriftspråk, där toleransen mot rematiska inledningar är större. De menar även att dessa är vanligare i franskt skriftspråk än i danskt, en iakttagelse som rimligen bör kunna utvidgas till att även gälla språkparet franska-svenska.

Dessa skillnader måste alltså beaktas i översättningarna, vilket inte sällan innebär att den syntaktiska strukturen måste modifieras för att bästa resultat ska uppnås. Tematiken samspelar dessutom ofta med faktorer som vänster- respektive högertyngd, såsom här:

Exempel 32

Les engagements de la Charte européenne des petites entreprises ainsi que les considérations sur la qualité des services publics, réaffirmés à Barcelone, doivent aussi être intégrés au débat sur les priorités. (Rad 288)

I debatten om prioriteringarna bör hänsyn även tas till de löften som avges i den europeiska stadgan för småföretag och de frågor som gäller kvaliteten på de offentliga tjänsterna, ämnen som återigen betonades i Barcelona. (Rad 287)

I denna översättning har temat, som i källtexten står sist, flyttats till fundamentet, medan det tunga och rematiska satsled som i källtexten är subjekt har blivit en finalt placerad prepositionsfras. Vad som skulle ha vållat problem vid en direkt överförd syntax är alltså inte en adverbial svans efter remat, då sådana är helt normala i svenskan (Ekerot 1995:108), utan att fundamentet skulle ha blivit rematiskt, något som lättare accepteras i franskan. Vidare gagnar denna transformation inte enbart den tematiska strukturen utan även högertyngden, som gör meningen mer lättsmält. Detsamma gäller i exempel 33:

Exempel 33

Dans certains pays adhérents, le sort de minorités ethniques souvent marginalisées, sans emploi et sans accès à l'éducation, comme les Roms, est une source majeure de préoccupation. (Rad 557)

Ett stort bekymmer i vissa anslutande länder är situationen för etniska minoriteter – såsom romerna – som ofta blir marginaliserade, arbetslösa och utan tillgång till utbildning. (Rad 557)

Här var det lämpligt att flytta det understrukna temat till fundamentet, och det kursiverade adverbialt kunde placeras som bestämning till subjektfundamentet. Genom den syntaktiska omflyttningen som här gjorts blir meningen mindre vänstertung och informationsstrukturen underlättar läsningen, istället för att försvåra den.

Nedan exemplifieras att tema-remat-principen är relevant på flera nivåer.

Exempel 34

Cependant, ce n'est pas **en limitant arbitrairement la liberté d'implantation des entreprises qu'on y parviendra le mieux** mais ... (Rad 209)

Bästa sättet att åstadkomma detta är dock inte att godtyckligt inskränka möjligheterna att etablera företag, utan ... (Rad 209)

Remat i meningen är detsamma i källtexten och översättningen (och kommer efter det utdrag som framställs ovan), men inom det tema som här återges finns likväl en tematisk och en

rematisk tyngdpunkt, och de är olika placerade i käll- och måltext. Det understrukna partiet är det som hänvisar till föregående mening, och således det mest tematiska ledet i meningen, varför det med fördel placeras initialt i svenskan.

I nedanstående exempel är det remat som är tudelat:

Exempel 35

Les partenaires devront donc **jouer un rôle consultatif** et n'auront pas de pouvoir de décision. (Rad 709)

De skall nämligen *inte ha beslutanderätt*, utan skall **ha en rådgivande funktion**. (Rad 708)

Temat är understruket, och helt oproblematiskt här. Inom remat (verbfrasen) tycks det som om det negerade ledet (kursiverat) är mindre tematiskt än det icke-negerade (fetstilt), varför en omkastad ordning känns motiverad i översättningen. Den tematiska tyngdpunkten ligger alltså på det icke-negerade ledet, och då förefaller det mer naturligt att placera det sist i den svenska meningen.

2.2.3.1.2 Konnektivbindning

Ett element i ett klart språk är en tydlig konnektivbindning, och att åstadkomma en sådan faller inte sällan på översättarens lott, då vissa kopplingar inte explicit görs på samma sätt, och i samma situationer, i olika språk. Enligt Vinay & Darbelnet (1977:222f) är konnektivbindningen i allmänhet oftare implicit i engelska texter än i franska. Det kan förstås diskuteras om normskillnader inom konnektivbindning, och inom textlingvistiska frågor i allmänhet, har mest att göra med språkens släktskap eller med skrivkultur, men enligt mina egna erfarenheter behöver svenska texter ofta mer explicit konnektivbindning än franska, vilket skulle tyda på att skrivkulturen har större betydelse än det språkliga släktskapet här.

Svårigheten i detta sammanhang är alltså för det första att inse var konnektivbindningen behöver explicitgöras, och för det andra att avgöra hur mycket som kan tydliggöras utan att översättningen blir en fri tolkning av källtexten. I nedanstående exempel är det uppenbart att kopplingen behöver uttryckas genom en konnektor, och att det utan tvekan rör sig om en koncessiv koppling:

Exempel 36

Première puissance industrielle et commerciale du monde, l'Union européenne, depuis 20 ans, apparaît toujours comme un outsider ... (Rad 364)

Trots att *EU är världens främsta industri- och handelsmakt* har unionen i 20 år framstått som en outsider ... (Rad 363)

Den enda explicita konnektorn i källtexten är *toujours*, som här enbart signalerar en temporal koppling. Den koncessiva kopplingen måste läsaren av källtexten alltså rekonstruera utifrån sin förståelse av meningens delar. Genom att en konnektor införs i översättningen förstår läsaren redan från början vilken logisk relation som råder mellan satserna.

Nästa problemtyp är att en explicit konnektor förekommer, men i sammanhanget är så pass vag att den logiska relationen inte framgår så tydligt som önskvärt är:

Exempel 37

S'il faut admettre que les entreprises ont tout intérêt à être situées dans le centre économique, les politiques de cohésion économique et sociale doivent s'efforcer d'accroître le pouvoir d'attraction des régions périphériques. (Rad 204)

Konjunktionen *si* används här inte i konditional betydelse, utan uttrycker snarare någon slags svag koncessivitet (jfr Pedersen et al. 1989:58f). Exakt hur denna lämpligast uttrycks på svenska är inte självklart. Om man väljer att inte överföra språkhandlings verbet *admettre* skulle man kunna få något i stil med:

Exempel 37'

Visserligen är det en fördel för företag att vara belägna i den ekonomiska medelpunkten, **men** den ekonomiska och sociala sammanhållningspolitiken bör syfta till att göra ytterområdena mer attraktiva från företagsynpunkt.

Ytterligare eftertanke väcker frågan om det verkligen föreligger något koncessivt förhållande mellan dessa sats. Satserna tycks snarare vara förbundna genom någon annan koppling; att ytterområdena bör göras mer attraktiva är i allra högsta grad förenligt med att det finns fördelar med att vara belägen i den ekonomiska medelpunkten. I själva verket beror det förra på det senare, och det mest logiska blir därför att använda en kausal konnektor, i det här fallet *därför*:

Exempel 37''

Det är **förstås** en fördel för företag att vara belägna i den ekonomiska medelpunkten, och **därför** bör den ekonomiska och sociala sammanhållningspolitiken syfta till att göra ytterområdena mer attraktiva från företagsynpunkt. (Rad 204)

Utöver det kausala *därför* har ännu en konnektor introducerats här: det modala adverbet *förstås*, som har samma funktion som språkhandlings verbet i källtexten – att antyda att meningens första sats är en naturlig och väntad tanke med lågt rematiskt värde. Som synes är det inte alltid trivialt att hitta lämpliga konnektorer för att texten ska bli så begriplig som möjligt, och källtexten har heller inte alltid de bästa och tydligaste lösningarna.

Problematiken i följande exempel gäller den otydliga referensen hos den fetstilta frasen.

Exempel 38

Cela [...] place le développement des ressources humaines au coeur de la future stratégie de cohésion économique et sociale. **Mis sur le même plan**, l'élargissement et le processus de mondialisation risquent fort d'avoir comme conséquence ... (Rad 167)

Detta [...] innebär att utvecklingen av mänskliga resurser kommer bli en huvuduppgift för den framtida politiken i fråga om ekonomisk och social sammanhållning. Risker är överhängande att utvidgningen **i kombination med** globaliseringsprocessen får till följd att ... (Rad 165)

Det är en aning otydligt om denna fras syftar framåt eller bakåt i texten, alltså om den ska tolkas som en konnektor som förbinder de två satserna eller om den är en attributiv satsförkortning som bestämmer den efterföljande nominalfrasen. Mycket (bl.a. övriga språkversioner) tyder dock på det senare alternativet, och det är så jag har valt att översätta. Men problematiken framgår ändå tydligt här, nämligen möjligheten till två tolkningar av källtexten och nödvändigheten att välja en av dem i översättningen. Att hitta en exakt lika otydlig formulering i målspråket ter sig nästintill omöjligt, och därmed tvingas tyvärr översättaren att utelämna något som finns i källtexten.

2.2.3.2 Idiomaticitet i måltexen samt indirekta metoder

Som tidigare påpekats har idiomaticitet den egenskapen att det riktar uppmärksamheten från språkformen mot innehållet och gör innehållet lättare att ta till sig, och därigenom blir texten mer begriplig. Att eftersträva idiomaticitet är alltså inte enbart en estetisk eller retorisk ambition, utan även en ambition att gynna klarspråket.

En viktig poäng är förstås att utnyttja de idiomatiska uttryck som finns i målspråket istället för att försöka översätta källspråkets formuleringar ord för ord:

Exempel 39

... **délocalisations d'entreprises d'un site vers l'autre**, "chasse aux primes" et distorsions de concurrence. (Rad 314)

... **företagsflytt**, bidragsjakt och snedvriden konkurrens. (Rad 313)

Just sammansättningar är i svenskan ett användbart medel för att erhålla idiomatiska formuleringar, och de utelämnade adverbialen *d'un site* och *vers l'autre* ger faktiskt ingen information som inte finns i den svenska sammansättningen *företagsflytt*. Även den andra sammansättningen *bidragsjakt* visar att det inte sällan finns användbara idiomatiska uttryck som gör direktöversättningar onödiga och olämpliga.

I övrigt går idiomatiskt språk ofta att uppnå genom att en mer indirekt översättningsmetod utnyttjas. I följande exempel är det en modulation som gör att en icke-idiomatisk avledning (*ojämlikhet*) kan undvikas:

Exempel 40

- ... pour la coopération transnationale en matière de lutte contre les discriminations et **inégalités** sur le marché de l'emploi. (Rad 1815)
- ... för internationellt samarbete i kampen mot diskriminering och **för jämlikhet** på arbetsmarknaden. (Rad 1815)

Att skriva *kampen [...] mot ojämlikhet* vore icke-idiomatiskt, på gränsen till dålig svenska. Ett ofta förespråkade (se t.ex. *Fight the fog: how to write more clearly* 1998:9) klarspråksgrepp är dessutom att undvika onödiga negationer. Frasen *mot ojämlikhet* innehåller visserligen inte två rena negerande semem (som i t.ex. *inte underlåta*), men eftersom *för jämlikhet* uttrycker samma tanke utan negationer och dessutom på ett mer idiomatiskt sätt, är denna formulering klart att föredra.

Även i följande exempel är problemet olämpliga avledningar, men här är lösningen vanliga transpositioner (byte av ordklass):

Exempel 41

- L'objectif de la politique de cohésion doit continuer à être, d'une part, de réduire les effets des handicaps structurels (**éloignement, insularité, ...**) (Rad 1029)
- Istället bör sammanhållningspolitikens mål även fortsättningsvis vara att för det första minska konsekvenserna av strukturella problem (för t.ex. **isolerade regioner och öar**) (Rad 1028)

Franskans benägenhet att nominalisera blir uppenbar i verbalsubstantivet *éloignement* (som här dock till betydelsen påminner mer om en avledning av adjektivet *éloigné*) och i adjektivsubstantivet *insularité*. Om den första nominaliseringen skulle gå att åstadkomma även på svenska, så gäller det i varje fall inte den andra – *insularitet* vore nästintill obegriplig svenska. Den nominala karaktären illustreras även i exempel 42, liksom hur transpositioner kan utnyttjas för att åstadkomma ett mer verbalt och konkret och därmed klarare språk i översättningen.

Exempel 42

- ... comme l'**expression** d'un attachement aux valeurs de solidarité ... (Rad 264)
- ... för att **visa** att man värdesätter solidaritet ... (Rad 264)

Den första nominaliseringen blir enkelt en infinitiv, och den andra ett finit verb med *man* som subjekt. För att nå fram till det idiomatiska verbet *värdesätta* måste man dock frigöra sig från

den syntaktiska strukturen och låta de semantiska enheterna i källtexten ta den grammatiska form som passar måltexten bäst.

2.3 Diskussion

Mitt arbete med översättningen och analysen har lett fram till ett antal generella iakttagelser. Den första framkommer logiskt nog tydligast i 2.2.1, och gäller källtextens komplexitet och kvalitet som begränsande faktorer. Komplexiteten gör att det finns gränser för hur mycket texten kan förenklas utan att innehållet förvanskas; abstrakt och komplext innehåll kan inte förmedlas med lika enkelt språk som ett konkret och okomplicerat innehåll. Således blir det uppenbart i 2.2.1.1 att flerordsprepositioner bör undvikas där det går, men ibland tvingas man utnyttja sådana för att sammanfoga fraser. Flerordsprepositioner kan förstås vara helt förenliga med ett klart och enkelt språk, men ofta används de där tankeredan inte är så tydlig som man kunde önska (se bl.a. exempel 4). I sådana fall är det källtextens kvalitet som är den begränsande faktorn och inte dess komplexitet. Resonemanget för flerordsprepositioner kan i viss mån överföras till passivum i egenskap av konstruktion att undvika, då relevansen ofta kräver ett mer abstrakt språk med passiva konstruktioner istället för de mer konkreta aktiva varianterna. Givetvis bör man även här undvika onödigt abstrakt språk; ofta kan man explicitgöra den semantiska agenten genom att använda aktiv diates utan att det innebär en tolkning, och ibland kan man använda man-konstruktion istället för passivum. Det händer förstås att passivum missbrukas och används för att dölja oklarheter, och då är det återigen källtextens kvalitet som sätter gränsen för hur bra översättningen kan bli. Men trots allt utgör passivum en viktig del av ett naturligt svenskt språkbruk, i synnerhet i den aktuella typen av text, där konstruktionen har sin säkra plats. I allmänhet kan sägas att mycket kan göras för att förbättra texten i övergången från käll- till målspråk, men som synes bl.a. i exempel 11 kan det tyvärr finnas brister som även översättningen måste dras med, och som begränsar hur bra denna kan bli.

Utöver att försöka neutralisera de oklarheter och brister som kan finnas i källtexten, måste översättaren förstås bemöda sig om att inte ge upphov till några nya. Eftersom svenska och franska ofta är relativt lika till strukturen, och eftersom det ställs krav på formmässig konformitet, lockas man lätt att underskatta de strukturella skillnader som föreligger mellan språken och göra alltför formella översättningar. Som synes i 2.2.1.3 och hela 2.2.2, och här leds man in på den andra iakttagelsen, är det nämligen lätt hänt att oklarheter och icke-idiomatiska uttryck uppstår just när överföringen görs alltför slaviskt. Att avvika från

källtexten är förstås inget självändamål, men tillräcklig hänsyn måste tas till de språkstrukturella skillnader som försvårar en mer direkt översättning. I kapitel 2.2.2.1 visas att språken ofta har motsvarande böjningskategorier, men lite olika sätt att använda dem, vilket i många fall är lätt att förbise. I sådana fall är alltså en lite friare översättning befogad. Det viktiga är trots allt en måltext som är grammatiskt och logiskt koherent, och inte att den grammatiska strukturen är densamma i käll- och måltext. Ofta är det inte heller några stora syntaktiska omstruktureringar som krävs, utan små, enkla justeringar räcker för det mesta för att ett klart, korrekt och idiomatiskt språk ska erhållas. De till synes små detaljerna är mycket relevanta för översättningen, inte bara vad gäller klarhet, språkriktighet och idiomatitet utan även vad gäller innehållet, alltså vad texten faktiskt säger (se t.ex. slutet av kapitel 2.2.2.1.3).

Även i 2.2.2.2 framträder tydligt den ovan behandlade dualismen mellan nivån där utrymme finns för förbättringar (2.2.2.2.2 och 2.2.2.2.3) och nivån där översättaren måste foga sig i de begränsningar som utgörs av källtextens komplexitet och kvalitet samt gällande normer och förväntningar och övrig intertextuell påverkan (2.2.2.2.1).

Den tredje av de mer generella iakttagelserna gäller de textlingvistiska frågorna. Här är läsarhänsyn ett nyckelord; klarspråksambitionen innebär att man bör underlätta för läsaren med hjälp av relevant tematisk struktur, tydlig konnektivbindning samt entydig och lättfattlig referensbindning. På samtliga dessa områden måste översättaren undersöka var bearbetning behövs, och i vilken omfattning denna ska ske. Översättningen måste fortfarande vara så trogen källtexten som möjligt, och de avvikelser som görs måste vara motiverade. För att de textlingvistiska bearbetningarna ska kunna utnyttjas till fullo som klarspråksgrepp måste emellertid siktet höjas över de formella översättningarnas nivå, där man översätter substantiv med substantiv, konjunktion med konjunktion och fras med fras. Punktregeln utgör helt klart en begränsning här, då meningen inte på något sätt är en självständig och fristående enhet, och även här illustreras ovannämnda dualism.

En iakttagelse som illustrerats genom stora delar av 2.2 (främst 2.2.3.2 men även merparten av 2.2.2) gäller idiomatitet som klarspråksfrämjande medel. Även om idiomatitet förstås också har ett visst estetiskt värde är det inte desto mindre en förutsättning för att läsarens uppmärksamhet ska riktas mot innehållet och inte formen, vilket torde vara en av översättarens huvuduppgifter. Om läsaren besväras av det språkliga uttrycket blir också innehållet svårare att ta till sig, vilket gör texten mindre tillgänglig, varför idiomatitet och klarspråk går hand i hand.

Referenser

Källtext:

L'avenir de la politique de cohésion – contributions du CESE au débat, 2004. Luxemburg: Office des publications officielles des Communautés européennes.
<http://www.eesc.europa.eu/documents/publications/pdf/booklets/CESE-2004-005-FR.pdf>

Skriftliga källor:

- Bergholm, Erika, 2005: *Källspråk på klarspråk*. Stockholm: Stockholms universitet. Tolk- och översättarinstitutet.
- Björnsson, Carl Hugo & Hård af Segerstad, Birgit, 1979: *Lix på franska och tio andra språk*. Stockholm: Pedagogiskt centrum.
- Bülow-Møller, Anne Marie, 1989: *The Textlinguistic Omnibus: A survey of Methods for Analysis*. København: Handelshøjskolens Forlag.
- Bästa språket – en samlad svensk språkpolitik. Regeringens proposition 2005/06:2*, 2005. Stockholm: Utbildnings- och kulturdepartementet.
- Edgren, Håkan, 2000: Hot och verklighet. Om EU-svenskan som hotbild. I: Melander, Björn (red.): *Svenskan som EU-språk*. Uppsala: Hallgren & Fallgren Studieförlag AB. S. 77–99.
- Egerland, Verner & Sandberg, Vesta, 2006a: Une règle qui n'en n'est pas une? [sic!] Sur la référence du sujet implicite dans le gérondif français et le 'gerundio' italien. I: *Moderna språk. Volym C Nummer 2*. Riksföreningen för Lärarna i Moderna Språk. S. 303–314.
- Egerland, Verner & Sandberg, Vesta, 2006b: *La référence pragmatique et syntaxique. Sur les contraintes interprétatives du sujet implicite des constructions détachées en français et en italien* (otryckt). Lund: Språk- och litteraturcentrum.
- Ehrenberg-Sundin, Barbro, 2000: Internationellt klarspråksarbete – en grund för bättre EU-texter? I: Melander, Björn (red.): *Svenskan som EU-språk*. Uppsala: Hallgren & Fallgren Studieförlag AB. S. 144–177.
- Ekerot, Lars-Johan, 1995: *Ordföljd, tempus, bestämdhet*. Malmö: Gleerups. S. 42–127.
- Ekerot, Lars-Johan, 2000: Klar komplexitet. Om språkform och begriplighet vid översättning av författningstexter. I: Melander, Björn (red.): *Svenskan som EU-språk*. Uppsala: Hallgren & Fallgren Studieförlag AB. S. 46–76.

- Fight the fog: how to write more clearly*, 1998. Bruxelles/Luxembourg: The European Commission Translation Service.
- Gettrup, Harald, Herslund, Michael, Pedersen, John & Schnack, Arne, 1986: *Sprog & tekst. Studiebog i sagtekstanalyse*. København: Københavns universitet.
- Hellspong, Lennart & Ledin, Per, 1997: *Vägar genom texten – Handbok i brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Hofman, Geertrui, 2003: *Har det hänt något på klarspråksfronten? En synkron och diakron jämförelse av svenska EU-direktiv*. Gent: Universiteit Gent.
- Ingo, Rune, 1991: *Från källspråk till målspråk*. Lund: Studentlitteratur.
- Koivisto, Johanna, 2002: *Lättläst och begripligt om EU? En studie i svårighetsgraden hos EU-reportagen i två svenskspråkiga morgontidningar*. Tammerfors: Tammerfors universitet.
- Koutsivitis, Vassilios G., 1988: *La traduction juridique. Etude d'un cas: la traduction des textes législatifs des Communautés européennes, et en particulier à partir du français vers le grec*. Paris: L'université de la Sorbonne Nouvelle.
- Larsson Ringqvist, Eva, 1985: *Dislokation i franska och svenska*. Lund: Romanska institutionen.
- Le Nouveau Petit Robert. Dictionnaire de la langue française*, 2003. Nouvelle édition de Paul Robert. Paris: Dictionnaires Le Robert.
- Mauranen, Anna, 1992: Reference in academic rhetoric. A contrastive study of Finnish and English writing. I: Lindeberg, Ann-Charlotte, Enkvist, Nils-Erik & Wikberg, Kay (red.): *Nordic research on Text and Discourse*. Åbo: Åbo Akademis förlag. S. 237–250.
- Myndigheternas föreskrifter. Handbok i författningsskrivning*, 1998. 4 uppl. Ds 1998:43. Stockholm: Statsrådsberedningen.
- Myndigheternas skrivregler*, 2004. 6 uppl. Ds 2004:45. Stockholm: Statsrådsberedningen.
- Mål i mun. Förslag till handlingsprogram för svenska språket. Betänkande av kommittén för svenska språket*, 2002:27. Stockholm: Statens offentliga utredningar.
- Palmgren, Sten, 2000: Inträde i en flerspråkig rättsordning – ett finländskt perspektiv. I: Melander, Björn (red.): *Svenskan som EU-språk*. Uppsala: Hallgren & Fallgren Studieförlag AB. S. 29–45.
- Pedersen, John, Spang-Hanssen, Ebbe & Vikner, Carl, 1989. *Fransk universitetsgrammatik*. 2 uppl. Göteborg: Esselte Studium/Akademiförlaget.

Redaktionella och språkliga frågor i EU-arbetet, 2005. SB PM 2005:3. Stockholm: Statsrådsberedningen.

Språket i lagar och andra författningar, 1967. Stockholm: Statsrådsberedningen.

Språkriktighetsboken – utarbetad av Svenska språknämnden, 2005. Stockholm: Norstedts akademiska förlag.

Strömquist, Siv, 2003: *Uppsatshandboken*. 3 uppl. Uppsala: Hallgren & Fallgren Studieförlag AB.

Svarta listan. Ord och fraser som kan ersättas i författningsspråk, 2004. 3 uppl. Stockholm: Statsrådsberedningen.

Svenskan i EU. Hur vi kan främja kvaliteten på de svenska EU-texterna. Betänkande av utredningen om svenskan i EU, 1998:114. Stockholm: Statens offentliga utredningar.

Vinay, Jean-Paul & Darbelnet, Jean, 1977: *Stylistique comparée du français et de l'anglais. Nouvelle édition revue et corrigée*. Paris: Les Éditions Didier.

Vogel, Hans-Heinrich, 1988: *Juridiska översättningar*. Lund: Juristförlaget i Lund.

Wagner, Emma, Bech, Svend & Martínez, Jesús Manuel, 2002: *Translating for the European Union Institutions*. Manchester: St. Jerome Publishing.

Wallin, Sara, 2004: *Klarspråk inom EU. Om kvaliteten på dagens EU-texter och originalens betydelse för översättningarna*. Göteborg: Göteborgs universitet.

Xanthaki, Helen, 2001: The problem of quality in EU legislation: What on earth is really wrong? I: *Common Market Law Review* 38. Haag: Kluwer Law International. S. 651–676.

Elektroniska källor:

Europeiska kommissionen, 2005: Att översätta EU-rättsakter: Anvisningar. (2006-11-17)
http://ec.europa.eu/translation/language_aids/swedish/swedish_style_guide_sv.rtf

Europeiska kommissionen, 2006a: EU – en överblick: EU-jargong. (2006-09-25)
http://europa.eu/abc/eurojargon/index_sv.htm

Europeiska kommissionen, 2006b: EUROPA – Ordlista. (2006-09-26)
http://www.europa.eu/scadplus/glossary/index_sv.htm

Europeiska unionens råd. Svenska översättningsenheten, 2006: Språkrådet. (2006-10-13)
http://ec.europa.eu/translation/language_aids/swedish/council_recommendations_sv.rtf

Öquist, Gustav, 2006: LIX-räknare. (2006-09-23)
<http://stp.ling.uu.se/~gustav/lixcounter/index.php>